

**TRANSCRIPT VAN DE STATENCOMMISSIE BEREIKBAARHEID EN ENERGIETRANSITIE VAN PROVINCIALE STATEN
UTRECHT
d.d. 11 september 2024**

Aanwezigen:

Voorzitter: Erwin Virginia

Namens het College van GS: Dhr. A. van Schie, Dhr. H. Bakker, Dhr. H. van Essen

Woordvoerders: Mw. M. van den Broek (BBB), Mw. J. Zagt-Lokhorst (BBB), Mw. D. Ghijssels-Kerkhoff (BBB), Mw. J. Matser (GroenLinks), Dhr. D. Oude Wesselink (GroenLinks), Dhr. R. Hossain (VVD), Mw. L. Veen (D66), Dhr. M. Harinck (D66), Dhr. E. Kamp (D66), Dhr. G. Borger (D66), Mw. G. Bikker-Trouwborst (CDA), Mw. M. Welschen-van der Hoek (CDA), Mw. N. Flink (PvdA), Dhr. A. Travaille (PvdD), Dhr. W. de Goederen (PvdD) Mw, E. Kooij (ChristenUnie), Mw. H. Rikkoert (ChristenUnie), Dhr. S. Nagtegaal (UtrechtNu), Dhr. K. Vermaat (SGP), Dhr. J. van der Linden (SGP), dhr. L. van Lunteren (Volt), Mw. A. Blekxtoon (Volt), Dhr. W. Limmen (Volt), Dhr. F. van der Star (PVV), Dhr. J. Breur (SP), Dhr. B. de Hartog (Forum voor Democratie), Mw. M. Hoek (50PLUS)

Van ambtelijke zijde aanwezig: Dhr. R. Poort (Statenadviseur), Mw. M. Kievits (Commissiesecretaris)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter: Goedemiddag, beste mensen. Neemt u plaats alstublieft, dan kunnen we beginnen. Goedemiddag. Ik hoor een geluid. Goed. Goedemiddag. Welkom iedereen, Staten-, commissieleden, Gedeputeerde Staten, ambtenaren insprekers, andere belangstellenden, fysiek en digitaal via de livestream. We hebben vandaag twee nieuwe commissieleden die ik speciaal welkom wil heten, Wouter de Goederen van de Partij voor de Dieren en Els Kooij van de ChristenUnie. Welkom. We werken vandaag via een nieuw systeem. Dat is voor ons allen even wennen, dus het zal misschien niet helemaal vlekkeloos en vloeiend verlopen, maar we gaan er met elkaar wat van maken. Zoals de spreuk luidt, we gaan het gewoon doen.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Dan bij agendapunten 2 zijn we aangekomen, het vaststellen van de agenda. We hebben voor deze eerste vergadering in de nieuwe stijl geen agenderingsvoorstellen ontvangen. De agenda is daarom dus beperkt gebleven tot de drie geplande Statenvoorstellen, Zomernota, Inpassingsplan en actualisatie en de afronding van het agendapunt Kruising N233 Achterbergsestraatweg Rhenen uit de vergadering van vóór de zomer en de bespreking van Statenbrief Middellangetermijnstrategie Circulaire samenleving, zoals u op de agenda kunt zien. Statenbrief Kruising Achterbergsestraatweg zal eerst afgerond worden, waarbij we alleen de originele opwaardeerders aan het woord laten, kort een reactie van GS toestaan en de insprekers desgewenst een slotreactie kunnen geven. Dit is dus nog conform de oude werkwijze, dus nog de laatste opwaardering uit ons verleden. Daarna gaan we helemaal over naar het nieuwe systeem met Statenvoorstellen en de circulaire samenleving. Zijn er vragen, opmerkingen of bezwaren tegen deze agenda? Ik zie één hand. Gaat uw gang, de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Volgens mij had onze partij bij de opwaarderingen ook naar de mening van de andere fracties gevraagd. Ik ga er dan van uit dat de andere fracties ook de gelegenheid krijgen om een inbreng te doen bij de N233.

De voorzitter: Dat past nog bij de opwaardering. Laten we proberen dat ... We gaan kijken of die behoefte er is en of ze daar inderdaad op willen reageren. Dat was bij dit agendapunt. Dan stellen we de agenda zo vast.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 3, dat zijn de mededelingen. Zoals gebruikelijk, werken we ook vanmiddag weer met spreektijden. Netto vergadertijd van 3 uur, dus voor iedere fractie 9 minuten beschikbaar en GS 30 minuten. Laten we daar met elkaar streng op zijn en zorgen dat we allemaal netjes daarbinnen blijven. Conform de nieuwe spreekijdregeling, gisteren ook gepubliceerd, tellen interrupties niet mee bij de spreektijd, maar ze worden beperkt tot een maximum van drie interrupties per vraag. Interrupties en beantwoording moeten kort en bondig zijn en graag een vraag, dus niet een heel betoog. We gaan dus werken volgens de nieuwe methode. Dat houdt dus in dat alle geagendeerde stukken in twee termijnen worden behandeld, waarin alleen in de eerste termijn Gedeputeerde Staten bevroegd kan worden door de agenderende fracties en eventueel nog aanvullingen. Tweede termijn is echt voor het onderlinge debat bedoeld. Volgende mededeling is dat gedeputeerde Van Essen vandaag digitaal deelneemt. Ik kan het niet zien, maar ik heb begrepen dat hij aanwezig is. Dan beginnen we ook met gedeputeerde Van Essen met een mededeling over het warmtebedrijf. Gaat uw gang.

Gedeputeerde Van Essen: Goedemiddag allemaal. Fijn dat het deze weg kan vandaag. We zijn zoals u weet bezig met de verkenning voor een mogelijk Utrechts warmteontwikkelbedrijf. In dat licht zou ik u willen aanbieden om daar een werkbezoek over te organiseren. Dat zou bijvoorbeeld in kunnen houden dat we daar ook podium geven aan de mensen uit Gelderland, waar al een Gelders warmtebedrijf bestaat, warmte-infrabedrijf, en mogelijk ook een lokaal warmtebedrijf, bijvoorbeeld in Veenendaal, waar het op dit moment al operationeel is, ook in publieke handen. Dus dat zou ook wellicht interessant te kunnen zijn. Of een middelgrote gemeente die op dit moment bezig is om een warmtebedrijf te ontwikkelen of daar heel concrete plannen voor heeft. Dat zijn zo wat verschillende insteken. Ik wilde vooral even peilen of daar interesse en behoefte aan is om zo'n werkbezoek later dit jaar te gaan organiseren.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we meteen al de eerste test voor de nieuwe werkwijze. In de nieuwe werkwijze is het zo dat er wel gepeild wordt of er behoefte is. Mocht die behoefte er zijn, dan zal het verzoek bij het presidium worden neergelegd om te kijken of het past binnen de prioritering en de agenda. Dus het is niet automatisch zo dat, als er een meerderheidsbehoefte is, dat het ook op korte termijn of überhaupt ingepland kan worden. Maar we gaan gewoon even fracties langs. Dan kunnen de fracties die zeggen, wij hebben wel interesse in of behoefte aan dit werkbezoek, even een hand, één per fractie opsteken. Eén, twee, drie, vier. Er is wel duidelijk een meerderheid. Dus dan nemen we dit verzoek mee richting presidium en wordt daar verder over besloten en wordt u geïnformeerd of het op de agenda komt. Dank. Dan heb ik begrepen dat gedeputeerde Van Schie vijf mededelingen heeft. Het verzoek altijd kent u, de heer Van Schie, zo kort mogelijk, maar uiteraard wel dat de commissie het begrijpt. Gaat uw gang.

Gedeputeerde Van Schie: Voorzitter, ik ga proberen bondig te zijn. De eerste betreft de fietsverbinding langs de A2 over de Lek. We hebben met Rijkswaterstaat afspraken gemaakt dat zij bij de renovatiewerkzaamheden het fietspad daar flink verbreden. Het was 2.70 meter en het wordt 40 à 50 centimeter breder. Er komen ook ten behoeve van de fietsjes lamellen, zodat ze minder windoverlast hebben. Zijn we heel blij mee dat RWS dat voor ons doet. Verder heeft ons college gedelegeerd aan een

collega Zevenbergen van Zuid-Holland het Perspectief Duurzame Rijnvaart getekend deze week in Duitsland. Daarmee willen we stimuleren dat de verduurzaming op die Rijninfrastructuur ook bijdraagt aan onze doelstelling op het gebied van duurzame mobiliteit, waarbij die Rijnvaart een belangrijke rol speelt. Ik ga u daar nog over informeren, maar dat doe ik op het moment dat we ook de voortgang op het Rineproject, dat ook over de Rijn gaat natuurlijk, en verduurzaming gezamenlijk doen. Verder was er vorige Statenvergadering iets met betaald parkeren in Breukelen. Gemeente Stichtse Vecht heeft daar een juridische procedure over gestart en we hebben gemeend in afwachting van die procedure de invoering van betaald parkeren die was voorzien om 16 september op te schorten tot het moment dat er helderheid is of die voorlopige voorziening ook betekent dat we wel of niet daarmee door kunnen gaan. Dus daarmee duurt het nog even voordat we dat kunnen invoeren. Verder moet u zich niet laten verrassen door raadsbrieven die misschien gaan verschijnen de komende tijd in de Bilt en Zeist over het fietspad Utrecht Sciencepark Zeist. Er is al decennia over gesproken, maar nu proberen we echt met bestuurlijk overleg en met de twee gemeenteraden tot een overeenstemming te komen om dit belangrijke fietspad te gaan ontwikkelen. Kan ook mooi samen met natuurontwikkeling, zijn we heel enthousiast over, maar wordt u ook nog over geïnformeerd als we een echte vervolgstap kunnen maken. Maar daar gaat dus wat over gesproken worden de komende tijd. Dan ben ik met gemeente Amersfoort in gesprek over een gezamenlijke quickscan op spoorovergang of -ondergang of in elk geval de kruising bij de Barchman Wuytierslaan. Heikel politiek punt in Amersfoort en voor ons ook belangrijk om het openbaar vervoer de ruimte te geven. We werken dus nu echt samen met de het College van B&W om in die quickscan te onderzoeken wat daar nodig is voor een duurzame oplossing die ook veilig is. Daar zullen we ook natuurlijk over informeren, zodra dat tot een resultaat leidt. Tot slot, nee, ik denk dat de mededeling over de N233 het beste kan bij dat agendapunt, voorzitter.

De voorzitter: Prima. Dank u. Dan kijk ik even naar de heer Bakker. Heeft u nog mededelingen? Geen mededeling. Dan ronden we hiermee agendapunt 3 af.

4. Vaststellen verslagen commissie M&M

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 4, het vaststellen van het verslag. Er zijn geen opmerkingen ontvangen, waarmee het verslag vastgesteld kan worden. Ik zie ook geen vragen of opmerking uit de zaal. Dan is dat bij deze gebeurd.

5. Termijnagenda B&E

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 5, de termijnagenda van onze commissie. Er zijn voorafgaand aan de vergadering ook geen opmerkingen binnengekomen. Ik zie ze nu ook niet, rondkijkend in de zaal. Dan ronden we ook dit agendapunt af.

6. Actuele vragen

De voorzitter: Dan gaan we naar het volgende agendapunt, de actuele vragen, waar er ook geen actuele vragen zijn binnengekomen. Dus ook dat is heel makkelijk af te ronden.

Ter bespreking

7. SB Kruising N233 Achterbergsestraatweg in Rhenen

De voorzitter: Dan komen we aan bij agendapunt 7, de Statenbrief kruising N233 Achterbergsestraatweg in Rhenen.

Gedeputeerde Van Schie: Hier zou ik dus graag misschien, als het mag, voorzitter, de gelegenheid willen grijpen om eventjes bij te praten over wat er gebeurd is sinds de vorige inspraak en nu.

De voorzitter: Prima. Gaat uw gang. Eerst de gedeputeerde, dan zal ik daarna de verdere inleiding geven.

Gedeputeerde Van Schie: Want u bent zelf natuurlijk ter plekke gaan kijken, met bewoners gesproken. Dat heb ik ook gedaan samen met wethouder Van Laar. Sommige bewoners zitten hier ook weer in de zaal. Situatie bekeken. Het is een prettig en open gesprek dat we hebben gehad met de omwonenden, met de gemeente. Zorgen zijn natuurlijk helder ook aan u overgebracht, bij de inspraak, maar ook ter plaatse. Het is duidelijk dat we hier natuurlijk qua draagvlak nog het nodige te doen hebben samen met de gemeente. Het is natuurlijk een project van gemeente en provincie samen. We hebben met elkaar afgesproken, heb ik u vorige keer ook al gezegd, dat we even een pas op de plaats maken. Die pas op de plaats is er nog steeds. Dus we wachten echt even nu af hoe we met de gemeente en omwonenden het proces kunnen inrichten. Kunnen we natuurlijk geen jaren over doen, maar we willen wel in elk geval de gelegenheid bieden aan iedereen om zijn zegje te doen en ook iedereen op de hoogte te brengen van wat de plannen precies zijn. Dus het voornemen is om samen met de gemeente een informatiesessie te organiseren voor de raadsleden ook in Rhenen en dat we daar ook zorgen dat iedereen weer weet wat de plannen eigenlijk zijn. Als daar nog wijzigingen uit voortkomen en aanpassingen in het participatietraject, zullen we u uiteraard daarvan op de hoogte brengen. Maar op dit moment zijn wij dus eventjes in afwachting van het proces in de gemeente. Dat wil ik toch graag meegeven voor we dit agendapunt bespreken, voorzitter, voordat iedereen gaat vragen, doe even niks. Ik doe al even niks. Dus dat is de voornaamste boodschap.

De voorzitter: Dank u. Wellicht zijn er nog andere ... We gaan het nu eerst behandelen en daarna komt de ruimte om nog een vraag te stellen aan de gedeputeerde. Want zoals eerder vermeld, betreft het een afronding van dit agendapunt wat vóór de zomer al op de agenda stond van de commissie toen nog M&M. Toen hebben de vandaag aangewezen sprekers hun inspraakmogelijkheden benut. We vervolgen vandaag bij het punt door de opwaardeerders aan het woord te laten. Dit zijn de fracties van BBB, CDA, SGP en ChristenUnie. Daarna kan gedeputeerde Van Schie hierop kort reageren en daarna kan nog een slotreactie komen van de sprekers. Dus dan beginnen we met de BBB. Wie mag ik het woord geven? Mevrouw Zagt, gaat uw gang.

Mevrouw Zagt: Ik onthoud me even van mijn opwaardering, want mijn collega heeft het vorige keer gedaan en die kon er niet bij aanwezig zijn. Dus graag een volgende.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. Dan is de volgende het CDA. Mevrouw Bikker, gaat uw gang.

Mevrouw Bikker: Dank voor het woord. Inderdaad, we zouden vandaag spreken over deze Statenbrief die wij opgewaardeerd hebben. Er zijn natuurlijk vorige keer heel veel sprekers geweest die hun zorgen hebben overgebracht. Goed om te horen van gedeputeerde dat er een pas op de plaats wordt gemaakt en dat er wordt geluisterd naar degenen die hier nog meer over willen inbrengen en willen meedenken. Wij zijn inderdaad als CDA ook ter plaatse geweest daar, hebben veel gesprekken gevoerd met bewoners en bedrijven, ouders van schoolgaande kinderen, mensen van de gemeenteraad. Wat je hoorde, was zorgen over dit plan, maar wel natuurlijk zien dat de bereikbaarheid en verkeersveiligheid om maatregelen vragen. Dus we zijn eigenlijk wel benieuwd, ook nu horende wat gedeputeerde aangeeft, er wordt dus geluisterd naar die zorgen, wat betekent dat voor dit plan? Ik zoek even naar ... Er ligt nu een plan voor. Is het mogelijk om op onderdelen dat plan bijvoorbeeld aan te passen naar de geluiden van mensen die daarover zaken willen inbrengen? Eigenlijk is mijn vraag ook, kijk, plannen duren soms best lang, voordat er dan ook echt iets gaat gebeuren. In die tussentijd blijft het onveilig. Zou het ook mogelijk zijn om ook na te denken over tijdelijke maatregelen op dit kruispunt, zodat het tot de tijd dat daar echt iets gaat gebeuren die veiligheid vergroot wordt? Eens even zien. Ik denk dat dit voor nu wat mij betreft voldoende

is. Luister naar de inbreng van al die mensen en met name of in ieder geval ook al die schoolgaande kinderen die daar over dat kruispunt heengaan ...

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Bikker: Hoe kunnen zij op een veilige manier naar school gaan. Dank u wel.

De voorzitter: De SGP, de heer Vermaat. Gaat uw gang.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Dank ook aan alle insprekers de vorige keer. Ik heb vanmorgen nog even terug zitten luisteren en een aantal punten komt de gedeputeerde al gelijk op terug. Het gaat het woordje participatie, dat was onvoldoende. Omwonenden voelden zich niet serieus genomen en het moet anders. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat hij het anders wil gaan doen. Maar tegelijk aansluitend op CDA, wat heeft dat tot gevolgen? Want op antwoord van onze technische vragen zegt u, er zijn op deze locatie aanpassingen nodig. Welke aanpassingen zijn dat dan? Welke ruimte is daarvoor? Door de inspreker is ook aangegeven dat hun optie, waarbij ook een vraag over gesteld was en voor u niet helemaal duidelijk was, het voorstel van namelijk één rijstrook ondertunnelen, waar wij als commissie ook over zijn geïnformeerd. Naar ons laat weten is dat nooit helemaal uitgezocht. Kunt u daarop reageren? Is het mogelijk dat het dan wel wordt gedaan? Want inderdaad, een opmerking beter ten halve gekeerd dan ten gehele gedwaald. Dat willen we natuurlijk allemaal niet. Voorzitter, daarom vinden wij dat ... U geeft aan dat u dit gezamenlijk met de gemeente Rhenen wil doen, maar uiteindelijk, de primaire verantwoordelijk ligt wel bij de gedeputeerde, bij de provincie. Het is een provinciale weg, dus zij is verantwoordelijk, dus u bent verantwoordelijk voor de participatie. We gaan eigenlijk uit, en u geeft al, het is in gezamenlijkheid, u zegt, we willen een avond organiseren voor onder andere de gemeenteraad, maar ons voorstel zou dan zijn om dat samen met de provincie en de gemeenteraad te doen, omdat in beide gevallen er een beslissing moet ... Een besluit moet worden genomen. Volgens mij is het gescheiden optrekken denk ik niet vruchtbaar voor een goede uitkomst.

De voorzitter: Dank u wel. Dan tot slot de ChristenUnie.

Mevrouw Kooij: Voorzitter, dank u wel voor het woord. Wij als ChristenUnie zijn blij met de pas op de plaats die gemaakt is. We zien dus nu op dit moment ook geen verdere aanleiding om inhoudelijk nu hierop in te gaan, maar we zullen in het vervolg participatie, de kwaliteit van het participatieproces met belangstelling volgen, ook om te zien hoe inhoudelijk de inbreng van alle inwoners wordt meegenomen. We zien dan ook graag terug hoe de provincie en de gemeente daar samen in optrekken en welke stappen daarin worden genomen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan even nog een uitstapje, omdat dit dus nog het laatste is, een oude systeem, dus hier kennen we maar één termijn voor deze behandeling. Er was net de vraag ook van de SGP en andere fracties of ze hier wat over wilden zeggen. Ik zag dat de heer Kamp al een hand had opgestoken. En ik zie de heer Breur in dit geval. Ik zie meerdere handen. Ik begin eerst even bij de heer Kamp en steekt u daarna weer vervolgens uw hand op.

De heer Breur: Dank u wel, voorzitter. Ook in reactie op het voorstel van de SGP. Ik heb overigens de technische vragen gezien. Daarin wordt niet zozeer een reactie gevraagd van Statenleden, maar ik denk, ieder Statenlid dat betrokken is bij dit voorstel, zou ook wel even willen reageren. Ik heb een hele concrete vraag. Want de pas op de plaats betekent nu onderzoeken wat mogelijk is, maar de bewoners hebben volgens mij nog een hele andere concrete vraag en die vraag is, gaan we wat pas aan het kruispunt doen, als de Rijnbrug is verbreed? Want dat is volgens mij een van de cruciale vragen die gesteld wordt en daar zou ik een antwoord op willen hebben.

De voorzitter: Even voor de ... Er ontstaat wat onduidelijkheid. Deze ronde is ... Alleen de opwaardeerders kunnen vragen aan GS stellen. Nu is het voor elkaar. Dus het is de vraag die SGP van, wat ... Dus het is niet zo dat alle fracties nu opeens aan GS vragen kunnen stellen. Dat was niet in het oude systeem, dus dat blijft. Daarvoor was de opwaardering destijds. Maar ik zie de heer Vermaat een hand opsteken.

De heer Vermaat: Voorzitter, ik begrijp de onduidelijkheid. Dus even over de opwaardering. 12 juni hebben wij een opwaardeerverzoek gedaan en dat was de vraag, hoe kijkt de commissie tegen de ondertunneling aan voor de fietstunnel? Dat was de vraag aan de commissie.

De voorzitter: Dus dat is precies wat ik bedoel, dus op dat verzoek kunnen fracties nu ingaan. Het is niet een mogelijkheid om alsnog GS te bevragen. Dat is alleen bij de opwaarderende fracties. Maar, de heer Kamp, gaat uw gang.

De heer Kamp: Excuus voor het misverstand dan. Desalniettemin denk ik wel een wezenlijke vraag. Reactie op de SGP. Ik heb volgens mij die technische vragen ook gezien en daarin wordt al antwoord gegeven op die vraag. Kijk, het lijkt me goed om dat te onderzoeken. Daar is op zich niks mis mee. Maar volgens mij, uit de technische vragen maak ik er wel op dat dat ook een hele dure variant gaat worden en zo heb ik het gelezen. Maar onderzoeken kan wat mij betreft altijd. Excuses voor het misverstand.

De voorzitter: Begrijpelijk. Dat zal misschien wel vaker vandaag nog voorkomen. We moeten even wennen. Zijn er nog andere fracties die willen reageren? De heer Breur, gaat uw gang.

De heer Breur: Dank u wel, voorzitter. Om heel concreet in te gaan op de vraag die de SGP ons voorlegt, jazeker, ik zie graag de variant die de bewoners zelf hebben aangedragen als oplossing met één rijbaan als tunnel nader uitgewerkt om te zien of die optie levensvatbaar is. Voor de rest ook samenhangend met de Rijnbrug is zeer belangrijk, op het moment dat eindelijk die verbreding van de Rijnbrug gerealiseerd is, zou het zomaar kunnen dat de problemen op de kruising daar niet meer aan de orde zijn. Dus laten we ook vooral naar de Rijnbrug gaan kijken. Tot zover mijn antwoord op de vraag van de SGP.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond of er nog andere fracties ... Ik zie de heer Hossain. Gaat uw gang.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Fijn dat we het met de binnenkant van onze ogen hebben kunnen aanschouwen. Dus heel erg nog bedankt dat de bewoners zo gastvrij waren. We snappen denken allemaal hier in de zaal de zorg die leven rondom de veiligheid, maar die veiligheid en het verbeteren van de doorstaan blijft voor de VVD-fractie in ieder geval heel belangrijk voor als die Rijnbrug echt verbreed is. Het is jammer dat die variant die werd benoemd, zoals die ook in Dieren gerealiseerd is, dat uit de technische vraag blijkt dat dat waarschijnlijk extreem duur en moeilijk haalbaar is. Dus ik ben benieuwd of daar een korte aanvullende studie nog opportuun voor is of niet in het verlengende van wat de SGP vroeg. We zijn in ieder geval heel blij dat er een pas op de plaats wordt gemaakt door GS om samen met het College van B&W aldaar ook het proces goed in te richten, zodat we beter kunnen kijken naar een oplossing die ook echt veilig en afdoende voelt voor de bewoners. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Ik hoorde in het verlengde van de ... Dat leek alsof de vraag richting GS is, maar daar is nu geen ruimte voor. Ik zag een hand van de heer Oude Wesselink. Daarna de heer Nagtegaal.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel. GroenLinks sluit zich ook aan bij eigenlijk de geruststelling van de woorden van de gedeputeerde. Daarnaast op de vraag van de SGP kan ik aangeven dat dat wij ook heil zien in dat onderzoek. Helaas kon ik onlangs niet de situatie bekijken, maar volgens mij drie tot vier jaar geleden heb ik dat wel gedaan en toen heb ik ook die noodzaak aangegeven voor de fietstunnel. Dus het

lijkt me goed als dat wordt onderzocht wat de noodzaak is voor een fietstunnel naar de verbreding en wat de effecten daarvan zullen zijn. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Nagtegaal zag ik. De heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank, voorzitter. Deze tweede ronde, zoals we dat nu geïntroduceerd hebben in de nieuwe werkwijze, is een beetje ook om te kijken van, waar liggen de meerderheden in de Staten? Dus ik wend me ook echt tot de commissie en André voor de volgende keer. Kijk, ik denk dat het belangrijk is om vast te stellen van waarom dit überhaupt ooit is voorgesteld, dit plan. Want die Rijnbrug inderdaad, die gaat verbreed worden en daar komt gewoon ... Kan meer verkeer voorkomen, waardoor automatisch deze kruising veel meer verkeersstromen krijgt en ook dat daar veel meer druk op legt. Dan is het voor mij, als ik het originele plan lees, niet meer dan logisch dat deze kruising en deze weg wordt aangepakt. Maar daarin zien we dus wel dat dat niet echt schoont met de wensen van bewoners en dat daarin in het proces aan de voorkant niet heel goed over is nagedacht wat de reacties daar op zouden zijn. Ik was er ook bij, 12 juni, in een andere hoedanigheid. Ik heb ook gezien dat het leeft bij de bewoners. Ik ken dit gebied goed. Ik ga al van kleins af aan altijd langs bij kennissen van ons die op de Bergweg wonen in Rhenen. Dus het is heel belangrijk dat we nu in elk geval even de pauzeknop indrukken. Dat is nu gebeurd. Dat ben ik ook ... Daar ben ik heel blij mee. Maar laten we wel even met zijn allen ons goed realiseren dat er wel gewoon echt iets nodig is voor deze kruising. Laten we dan ook niet verschieten in bepaalde droombeelden van minder verkeer, minder auto's, want dat schijnt er voorlopig niet in te zitten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Had de heer Travaille ook nog een hand? Gaat uw gang.

De heer Travaille: Dank u wel, voorzitter. Voor ons is minder verkeer geen droombeeld, maar is het gewoon het doel waar wij naar streven. Wij sluiten ons aan bij de inbreng van de SP, naar aanleiding van de vraag van de SGP. Met één verschil dat wij namelijk niet zo enthousiast zijn over de verbreding van de Rijnbrug, maar dat gaat buiten deze vergadering. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer De Hartog, gaat uw gang.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Misschien als laatste, ik sluit me ook wel aan bij de SP. Ik ben ook op het werkbezoek geweest en voor mij is het heel raar dat je eerst een kruispunt aanpakt, terwijl een ander probleemgeval wat groter is niet eerst duidelijkheid hebt over hoe zich dat gaat ontwikkelen. Dus dat is mijn beperkte bijdrage daarin. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn alle fracties die op de SGP willen reageren, dus op het verzoek van de SGP, zijn aan het woord geweest? Prima. Dan kijk ik naar de heer Van Schie voor een reactie. Gaat uw gang.

Gedeputeerde Van Schie: Dank, voorzitter. Om te beginnen met de vragen van mevrouw Bikker over de veiligheid, dus we hebben al een aantal maatregelen toegepast om de verkeersveiligheid op dit kruispunt te optimaliseren. De snelheid is verlaagd, er zijn flitscamera's geplaatst. Daar houdt het voor nu ook dan wel even mee op. We willen ook niet te lang wachten meer natuurlijk met wel iets gaan doen op deze plek. Dus het is niet zo dat we nu jaren gaan wachten om iets te doen. We moeten daar aan de gang. Wat betreft die participatie, hebben meerdere fracties naar gevraagd, er worden dus met buurtbewoners sessies georganiseerd en dus ook een informatiesessie voor de gemeenteraad. Ik vond het een goede suggestie om daar Statenleden ook bij uit te nodigen. We hebben eerder aangeboden een informatiesessie te organiseren voor u. Daar had Staten toen geen belangstelling voor, voorzitter. Maar het lijkt goed om dat nu te combineren met deze sessies die we organiseren in Rhenen. Mijnheer Vermaat, we willen natuurlijk niet teveel vooruitlopen of wat we nu precies gaan doen, omdat we juist gelegenheid willen geven aan de participatie en ook de inbreng van de gemeenteraad in Rhenen om bij te dragen aan dit verhaal. Maar het is natuurlijk niet zo dat we helemaal weer op nul gaan beginnen. Dus we weten al, een

aantal dingen zijn goed onderzocht, zijn in het verleden afgevallen, zijn besluiten over gevallen. Dus dat blijft wel het uitgangspunt. Het voorbeeld waar u het over heeft, de verdiepte lichte met de twee keer één, dat is echt wel uitvoerig onderzocht en voor ons nu niet voor de hand liggend omdat de turbotonde al twee stroken heeft waar hij op aan moet sluiten. Dus als we tijdens de bouw ook gefaseerd veilig moeten kunnen werken, is denk ik twee handig en veilig. We merken nu ook wat er gebeurt als je een weg helemaal moet afsluiten. Ook bij twee keer twee-aansluitingen is natuurlijk bij incidenten veel fijner dat ook het nood-en hulpverkeer erlangs kan. Nog los van het feit natuurlijk dat het ook inderdaad, enkele collega's zei het al, aanzienlijke kosten met zich meebrengt. Wat betreft de vraag van de heer Hossain, in aanvulling op de tunnel ...

De voorzitter: Excuus. U krijgt een interruptie van de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Dan haal ik toch de inspraak van vóór de zomer aan, waar omwonenden hebben aangegeven dat die twee keer één-baan niet onderzocht is. Dus als dat wel onderzocht is, ontvangen we graag die informatie. Maar anders blijft het een soort boven de markt hangen. Dat lijkt me ook weer niet goed voor de verdere ontwikkeling.

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

Gedeputeerde Van Schie: Voorzitter, ik weet niet of het uitgebreid met een dik wetenschappelijk rapport onderzocht is, maar wij zien gewoon met expert judgement van mijnenver aankomen dat dit geen oplossing is voor het verkeersprobleem. Velen hebben natuurlijk al aangegeven ook in dit debat, voorzitter, dat het samenhangt met de verbreding van de Rijnbrug en het knooppunt daar en uiteindelijk natuurlijk de hele verkeersafwikkeling over de N233. Om dan op één stuk terug te gaan naar verdiept twee keer één, dat is gewoon verkeerskundig echt geen voor de hand liggende optie. Maar laten we het gesprek ook aangaan met de bewoners, ook uitleggen waar het vandaan komt met de gemeenteraad. Dan kunnen we dat proces ook gewoon afwachten en zal ik u informeren over wat de uitkomst daarvan is. We sluiten niks op voorhand uit, maar ik zeg er dus wel bij qua verwachtingsmanagement dat we niet weer helemaal beginnen met het proces waar we twintig jaar geleden waren, maar dat we wel natuurlijk de besluiten die we al genomen hebben als uitgangspunt nemen, ook voor het gesprek over wat er nog kan veranderen en wat niet. Ook andere suggesties die gedaan zijn bij door de bewoners, zoals de door de heer Hossain aangehaalde tunnel bij Dieren, gaan we natuurlijk opnieuw even beschouwen ook in de mogelijkheden, omdat het ... Extra ideeën kunnen altijd bijdragen, maar we zijn best wel ver in het proces. Dat is natuurlijk ook een constatering. Werksessies heb ik over verteld. Rijnbrug heb ik ook al gezegd, dat we niet willen wachten tot de Rijnbrug klaar is om dit knelpunt op te lossen, want we weten dat als de Rijnbrug klaar is, dat dit dan een knelpunt is. Als je dan een goed functionerende Rijnbrug hebt en je gaat dan nog eens uitgebreid werken aan een kruispunt verderop, dan ben je wel een enorme teleurstelling in de toekomst aan het creëren voor iedereen die daar dan gaat moeten gebruikmaken van die wegen. Dus daarom willen we juist nu dit kruispunt aanpakken en niet wachten op Rijnbrug, zodat de overlast die we nu kunnen pakken met een verkeerstroom die toch al overlast heeft op de Rijnbrug en daarmee overzichtelijker is., maar als we straks de Rijnbrug knelpunt hebben opgelost en we hier met zijn allen een enorm knelpunt op dit kruispunt gaan veroorzaken, wordt niemand vrolijk van. Dus daarom willen we juist met enige urgentie dit nu aanpakken, in de veronderstelling en het zelfvertrouwen dat we dat met die Rijnbrug ook gewoon gaan fiksen.

De voorzitter: U krijgt een tweede interruptie van de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Dank u wel, voorzitter. De opmerking, met urgentie aanpakken, kan ik even moeilijk rijmen met uw eerste inbrengen, pas op de plaats. Dus daarom eigenlijk een vraag, een verzoek om ... In

welke tijdslijn wilt u of hoelang wilt u de tijd nemen voor het gesprek met de gemeente met omwonenden? Wilt u volgend jaar zomer een plan ...

De voorzitter: Uw vraag is helder. Het is kort, de interruptie is kort en de reactie ook kort.

Gedeputeerde Van Schie: Ik ga u schriftelijk informeren, voorzitter, over wat we dan gaan plannen. Eerst wachten we nu de besluitvorming in Rhenen af, wat daar gebeurt, het gesprek met de bewoners, de gemeenteraad. Dus dit jaar verwacht ik echt niet dat we het project gaan opstarten. Daar zijn we echt het najaar voor nodig om die gesprekken goed te voeren. Maar de Rijnbrug, daarvan weten we natuurlijk ook al wel dat dat niet al 2026 gaat zijn, maar daar gaan we de plannen voor maken en dan zo snel mogelijk uitvoeren. Tussen dat moment van dit najaar en de Rijnbrugstart, ergens daartussen willen we dit oplossen. We hebben nu capaciteit, we hebben middelen, we willen aan de gang. De gemeente wil ook aan de gang, want ze hebben woningbouwontwikkeling ...

De voorzitter: Uw antwoord is helder. Gaat u verder.

Gedeputeerde Van Schie: Dus we informeren u.

De voorzitter: De laatste interruptie van de heer Vermaat op dit onderwerp.

De heer Vermaat: Voorzitter, u vindt soms iets helder, terwijl het voor mij nog niet helemaal zo is. Dus daarom toch even een verduidelijking. Want tussen najaar en het begin van de Rijburg is heel ruim. Ik neem aan dat u concretere planning voor ogen heeft om dit aan te pakken.

De voorzitter: Mijnheer Van Schie, kort.

Gedeputeerde Van Schie: Voorzitter, dan zou ik vooruitlopen op het participatieproces.. Daar wil ik niet een hypotheek onderlegger om te zeggen van, het moet in april 2025 klaar zijn, want dan wil ik beginnen. Maar ik wil ook niet nu zeggen van, ik wacht tot 2027, want dan, tegen die tijd heb ik misschien geen capaciteit meer om dit ook aan te pakken, wat wel belangrijk is. Dus ik moet daar vaag in blijven, juist om ruimte te geven aan het participatieproces wat we ook met zijn allen willen en het goede gesprek met de gemeenteraad in Rhenen, want het zou onrecht doen aan dat proces nu om daar termijn en druk op te leggen. Maar ik zeg er dus wel bij, enige urgentie, omdat ik niet de suggestie wil wekken dat we vijf jaar gaan wachten om dit knelpunt op te lossen. Voorzitter, nog in dat verband als laatste toevoeging, er is ook een heel groot kruisverband tussen de maatregelen die de gemeente moet nemen bij dit project en die de provincie moet nemen. Toen ik met de bewoners sprak, bleek dat ook heel veel van de wensen die er nog zijn om de inrichting te optimaliseren ook te maken hebben juist met dat deel wat de gemeente zou moeten doen. We willen het natuurlijk heel graag samen doen, dat is kosteneffectief, is veel fijner. Ik zou willen voorkomen dat door nu te grote snelheid te maken, we loskomen van de besluitvorming in de gemeenteraad over hun deel van het project en dat echt in gezamenlijkheid te willen doen.

De voorzitter: Dank. Dan is dit de reactie van het college. Dan hebben we tot slot nog de mogelijkheid voor de sprekers. Als die dat willen, mogen die maximaal één minuut per persoon een slot reactie geven. Ik heb hier de namen staan van mevrouw Jansen. Wenst u een slotconclusie te geven, indien aanwezig? Ja. Dan kunt u hier plaatsnemen. Hetzelfde geldt voor de heer Jansen, namens Wij Willen Veilig Oversteken. Is die aanwezig? Wilt u ook een slot reactie geven van ... Neemt u dan ook hier plaats alstublieft. De heer Adrian, wilt u dat ook? Dan bent u ook uitgenodigd? Mevrouw Van Hooft, namens bewonersgroep De Helling Rhenen, ook aanwezig. De heer Jongerius en mevrouw Hulsebosch-Salgado Pintos, ook aanwezig. Dan past u waarschijnlijk net niet allemaal op de achterste rij. Of past het net wel? Anders mag u ook één rij, als het niet past. In maximaal één minuut mag u een reactie geven. Ik begin bij mevrouw Jansen.

Mevrouw Jansen: Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan de Statenleden die de moeite hebben genomen om op locatie de kruising te komen bezoeken. Alle goede argumenten ten spijt blijft de gedeputeerde volharden in een idee dat het plan urgent is en dat het komend najaar haar beslag moet krijgen. Hij verwijst daarbij naar de gemeente, die een besluit moet nemen. Maar één plus één is drie. Wat denkt de provincie nu werkelijk dat er gaat gebeuren? Gedeputeerde gaf zojuist ook aan dat er is gesproken met de bewoners toen hij op bezoek was. Dat was in principe niet de opzet. Integendeel, er werden geen bewoners uitgenodigd. Er werd vooral ook geen ruchtbaarheid aangegeven. Wel is op verzoek van een projectmanager het verhaal weer visueel uitgezet. Wat als de gemeente niet meedoet, gaat de provincie dan naar eigen goddelijke gang? We spelen met gemeenschapsgeld alsof het knikkers zijn. We gaan voorbij aan het ontbreken van de benodigde milieukundige onderzoeken, denk aan stikstof, geluid, flora en fauna. Voor de bewoners van mijn wijk, de Roselaar, betekent dit extra verkeerscirculatie in de wijk, omdat de gemeente straten moet gaan afsluiten. Het plan is door de tijd ingehaald, de huidige ...

De voorzitter: Uw tijd zit er bijna op. Komt u alstublieft ...

Mevrouw Jansen: Goed. Tot slot een speciaal woord aan de heer Kees Vermaat. U was degene die ook op locatie op bezoek is geweest, u heeft alle stukken gelezen, u heeft net ook een goede inbreng gehad. We hopen dat in elk geval de Statenleden het college kunnen bewegen om hun plan te herzien en een volwaardig participatietraject op te laten zetten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Jansen. Zou u mevrouw Jansen ... Dank u.

De heer Jansen: Nogmaals, wat mijn voorgangster ook al zei, dank aan alle leden die bij ons het kruispunt bezocht hebben. Ik kan er natuurlijk weer een heel lang verhaal over gaan maken, maar dat gaan we niet doen. We hebben maar één minuut. De gedeputeerde zei zojuist dat heel duidelijk de twee keer één goed onderzocht is en onderbouwd is, met daarmee de vergelijking dat dit het zou moeten zijn. Ik kan u vertellen, wat SGP straks ook al zei, wij hebben nergens iets kunnen vinden van een goede onderbouwing van twee keer één. Dat betekent dat alles wat we nu doen, kunnen we niet vergelijken. Een keuze uit één is geen keus uiteindelijk. Ik denk dat daarmee eenieder een beetje op een verkeerd been gezet wordt. Dat houdt in dat heel veel gemeenschapsgeld daarmee over de balk gegooid kan worden. Daar wil ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, dan de heer Adrian.

De heer Adrian: Dank u wel, voorzitter. Ik wil u bedanken dat jullie in groten getale naar Rhenen zijn gekomen om zelf het effect van het ontwerp op de omgeving te zien. Zeker in de gesprekken daarna kreeg ik de bevestiging dat u het effect ziet op de omgeving voor geluid, veiligheid en groen, dat het ontwerp het probleem niet gaat oplossen en dat men verbaasd is dat er geen participatie heeft plaatsgevonden. Ook in de tweede rondleiding gaf de omgevingsmanager aan dat er geen participatie is geweest. Tevens werd er aangegeven dat de faveure van de weggebruiker de omgevingslasten moet dragen. Dit is echt niet wenselijk. De gemeente heeft het ontwerp niet beslisrijk verklaard. Zonder de gemeentelijke aanpassing wordt het doorstroomdoel niet gehaald. Dit is dus enorm belangrijk. Gezien de bovenstaande punten, wil ik aan de Statenleden vragen om de heer Van Schie de opdracht echt terug te laten trekken en middels participatie een nieuw traject op te starten. Ik hoor de heer Van Schie vandaag zeggen, er wordt pauze, we gaan informeren, maar ik hoor niet dat het plan teruggetrokken wordt. Er wordt dus eigenlijk straks meer geïnformeerd, informatiesessie, eigenlijk moet het ontwerp ...

De voorzitter: Uw spreektijd zit er op. Rond u alstublieft af.

De heer Adrian: Bedankt.

De voorzitter: Dank u. Dan mevrouw Van Hooft. Uw microfoon aan. Als u hem uitdoet. Als het lampje gaat branden ... Het balkje.

Mevrouw Van Hooft: Ben ik niet gewend.

De voorzitter: Geeft niks.

Mevrouw Van Hooft: Dank u wel voor uw bezoek, Statenleden, en dat u bij ons lokaal bent wezen kijken en u heeft zich laten informeren. Ik spreek ook namens mijn buurt de Helling. Wij waarderen dat zeer. Pak eerst de Rijnbrug aan. Dat is de bottleneck voor verkeersdoorstroming en houd de kruising gelijkvloers op verdiept. De heer Van Schie zegt dat op voorhand van Staten de kruising moet worden aangepast. Ik denk dat hij in een glazen bol kan kijken, maar twee keer twee is niet de oplossing. Mijn buurt en ik verzoeken de Statenleden om de verantwoordelijke gedeputeerde opdracht te geven dit voorstel in te trekken en met iets anders te komen en daarbij een goed participatietraject met ons omwonenden te houden. Bij elk voorstel horen onderzoeken. Ik heb hier leefbaarheid niet gehoord. Dat wil zeggen onderzoek naar geluid, luchtkwaliteit, verkeersveiligheid enzovoort, voordat er onomkeerbare besluiten worden genomen. Wij ontvangen ook nog graag antwoord op een brief die wij 19 augustus hebben verstuurd ...

De voorzitter: Uw spreektijd zit erop. Rondt u alstublieft af.

Mevrouw Van Hooft: Ik zal mij voor mijn buurt en de gemeente en de provincie blijven inzetten, constructief voor een gezonde leefomgeving. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Jungerius.

De heer Jungerius: Ook namens mij dank, maar omwille van de tijd ga ik even snel door. Ook in de discussie net bekruipt me af en toe het gevoel dat er vragen worden beantwoord, ik zie het ook bij de technische vragen, van het kaliber, welke kleur is een banaan, de aardbei is rood, oké, we hebben wat geleerd over fruit, we kunnen door. Ik zal even een voorbeeld noemen, want dat is natuurlijk een loze kreet anders. We hebben net vragen gehoord over een twee keer één-tunnel. Er is geantwoord over fietstunnels. Er is geantwoord over een twee keer twee-tunnel met een turborotonde, terwijl de dierenvariant geen turborotonde heeft, dus alle opties lopen door elkaar en worden heel makkelijk in spraakgebruik gebracht. Wees u daarvan bewust en acteer daarnaar. Voor de rest zie ik graag die participatie tegemoet op korte termijn, want wij zijn hier ook al inmiddels weer een halfjaar geleden wakker geschud door de aankondiging van dit plan dat er geen oplossing is, maar een schijnoplossing. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan als laatste mevrouw Hulsebosch-Salgado Pintos, gaat uw gang.

Mevrouw Hulsebosch-Salgado Pintos: Goedemiddag. Venijn zit in de staart. Grapje. Ik wil iedereen, alle Statenleden die op bezoek zijn geweest, heel erg bedanken en degenen die de stukken ook heel goed hebben gelezen. Het geeft mij vertrouwen in mijn volksvertegenwoordigers, want ik zie vandaag, en ook tijdens het bezoek heb ik gezien dat wij serieus worden genomen. De raad krijgt trouwens het bezoek op 15 oktober, die u ook heeft gehad. De gedeputeerde Van Schie mist waarschijnlijk informatie want twee keer één is nooit serieus onderzocht. Gezien de reactie van de gedeputeerde, heb ik niet echt vertrouwen in het proces. Een participatietraject starten met dit plan als basis, is geen goede start. Hij noemt het ook informatiesessies. Heeft u dat gehoord? Hij noemt dit niet participatiesessies. Dus een informatiesessie interpreteer ik als doorzeuren over voorliggend plan. Statenleden, mijn eerdere sprekers hebben het al u gevraagd, vraag gedeputeerden om het volledige plan terug te trekken en samen met de gemeenteraden het participatietraject te starten, zonder tijdsdruk en zonder een plan zonder draagvlak.

De voorzitter: Uw spreektijd zit erop. Rondt u alstublieft af.

Mevrouw Hulsebosch-Salgado Pintos: Even kijken. Er is ook een sprankje hoop vandaag. Vanuit de woorden van Van Schie. Er is capaciteit en er zijn middelen. Dat geeft mij hoop. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan dank ik alle sprekers voor hun bijdragen van paar maanden geleden en van nu en dan ronden we hiermee dit agendapunt af. U mag weer achter plaatsnemen of de zaal verlaten, wat u zelf prettig vindt.

8. SV Zomernota 2024

De voorzitter: Dan gaan wij hierdoor met agendapunt 8, het Statenvoorstel Zomernota 2024. Deze bespreking zal plaatsvinden in twee termijnen. Er is natuurlijk met de nieuwe werkwijze wel wat veranderd. In de eerste termijn kan GS nog vragen beantwoorden en de tweede termijn daar richten de fracties zich primair tot elkaar en reageert GS heel eventueel om misverstanden of onjuistheden weg te nemen. Uiteraard, mochten er moties of amendementen zijn die fracties willen indienen, geef dat ook in tweede termijn aan. Er zijn verschillende onderwerpen, maar natuurlijk alleen de onderwerpen die horen bij deze commissie zullen we vandaag hier behandelen. Ik loop gewoon alle fracties even na of daar een bijdrage is voor dit agendapunt. Dan begin ik bij de BBB. Is daar een inbreng voor de Zomernota? Mevrouw Ghijsels, gaat uw gang.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: We hebben een korte inbreng. Over de Zomernota even het volgende. BBB is geen voorstander van een versnelling of een ambitieus programma voor wat betreft de RES. Daar is genoeg over gezegd, althans voor nu. Niet al te min en inachtneming juist de hoge ambitie van de coalitie op dit vlak, we constateren tegelijkertijd dat de onderliggende infrastructuur, of tenminste de financiering daarvan, flink achterloopt. Voor de energiehub is in onze ogen een tamelijk beperkt budget beschikbaar. Dit ligt kennelijk zo goed als volledig bij marktpartijen, maar de financiering daarachter en de bijdragen daarop vanuit de provincie, onder andere in de vorm van het plan Middelen energietransitie, is nog in de maak. Hoe de trend is voor wat betreft risicopremie op dergelijke leningen is ook nog geen duidelijkheid. Daar volgt binnenkort kennelijk nader onderzoek op. Onze vraag is dan, is er, als er nog geen volledig beeld over de beschikbaarheid van kapitaal is en als de provincie in onze ogen slechts beperkt middelen ter beschikking stelt, is dat dan niet de verkeerde volgorde? Wij vragen ons af hoe gedeputeerde dit ziet. Vindt hij dat er voldoende middelen en of zicht op kapitaal aanwezig is? Wat is zijn beeld over de investeerdersbereidheid in deze essentiële hubs? Hoe is het tempo van de ontwikkeling van deze hubs en is die nog realistisch? Omdat we in de technische antwoorden lezen dat er op dit moment gewerkt wordt aan twee concrete initiatieven en we willen er twintig hebben over een kleine drie jaar. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar GroenLinks. Mevrouw Matser, gaat uw gang.

Mevrouw Matser: Dank u wel. In de Zomernota lezen wij vooral dat we steady doorgaan waar we mee begonnen zijn. Terwijl het rommelt in Den Haag, zetten wij de energietransitie door. Eerder hebben we deze zomer al besproken in de Staten hoe we de middelen in gaan zetten voor de versnelling van de energietransitie. Dat is dan ook geen verrassing, en het is goed dat we doorgaan op deze weg om te stoppen met ons fossiele gebruik. Het is fijn ook om te lezen dat er veel zorginstellingen al zijn aangesloten bij de Green Deal. Ik ben benieuwd of we dan compleet zijn in 2025 en alle 26 zorginstellingen dan daadwerkelijk zijn aangesloten. De participatie van de inwoners gemeenten kunnen daarbij nog beter ondersteund worden. Dat loopt achter wat met aanvraag soms toch lastig is. Ik ben benieuwd wat we gaan inzetten om ervoor te zorgen dat die drempel minder hoog wordt. Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de VVD. Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dank, voorzitter. De gereduceerde investering in weginfrastructuurprojecten baart VVD veel zorgen. Helaas is dat niets nieuws. Dus we hopen dat het werken met bouwteams, het loslaten van het trajectaanpak en de actieve werving van nieuw personeel de onderinvestering kan mitigeren en we worden graag op de hoogte gehouden of dit ook verder vordert, in het verlengde van onze technische vragen. Want de economische impact van vertraging in infrastructuur laat zich moeilijk uitrekenen. Dat liet de organisatie ons ook weten. Maar daarmee is die niet klein of onbelangrijk. Dat vinden wij van zeer groot belang. Ook de impact op onze woningbouwambities op middellange termijn baren ons zorgen. Dus daarom zullen we de vorderingen hierin wat betreft mobiliteit actief monitoren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan D66, is daar een inbreng? Ik zie twijfel. De heer Borger heeft een inbreng. Gaat uw gang.

De heer Borger: Dank u wel, voorzitter. Onze voornaamste inbreng is dat wij graag zouden willen vasthouden aan het format dat voor dit traject gekozen is, om over de verschillende jaren heen de consistentie in de ontwikkeling in de plannen te kunnen beoordelen. Daar wil ik het bij houden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. CDA. Mevrouw Bikker, gaat uw gang.

Mevrouw Bikker: Dank u wel. In deze Zomernota worden bij de doelstellingen kleuren aangeduid. Die kleuren die zijn natuurlijk niet zozeer gericht op het resultaat, maar vooral op de activiteiten en de planning, voldoen we aan onze eigen plannen? Als ik daarnaar kijk, dan ligt ik er een aantal puntjes uit waarvan wij zeggen, dit vinden wij heel belangrijk. We zien bijvoorbeeld dat het provinciaal netwerk, is er sterk, dat doel. De VVD refereerde er ook al even aan. We zien er wel veel oranje. Bijsturing is dus gewenst. De vraag is even, hoe gaat dat gebeuren? Misschien kan de gedeputeerde daar iets over zeggen. Tweede punt is de veiligheid van werk, woningen en scholen. Hoe kunnen we die ... En knooppunten. Hoe kunnen we die zo goed mogelijk garanderen? Ook daar zien we veel oranje, of een deel oranje. Ook daar de vraag van, wordt eraan gewerkt om dat in ieder geval op een goede manier bij te sturen, zodat we de planning wel gaan halen? Het derde punt is het onderdeel veiligheid, comfortabel fietsen en dergelijke. We zien daar ook inderdaad onderbesteding, ook bij bijvoorbeeld educatie. De vraag is eventjes, is daar nog mogelijkheden om dat wel te gaan halen, die planning, of niet? Want we vinden educatie onder andere op scholen echt heel belangrijk, zeker op dit onderdeel ook. Misschien is de iets te technisch. Dus wat kunt u daarvan zeggen? En tot slot, we zien dus dat die onderbesteding qua gelden op dit gebied, dus verkeersveiligheid, ook gebruikt kan gaan worden om data te verzamelen over verkeersongevallen. Dat is een goede zaak, denken wij. We herinneren ons natuurlijk die 70 gevaarlijke kruispunten in de provincie Utrecht. Misschien dat in dit kader, neem ik hem even mee, ook daar een geüpdatete lijst van kan gaan komen, want dat heeft natuurlijk heel direct ook te maken met dit onderdeel. Ook wij zullen het vervolg ook heel actief natuurlijk blijven volgen. Voor nu zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is de PvdA de volgende fractie. Mevrouw Flink.

Mevrouw Flink: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een paar kleine vragen. Allereerst zagen we dat de gelden van de Bikker-motie, dat die naar de algemene bestemmingsreserve, saldireserve worden toegevoegd. Ik vroeg me af waarom ervoor is gekozen omdat in de saldireserve en niet in de reserve Mobiliteitsprogramma of ov-concessie of desnoods een nieuwe bestemmingsreserve daarvoor aan te maken, omdat we wel graag zien dat dat echt bij ov blijft. Ook een vervolgvraag aan de gedeputeerde, hoe de gedeputeerde ons in staat stelt om erop toe te zien dat het ook daadwerkelijk besteed wordt aan betaalbaarheid en bereikbaarheid van het openbaar vervoer. Daarnaast over energie zijn we enthousiast te zien dat we nu daadwerkelijk aan de slag gaan met het versnellen van die energietransitie. Blij om te zien dat we 2 miljoen extra uit de reserve opnemen om aan de bak te gaan met isoleren. Als PvdA zien we

dan ook graag een groot isolatieoffensief nu het najaar voor de deur staat met dit weer. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Partij voor de Dieren. De heer Travaille, gaat uw gang.

De heer Travaille: Dank u wel. De Zomernota die staat vol met groene bolletjes voor alle doelen. Dat betekent helaas niet dat we die doelen allemaal gehaald hebben of dat we op koers liggen om ze te halen. Maar dat betekent alleen dat de acties uit de begroting van 2024 uitvoeren. Mevrouw Bikker van het CDA refereerde hier ook aan. Ik wil er vier puntjes uitlichten. Eén over de bedrijven. We lezen bijvoorbeeld dat de actie met betrekking tot het toezicht op energiebesparingsplicht voor bedrijven conform de inzet in de begroting is. Helaas hebben we in juni en juli dit onderwerp niet kunnen bespreken in de commissie, maar onze fractie maakt zich hier wel veel zorgen over, met name over de naleving bij energiebedrijven. Sorry, de energiebesparingsplicht. Slechts 18 procent van de bedrijven rapporteerde tijdig en geeft zelf aan dat ze de verplichte maatregelen ook daadwerkelijk hebben uitgevoerd. Kortom, 82 procent van de bedrijven in onze provincie voldoet niet aan de wettelijke verplichtingen. En dat ondanks de intensievere controle door de omgevingsdiensten in 2023. We zouden hier graag niet alleen een groen bolletje bij zien, maar ook wat meer zekerheid hebben dat die bedrijven zich beter gaan houden aan deze belangrijke energiebesparingsverplichtingen. Over kantoren, in een eerdere memo over energiebesparing werd verwezen naar de RVO-kaarten voor verplichte C-labels van kantoren. U weet misschien, zonder een C-label mag je eigenlijk een kantoor helemaal niet meer gebruiken. Dat systeem van de RVO-kaarten dat werkte niet. In de technische vragen wordt nu verwezen naar een regionale klimaatmonitor. Daar staat heel veel interessante informatie in, maar het lukt ons nog niet om daar iets te vinden over de C-labels voor de provincie Utrecht. Ambtelijk hoorden we hoopvolle signalen dat het aantal kantoren dat inmiddels voldoet in de provincie Utrecht op basis van de ODRU-informatie eigenlijk behoorlijk aan het oplopen is. Het blijft wel een kwetsbaar punt voor ons, ook als Staten, dat die inzicht in die informatie zo beperkt is en wij willen graag dat dit ook prioriteit krijgt bij de fusie van de omgevingsdiensten. Dan het Statenjacht. We hebben onlangs een mooie tocht gemaakt met de Statenjacht, helaas niet met de zeilen, maar met de dieselmotor. Dat past niet helemaal bij doelstelling 4.4, met betrekking tot de voorbeeldfunctie van de provincie Utrecht in de energietransitie. Nou is het Statenjacht niet van de provincie, maar is van de Stichting Statenjacht, maar heeft natuurlijk alles met ons als Staten te maken, al is het maar omdat het onze naam draagt. In beantwoording op de technische vragen lezen we dat GS altijd bereid is om mee te denken en ook daar waar nodig actie te ondernemen, als het gaat om bijvoorbeeld gebruiken van regelingen die er zijn om dit te verduurzamen, die dieselmotor uiteindelijk te vervangen door elektriciteitsaandrijving. Dat past eigenlijk heel goed, want de schipper gaf aan, het is tijd voor een revisie van deze motor, en dat hij openstaat voor elektrische alternatieven, wat overigens ook al bij andere historische schepen wordt toegepast. We zijn benieuwd of PS ook enthousiast zou zijn om, gezien de komende revisie, eens laten onderzoeken wat de opties zijn voor het overstappen op een elektriciteit als alternatief voor deze dieselmotor. Ten slotte de ov-tevredenheid. Er wordt in de beantwoording van de technische vragen en in de recente infosessie verwezen naar de grote tevredenheid van reizigers, volgens de ov-barometer. Dat is best opmerkelijk, als je bedenkt dat we net twee afschalingen hebben gehad van het complete ov-aanbod. De Partij voor de Dieren vraagt PS en ook GS hoe betrouwbaar wij deze ov-barometer vinden en hoe betrouwbaar wij de informatie vinden over de reizigerstevredenheid. Want de opzet is dat alleen mensen die in een bus of in de trein zitten worden bevraagd. Stel dat je wilt weten wat mensen vinden van Taylor Swift, zou je dat dan alleen vragen aan bezoekers van een concert van Taylor Swift? Ik vermoed zomaar dat je dan een behoorlijk positief antwoord zal krijgen. Dat is precies wat die ov-barometer eigenlijk wel doet, alleen mensen in de bus vragen. Maar de meeste mensen stemmen niet via een enquête, maar die stemmen met hun voeten. Die gaan niet meer als het ov gewoon te slecht is of te weinig rijdt. Dus als je het goed wilt meten, dan heb je eigenlijk een iets ander instrument nodig. De ov-klantbarometer geeft wat ons betreft niet een goed beeld van de tevredenheid. Wij vragen PS en GS of zij

het met Partij voor de Dieren eens zijn op dit punt en wat we zouden kunnen doen om die tevredenheid op gebied van ov beter in beeld te krijgen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar de ChristenUnie. Wie kan ik het woord geven? Mevrouw Kooij, gaat uw gang.

Mevrouw Kooij: Voorzitter, dank u wel. De ChristenUnie wil ook graag even stilstaan bij de Bikker-gelden en het besluit dat er bij de Zomernota is opgenomen die naar de saldireserve te sturen. We hebben inmiddels uit de beantwoording van onze technische vragen begrepen dat we bij de slotwijziging een voorstel krijgen om dat bij het programma Mobiliteit te voegen. Onze vraag gaat echter ook over dat we een groot deel van de gelden die bedoeld zijn voor verbetering van het aanbod ov toe te voegen aan de compensatie voor de studenten-ov. Dat is niet zomaar wat. Het is zelfs de helft van dat geld. De vraag aan Gedeputeerde Staten is, waarom wordt daarvoor gekozen? Wat is het verband tussen verbetering ov en de compensatie herijking studenten-ov? En de vragende Statenleden is ook of de andere partijen, zijn we het eens dat dit potje geld voor verbetering aanbod daar ook aan besteed moet worden? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan UtrechtNu!. Niet aanwezig meer. Dan Volt. De heer Van Lunteren, gaat uw gang.

De heer Van Lunteren: Dank u wel, voorzitter. Ik zal alleen het woord voeren als dat betrekking heeft met programma 4 en mijn collega naast mij zal dan vervolgen met alles dat betrekking heeft op programma 5 en 6. Dan start ik. Voorzitter, om draagvlak voor de energietransitie te behouden en te vergroten is het belangrijk dat wij als provincie zelf natuurlijk het goede voorbeeld geven. Dat zal niemand waarschijnlijk met ons oneens zijn. Toch wil Volt graag van deze gelegenheid gebruiken om daar belang van te onderstrepen. Wij begrijpen dat door specifieke omstandigheden soms dingen niet zo vlot gaan als dat we graag zouden willen, zoals staat aangegeven in de toelichting in de Zomernota. Desondanks horen wij graag van de gedeputeerde wat zijn overwegingen zijn om beterschap te realiseren op dit punt. Dan, voorzitter, in de Zomernota zien we bij het meerjarendoel 4.3.2, innovaties leveren en grotere bijdrage aan duurzaam energievoorziening, twee keurige groene vinkjes staan. Wij vinden het lastig om deze twee abstracte vinkjes te koppelen aan een echt concreet en tastbare positieve verandering op het gebied van innovatie die de provincie met dit programma heeft gerealiseerd. Hierom zijn we erg benieuwd of de gedeputeerde met ons zijn reflectie wil delen over de impact van de provincie op innovatie. Tot slot, voorzitter, sluiten wij ons aan bij het punt van de Partij voor de Dieren over de energiebesparingsplicht, waar Volt ook zeer bezorgd over is. Ook het elektrificerende het statusjacht lijkt ons een heerlijk idee. Dank, voorzitter.

Mevrouw Blekxtoon: Dan ga ik verder met ...

De voorzitter: Dank. En dan mevrouw Blekxtoon, gaat uw gang.

Mevrouw Blekxtoon: Dank u wel. Dan ga ik verder met 5 en 6. De uitvoering van het programma Bereikbaar uiteen ligt op schema en tegelijkertijd zijn er weinig mensen beschikbaar. Zoals meerdere partijen vandaag al aangeven, blijft het zo helaas wel een beetje koffiedikkijken qua planning en uitvoering. Daarom willen we vanuit Volt ook graag op de hoogte worden gehouden van die onderbesteding. We zien wel verbetering op een aantal punten ten opzichte van 2023. Dus dat is mooi. Dan wat betreft het ov, net als de Partij voor de Dieren zijn we ook benieuwd naar die manieren om die tevredenheidsmonitoring aan te passen, uit te breiden. Daarnaast zien we nog steeds natuurlijk dat er een capaciteitsprobleem is voor de bussen. Het gaat nu goed, hebben we onlangs gehoord. Wat wel schrijnend blijft natuurlijk zijn de kinderen die nu niet naar speciaal onderwijs kunnen. Daar zouden we toch heel graag een verandering in zien. Verder geen input. Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de SGP, de heer Vermaat.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel en ook dank voor de beantwoording van onze vragen. Naar aanleiding daarvan nog twee vervolgvragen. De eerste gaat over het realiseren van solo carports. Op bladzijde 49 staat er iets over en op bladzijde 51 en vooral bladzijde 51 wil ik even op terugkomen, omdat daar staat dat gemeenten zijn er nog mee niet mee bekend. Ook rondom de vergunningsaanvraag. Dus zit daar niet ook een mogelijkheid om de gemeentes te helpen om dat te versnellen? Want de doelstelling 10, die staat natuurlijk nog steeds voor dit jaar. Dus dat een vraag aan de gedeputeerde. Blij met de aanpak van de drie trajecten om te kijken wat nog mogelijk is rondom de N233 en ook de N484. Vraag is wel: wanneer verwacht u daar mogelijke uitkomsten van? En als laatste gaat het over de educatie waar het CDA het ook over had. We vonden de beantwoording wat summier, want we lopen achter dit jaar. U zegt de ontwikkeling verloopt nu volgens planning, maar hoe ziet het er dan uit en waarop kunnen wij dan vertrouwen, om het even zo te zeggen, dat het volgend jaar wel loopt of krijgen we volgend jaar weer een bericht dat het achterloopt? En dan als laatste de vraag van de 233.000 die dan nu overblijft, die wordt gezegd naar de reserve van mobiliteit en waarom kan die niet al gelijk bestemd worden voor het onderzoek van 2025? Dank.

Voorzitter: Dank u wel. Dan de PVV, de heer Van der Star.

De heer Van der Star: Bedankt, voorzitter. Korte bijdrage van ons. Energietransitie met als doel klimaatdoelstellingen, daar worden we nog steeds niet blij van. Wel energietransitie die leidt tot beter, slimmer en minder belastend gebruik, die bijdraagt aan lagere kosten voor onze inwoners. En die ons helpt energiearmoede te bestrijden. Dat steunen we wel echter van harte. Betreffende de energiehub: de opslag van energie...

Mevrouw Veen: Voorzitter?

Voorzitter: Mevrouw Veen heeft een interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Veen: Voorzitter, ik was even benieuwd naar welke klimaatdoelstellingen de heer Van der Star dan niet ondersteunt. Aangezien wat hij daarna opnoemde volgens mij ook best heel erg overeenkomt met een heleboel klimaatdoelstellingen.

Voorzitter: Mijnheer Van der Star?

De heer Van der Star: Bedankt, voorzitter. Het is duidelijk hoe onze partij denkt over de klimaatdoelstellingen. En gezien de tijd wil ik daar niet verder of lang erover ingaan.

Mevrouw Veen: Het goede nieuws ...

Voorzitter: Mevrouw Veen, uw tweede interruptie op dit onderwerp. Gaat uw gang.

Mevrouw Veen: Ik wilde de heer Van der Star geruststellen, want interrupties zijn gratis en beantwoording ook. Dus het gaat niet ten koste van uw tijd. En ik ben niet bekend hoe uw partij erover denkt, aangezien u dat niet zegt. Dus ik wilde dat graag even van u horen.

Voorzitter: Mijnheer Van der Star, misschien een tweede poging?

De heer Van der Star: Bedankt. Ik zal deze vraag beantwoorden. Onze partij die vindt die klimaatdoelstellingen maar niks en die moeten wat de PVV betreft van tafel. En dat wil niet zeggen dat we

helemaal tegen energietransitie zijn. Maar als de doelstelling is om het voor de inwoners beter te maken, dan steunen wij dat.

Voorzitter: Uw laatste interruptie op dit onderwerp. En het is wel zo, mevrouw Veen, misschien bevat het antwoord u niet, maar het is aan de heer Van de Star welk antwoord hij geeft. Maar uw derde en laatste interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Veen: Mijnheer de voorzitter, dank u wel. Dan maak ik uit uw antwoord op dat u het eigenlijk best wel heel erg eens bent met die klimaatdoelstellingen, aangezien de klimaatdoelstellingen als gevolg hebben dat het voor inwoners qua energie stukken beter wordt. Dus ik ben blij om te horen dat de PVV dan toch kan instemmen met de klimaatdoelstellingen. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel voor uw statement. U mag erop reageren en anders gaat u verder met uw bijdragen, mijnheer Van der Star.

De heer Van der Star: Ik laat het erbij, bij dat antwoord. Dan wil ik verder gaan over de energiehubs. De opslag van energie, een goed plan en dat betekent sowieso een lagere belasting van het elektriciteitsnet en een begin en middel om netcongestie onder controle te krijgen. Wel hebben we onze vraagtekens wat betreft de financiering en daarbij sluiten we ons aan bij de BBB. Tot zover onze bijdrage.

Voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik over naar Forum voor Democratie. Mijnheer De Hartog.

De heer Den Hartog: Dank u wel, voorzitter. Allereerst zou ik me graag aan willen sluiten bij het punt van de Partij voor de Dieren over de meting van de OV-tevredenheid. Want het is inderdaad... Wij van WC-eend adviseren WC-eend. Als je inderdaad die mensen alleen maar vraagt. Dus goed punt. En voor de rest heb ik weinig opmerkingen, behalve dat ik misschien nog iets verder ben dan de PVV tegen energietransitie. Daar wilde ik het graag bij laten.

Voorzitter: Dank u wel. Dan als volgende de SP, mijnheer Breur.

De heer Breur: Dank u wel, voorzitter. Ik wil het graag kort houden, dus ik beperk me eigenlijk tot een punt waar wij al vaker over van gedachten hebben gewisseld. En dat is alle groene bolletjes bij het OV. En daarvan zeggen we steeds: gezien de problemen in het OV is het raar om jezelf dan een dikke 10 te geven. De gedeputeerde heeft inmiddels gezegd: dat is inderdaad raar. We moeten eens naar die criteria kijken. En dat gaat nog niet lukken in deze begrotingscyclus, maar misschien voor volgend jaar. Mijn vraag eigenlijk is: waar heeft de gedeputeerde vooral behoefte aan? Mijn uitgestoken hand om eens met een bilateraal van gedachten te wisselen, die staat nog steeds, maar als de gedeputeerde zegt van, ik heb liever een motie met een concrete opdracht, dan sta ik daar ook voor open. Dus ik ben even aan het zoekende hoe ik de gedeputeerde hierin het beste van dienst kan zijn. En dat is mijn bijdrage voor dit moment.

Voorzitter: Even een technische vraag, mijnheer Breur. Heeft u uw pasje erin zitten? Want u was niet in beeld met ... Oké, prima. Maar dank u voor uw bijdrage. Dan als laatste 50PLUS. Mevrouw Hoek, gaat uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Wij hebben een vraag over ... Op pagina ... Even kijken. Is reizigers 6.1 en dan kom ik bij het onderwerp regiotaxi. Er staat hier dat dat nog niet helemaal is overgedragen. De initiële planning was van 18 december 2023 in de provincie zelf verantwoordelijk zouden worden, de gemeenten, voor inkoop, contractbeheer en uitvoering van de sociaal recreatief wmo-vervoer regiotaxi. Maar dat is door vertraging allemaal nog even uitgesteld. Waarschijnlijk dit jaar, maar er blijft toch geld gereserveerd voor dit hele jaar. 50PLUS wil graag weten: in welke fase is dat nu? En hoe gaat dat? En aangezien in de combinatie van de regiotaxi ook leerlingenvervoer uitgevoerd wordt en u heeft het

allemaal wel in de media op allerlei manieren kunnen vernemen, zowel bij TV Stichtse Vecht, RTV Utrecht, het AD, de Telegraaf. We hebben hele grote problemen met het leerlingenvervoer, wat gewoon niet goed gaat in combinatie met het gebruik van de regiotaxi. Eigenlijk zou ik willen vragen: is men hiervan op de hoogte? Zo ja, wat wordt eraan gedaan? Zo nee, dan wil ik best wel zo meteen even met de gedeputeerde het hierover hebben, want het is echt heftig. Dat zou ik willen inbrengen. En hoever is het nu met de totale afwikkeling en de overdracht van de regiotaxi naar vervoerders. En dat valt nu onder Utrecht, maar er is ook een aanbieder of in ieder geval een uitvoerder, die heb ik al wel busjes zien rijden waarop al stond regiotaxi. Maar ik wil nu niet direct de namen noemen, maar daar wil ik het wel even over hebben met de gedeputeerde. Maar misschien kan de gedeputeerde gewoon meteen al antwoord geven, dat die ervan op de hoogte is. Tot zover voorzitter.

Voorzitter: Dank u. Ik wil u er eigenlijk op wijzen, dit zijn heel technische vragen die ook schriftelijk vooraf gesteld hadden kunnen worden. Of de gedeputeerde ergens van op de hoogte is en hoe het ergens mee staat. Ik sta toe dat ze nu gesteld worden, tenzij de gedeputeerde daar technische ondersteuning bij nodig heeft.

Mevrouw Hoek: Voorzitter, mag ik nog een kleine aanvulling doen? Er is namelijk een motie, maar hij was hier net, maar hij is er niet, van UtrechtNu, die een motie over leerlingenvervoer hebben ingediend en of dat is meegenomen in de zomernota. Maar ik heb die motie even niet voorhanden.

Voorzitter: Dank voor de toelichting. Maakt de vraag niet minder technisch. Maar goed, we kijken even of de gedeputeerde hier antwoord op kan geven en anders wordt dat dan schriftelijk. Even kijken. Ik kan niet zien ... Ik kijk evenwel de fysiek aanwezige gedeputeerde of daar behoefte is aan een schorsing. En ik kan niet zien of de heer Van Essen behoefte heeft aan een schorsing. Het beeld is te klein. Dan beginnen we met de heer Van Essen. En dan daarna gaan we door. Ik vraag u wel om rekening te houden met de spreektijden waar we wat strikter op zijn. Dus hou het kort en probeer ook aan uw collega's te denken die ook deze hele middag moeten doen met hetzelfde potje spreektijd. Gaat uw gang.

De heer Van Essen: Dank, voorzitter. Dank ook voor de vragen vanuit de commissie. Ik ga ze gewoon even vanuit de verschillende partijen langs. Ik begin met de vraag van de BBB over energy hubs. Die vragen: is daar niet sneller en meer geld voor nodig? En mijn antwoord is eigenlijk dat op dit moment meerdere zaken spelen bij het opzetten van energy hubs en het gaat eigenlijk om veel meer dan geld. Sterker nog, op dit moment is geld misschien nog niet eens de grootste bottleneck. Er wordt gewerkt aan standaardcontracten. Dan hebben we nieuwe organisatievormen, ook samenwerking tussen bedrijven of bedrijventerreinen en het versterken van de organisatiegraad. En dat is ook iets waar we op dit moment willen ondersteunen. Dat is echt een randvoorwaarde om ook een energy hub te kunnen starten. Dat vraagt samenwerking tussen bedrijven die dat op die manier op dit moment vaak nog niet doen. Regelgeving. Ook landelijk zijn daarvoor aanpassingen nodig. Daar zijn we ook over een gesprek met ministeries. Sneller beschikbaar komen van data is ook een belangrijke. Dus op verschillende borden wordt op dit moment geschaakt. Er zijn op dit moment twaalf plekken in onze provincie waar gemeentes of bedrijven al heel concreet bezig zijn met een energy hub. Er zijn veertien plekken waar ook verkennende gesprekken gevoerd worden. Dat zijn er echt een behoorlijk aantal. Het is inderdaad ook belangrijk dat er middelen komen. We hebben daarvoor in voorbereiding dat voorstel vanuit versnelling middelen energietransitie. We verwachten dat dat voorstel rond het einde van dit jaar ook uw kant op kan komen. En het Rijk is ook bezig met middelen. Dus alles met elkaar is dan op dit moment een goede basis. We houden zeker vinger aan de pols op het moment dat we zien dat daar veel meer nodig is. We willen altijd bij u terugkomen, al zullen we natuurlijk ook bij het Rijk dat verder aankaarten. Want het is gewoon een hele belangrijke ontwikkeling. Komen we bij de vraag van GroenLinks over de besteding ... Volgens mij ging het over de besteding van middelen ...

Voorzitter: Mijnheer Van Essen, u krijgt een interruptie van mevrouw Ghijsels. Gaat uw gang.

Mevrouw Ghijsels: Wat ik hoor in het antwoord, is dat er inderdaad andere bottlenecks spelen. Dat indirect, als er problemen zijn in de ontwikkeling van zo'n energy hub, dan impliceert dat ook grotere risico's, zowel in tijd als misschien risicopremies. Ik lees in de antwoorden dat daar nog onderzoeken naar gedaan moet worden. Ook als antwoord op: zijn de risicopremies, gaan die omhoog, omlaag, of welke kant gaat dat op?

Voorzitter: Ik wil u er even op wijzen, interrupties zijn kort, to the point of vragend. Dus geen hele betogen alstublieft.

Mevrouw Ghijsels: Goed. Mijn vraag is en was en daar heb ik geen antwoord op gekregen: op het moment dat daar nog onzekerheden spelen, al dan niet op financieringsgronden, is het dan niet verstandig om dat eerst beter in kaart te krijgen voordat je een vervolg maakt? Een volgende stap maakt een versnelling van de rest.

Voorzitter: Dank u. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dan heeft mevrouw Ghijsels het, denk ik, vooral over opwek. Ik denk niet dat we daar pas op de plaats hoeven te maken. Want projecten die nu in voorbereiding zijn, daar wordt ook voor gekeken wanneer zijn ze aansluitbaar op het net. Dus dat kan prima samengaan. En de urgentie om met energy hubs de slag te gaan is heel groot. Dat is ook waarom we daar zo stevig op inzetten. En als het gaat om die risico's, dan heb ik de afweging van wat zijn risico's van financiële instrumenten en de reden om die al of niet in te zetten. Daar kan ik op toezeggen dat natuurlijk op het moment dat wij met het voorstel komen voor uitwerking van dat onderdeel van de financiële instrumenten voor de energietransitie, dat we daar ook dat soort onderbouwing bij zullen geven. Hoe zit het met de risico's en waarom is dat instrument wat wij dan aan u voorstellen het passende instrument. Dat zou inderdaad bij dat voorstel dan daar onderdeel van uitmaken. Kom ik bij de vraag van GroenLinks over de inzet, tenminste zo begreep ik hem, van subsidies voor het ondersteunen van gemeenten voor participatie. Het staat ook wel een beetje in een antwoord op de vraag van de Partij van de Arbeid. Dat is inderdaad. De besteding is binnen. Het is beperkter, ook omdat er wel behoorlijk wat rijksmiddelen ook voor zijn. En wij kijken ook wel hoe we gewoon de aanvraag die gemeentes bij ons kunnen doen, kunnen versnellen of ondersteunen. Dus dat is de manier waarop we ernaar gaan kijken, om te zorgen dat die middelen ook een goede bestemming krijgen. De Partij van de Arbeid roept op voor een isolatieoffensief. U heeft natuurlijk als Staten vlak voor de zomer ook die middelen voor versnelde isolatie, via ook het energiedienstencentrum onder andere, die collectieve inkoopacties beschikbaar gesteld. En dat loopt nu. Dus inderdaad eigenlijk de oproep van de Partij van de Arbeid, we hopen dat dat gaat gebeuren, daar wordt op het moment volop aan gewerkt. Er zijn heel veel mensen die daar onlangs ook, in samenwerking met de gemeenten, brieven voor op de mat hebben gekregen. Partij voor de Dieren, die vraagt over energiebesparing bedrijven. Ik kan u zeggen dat RUD en ODRU op dit moment voor ons 494 energiecontroles hebben uitgevoerd. Doel is uiteindelijk voor dit jaar 500. Dan hoor ik de heer Travaille in gedachten al zeggen: maar wat komt daar dan uit? En hoe zit het met de maatregelen? Ik wil daar graag meer inzichten in hebben. Dat is een terechte vraag. In begin 2025 komen we daar ook met informatie over bij u terug. Dus dat is dan een goed moment om daar verder op inhoud ook het gesprek te voeren. Dan was er ook de vraag over de '...' kantoren. Daar is ook, heet van de naald, ODRU heeft aangegeven dat 83 procent van de '...' kantoren daar op dit moment in onze provincie aan voldoet. En ik kan u ook wel toezeggen daar ook nog wat meer informatie ... RUD informatie is nog niet beschikbaar, maar als ze daar meer inzicht in hebben en ook al meer achtergrondinformatie over beschikbaar hebben, dan kunnen we u daar ook wat nader over informeren. Ik kan nog niet echt inschatten wanneer het is. Maar zodra daar meer informatie over is, zullen we dat naar u doen toekomen. Dan was er nog de vraag van Volt over innovatie. Daar werken wij langs verschillende lijnen.

Voorzitter: Mijnheer Van Essen, u krijgt een interruptie van de heer Travaille.

De heer Travaille: Dank u wel. Ik ben geen gedeputeerde. Maar als ik gedeputeerde zou zijn en 18 procent van de bedrijven zou voldoen aan de energiebesparingsplicht en de melding daarvan ...

Voorzitter: Mijnheer Travaille, ook voor u: geen betogen. Een korte vraag of opmerking.

De heer Travaille: Mijn korte vraag is daarom: waarom zouden we nog een jaar moeten wachten op die informatie? Het is zo urgent. Het gaat ergens om. Kunnen we dat niet wat eerder zien? Hoeveel die bedrijven, hoe die reageren op die energiebesparingscontroles?

Voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, het is niet zwart-wit. Het is niet zo dat als een bedrijf niet voldoet, dat hij niks doet. Dus het is enigszins een karikatuur, denken dat daar niks zou gebeuren. Het is mij vooral belangrijk, dat hier nadere informatie. En ik heb niet gezegd: pas over een jaar. Ik heb volgens mij gezegd: begin volgend jaar. Dus ik herken het belang om de energiebesparingsplicht op te handhaven, dan goed ter hand te nemen en ook te zorgen dat dat leidt tot meer naleving en tot uiteindelijk meer energiebesparing. Want daar gaat het om. Daarom doen we dat. En begin volgend jaar kom ik daar met een memo naar u toe. Dat is, denk ik, het moment om te kijken, wat heeft het opgeleverd en vraagt dat nog aanvullende acties? Maar laten we eerst de informatie op tafel hebben. Op dit moment hebben we gewoon niet de laatste informatie op de tafel.

Voorzitter: U krijgt nog een tweede interruptie van de heer Travaille.

De heer Travaille: Dat laatste kan ik begrijpen en dat zou een goede uitleg zijn waarom iets langer duurt. Je moet die informatie goed op een rij hebben. Ik wil even onderstrepen dat ik vooral geen karikatuur maak van de inspanning van die bedrijven, maar die 18 procent haal ik gewoon uit de data van de memo van de provincie zelf. Met die urgentie wil ik u toch oproepen om die informatie, waar mogelijk, zo spoedig mogelijk met ons te delen en niet pas begin 2025.

Voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, we hebben gewoon de tijd nodig om bepaalde informatie te verzamelen. Ik zou het graag eerder hebben, maar dat hebben we niet. Dus daar kan ik niet toezeggen dat eerder te sturen. En het is wel zo, dat percentage van 18 procent voldoet volledig. We zullen niet zeggen dat die anderen helemaal geen energiebesparende maatregelen nemen, maar niet alles wat er mogelijk is of wat verplicht is, al helemaal doen. Dat is volgens mij waar het over gaat. Dus echt een stuk verdieping daarop is volgens mij heel verstandig. En ook actuele informatie, daar komen we begin volgend jaar, zo ver weg is dat nou ook weer niet op dit moment, graag bij u op terug.

Voorzitter: Houdt u de reactie op de interruptie alstublieft kort. Gaat u verder met de beantwoording.

De heer Van Essen: Dank u wel, voorzitter. Dan nog de vraag van Volt over innovatie. Er zijn twee hoofdsporen die we op dit moment bewandelen. Dat raakt ook weer energy hubs, slimme geïntegreerde systemen. Met regionale partners hebben wij daar een roadmap voor opgesteld, voor innovatieprojecten. Daar is ook die landelijke aanpak voor energy hubs uit voortgekomen. Duidelijk echt als Utrecht. Ik kan toch wel met enige trots zeggen, dat dat '...' terrein, daar zie ik toch ook echt wel een voorbeeldrol, een voorttrekkersrol ook op dit onderwerp. En je ziet dat bijvoorbeeld het onderwerp van biobased circulair renoveren, dat daar stevig op wordt ingezet. Dan zit ik ook waarschijnlijk alweer begin volgend jaar, is voorzien een statenbrief u te sturen over energy hubs, waarbij ook het grotere perspectief van dat slimme

energiesysteem kan worden geschetst. En dat is een heel ... Power-to-X bijvoorbeeld, verschillende energievormen met elkaar verbonden kunnen worden, elektriciteit, warmte, waterstof, dat soort zaken. Daar komen we dan ook bij u op terug. Dus dan krijgt u daar wat nadere informatie over. Even kijken. Dan de vraag van de SGP ging eigenlijk ook over energy hubs. Ik denk dat ik die bij de vraagbeantwoording van de andere fracties al had meegenomen.

Voorzitter: U krijgt nog wel een interruptie van de heer Van Lunteren. Gaat uw gang.

De heer Van Lunteren: Wij hadden nog een andere vraag over de provincie als goed voorbeeld in de energietransitie. Of de gedeputeerde daar nog zijn overwegingen kon geven hoe we hier beterschap op konden laten zien.

Voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dat heeft met name, die oranje bobbeltjes, betrekking op de solar carports. Want dat was een belangrijke doelstelling die daarbij is. En dat heeft inderdaad vertraging opgelopen. Dat is ook waarom die oranje bobbeltjes daar staan. Solar carports op onze eigen carpoolplaatsen. En daar wordt op dit moment ook met de partij die dat doet wel gekeken hoe we dat vlot kunnen trekken en kunnen versnellen. Dus dat is een activiteit die daar op dit moment ontstaat.

Voorzitter: Dank u. Dan heeft u alle vragen beantwoord voor uw portefeuille? Volgens mij klopt dat. Als ik in de zaal ook kijk, zijn er wat dat betreft geen gemiste vragen. Dank. Dan ga ik, denk ik, naar de heer Van Schie met ook het verzoek om het zo kort en krachtig mogelijk te houden.

De heer Van Schie: Dank, voorzitter. Ik zal mijn best doen. Mevrouw Bikker vroeg naar de inspanningen die we doen en ook of we resultaten boeken bij verkeersveiligheidsprojecten en educatieprojecten en hoe we daarin prioriteren. Dat doen we natuurlijk door ook bewuste keuzes in te maken. Projecten krijgen wel of geen uitvoeringscapaciteit en daar proberen we natuurlijk zoveel mogelijk in te sturen op de uitgangspunten die de Staten ook hebben meegegeven. Specifiek over educatie liggen we op dit moment op schema, als het gaat om de projecten die natuurlijk vooral ook in gemeenten en door andere organisaties worden uitgevoerd en bereiden we een brief voor, zodat u daar nog van op de hoogte wordt gebracht wat de voortgang is. Mevrouw Bikker vroeg ook naar een update van de knooppuntenlijst van, ik geloof 2021 was de laatste, of 22. In 2025 in het voorjaar maken we een nieuw overzicht ook met een nieuwe knelpuntenanalyse. En dan krijgt u vanzelf weer ook welke projecten we vooraan en achteraan zetten in die lijst en welke keuzes we daarin maken ook voor de uitvoeringsprojecten daarna. Blijft wel een punt wat de heer Hossain natuurlijk ook maakte: uitvoeringskracht is een knelpunt. We weten dat we onder moment zijn op sommige plekken, lossen dat op het externe inhuur, met extra inzet op werving. Want we moeten gewoon aan de slag om al die projecten die uw Staten ook belangrijk vinden, ook uit te voeren. Er wordt hard aan gewerkt en ook voortgang op geboekt. Maar we zouden best willen dat het sneller ging. Dan, voorzitter, vroeg de Partij van de Arbeid en ook de ChristenUnie naar de gelden van de motie-Bikker en de motie-Krul. U krijgt een uitgebreide brief daarover, ook over hoe we die budgetten inzetten en hoe we daarmee omgaan. Het ging in eerste instantie naar de algemene reserve, omdat het ook een ongeoormerkt budget is wat we van het Rijk krijgen. Maar we gaan ook bij de slotwijziging voorstellen doen om dit naar de OV-reserve over te hevelen. U krijgt er dus een statenbrief over, die u gister of vandaag kunt ontvangen, waarin u dat ook toegelicht krijgt. Dan ...

Voorzitter: Een ogenblik, u krijgt van mevrouw Kooij een interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Kooij: Dank u, voorzitter. En wordt in die statenbrief dan ook ingegaan op de beweegredenen om een deel van de Bikker-gelden – bereik, verbetering aanbod – te besteden aan compensatie studenten-OV? Wat daar de beweegredenen achter zijn en hoe die bijdragen aan verbetering aanbod OV.

Voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Voorzitter, misschien niet zo uitgebreid als ook al eerder besproken bij de behandeling van de kadernota. Wij hebben natuurlijk, als ik te maken krijg met minder inkomsten voor het OV, de keus moeten maken om dat als een communicerend vat te beschouwen. Dus alles wat we aan extra inspanningen plannen en wat er aan middelen nog komt die we hebben gedaan vanuit de coalitie, middelen, ambities, hebben we in die zin dus gelijkwaardig geschat. Want als we naar de letter van de motie-Krul middelen alleen maar zouden inzetten voor de compensatie van gederfde inkomsten van de vervoerders, dan zouden we minder geld overhouden voor onze ambities op OV. En dus hebben we onze ambities OV ...

Voorzitter: Houdt u het kort.

De heer Van Schie: ... en de middelen in die zin inderdaad gelijkwaardig beschouwd. Ja. Dat is een politieke keus uiteindelijk.

Voorzitter: U krijgt een tweede interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Kooij: Voorzitter, De ChristenUnie had juist uit de beantwoording van de technische vragen begrepen dat een Krul-gelden niet toereikend waren en er dus een extra beroep wordt gedaan op een deel van de Bikker-gelden. En niet andersom. Inderdaad een politieke keuze. We zien de statenbrief dan ook tegemoet en zullen dan wel weer kijken of we de discussie verder zullen aanzwengelen.

Voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Schie: Dank, voorzitter. En de inspanningen blijven natuurlijk ook vanuit het IPO en ons college onverminderd ook om de Tweede Kamer onder de aandacht te brengen dat de afschaling van de middelen voor het studenten-OV ons echt raakt in de portemonnee. En de middelen die vanuit de motie-Krul ter beschikking zijn gesteld niet voldoende zijn om de afschalingen die voor volgend jaar ook gepland staan, in de bekostiging voor de studenten-OV-kaart ontoereikend zijn om de ambities wel waar te maken. Voorzitter, een punt dat door meerdere fracties werd gemaakt, ging over de klanttevredenheidsmonitor en hoe je daar dan ook wel of geen conclusies aan kan verbinden. We gebruiken natuurlijk niet alleen die monitor om te bepalen of we ons openbaar vervoer toereikend vinden. Natuurlijk ook gewoon algemene gesprekken met gemeenten, met inwoners, met u over de tevredenheid van het hele systeem. In het kader van ons programma publieke mobiliteit gaan we volgend jaar ook nadrukkelijk het gesprek aan met de samenleving. Ik heb u dat ook wel eens eerder gezegd: als het gaat bijvoorbeeld over de bereikbaarheid van de kleine kernen en van de bedrijventerreinen, daarvan voeren we natuurlijk gesprekken met stakeholders, die ook aangeven of ze het openbaar-vervoeraanbod wel of niet toereikend vinden. Het gebruik komt natuurlijk uit de monitor en daar gebruiken ook andere middelen nog voor, zoals mystery guests, terugkoppeling van chauffeurs, eigen ervaringen. Het stemt natuurlijk wel hoopvol, ook daar krijgt u een brief over deze week, dat we zien dat de reizigersaantallen eigenlijk wel weer zo'n beetje op pre-coronaniveau zitten. Terwijl we ook nog te maken hebben met afschalingen in het OV. Dus je zou kunnen zeggen, dat we nu met minder dienstregelingsuren een vergelijkbare bezettingsgraad hebben als voor corona, maar dat onze ambitie natuurlijk is om dat nog te vergroten. En daar blijven we onverminderd op inzetten. Voorzitter, speciaal onderwijs en regiotaxi leerlingenvervoer is door meerdere fracties ook aangedragen. Fractie van Volt en 50PLUS hebben er aandacht voor gevraagd. U heeft daar natuurlijk al een brief over gekregen. En daar hebben we ook aangegeven hoe we zijn omgegaan met de ingediende en aangenomen motie van UtrechtNu. Die zat ook bij de stukken. Die is niet geagendeerd, maar ik kan natuurlijk wel melden, dat wij een aanbod hebben gedaan aan de gemeenten om mee te denken en dat ze daar ambtelijk ook wel denkkracht leveren, maar dat gemeentes hebben aangegeven dat ze zelfstandig nu in staat moeten zijn om het leerlingenvervoer ook te organiseren. En ook in die hele overgang van die

transitie waar wij wel een rol in hadden en geen, is dat nu afgerond en is het echt de verantwoordelijkheid van gemeentes om het op te lossen. Maar blijven wij natuurlijk in de achtergrond meedenken waar nodig en ook ondersteunen. Maar dat doen we vanuit onze eigen rol en verantwoordelijkheid.

Voorzitter: U krijgt een interruptie van mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Ik wil toch even in het verlengde, want heb ik niet direct van u vernomen: wat betekent voor de huidige situatie voor de gemeenten met de financiële situatie met betrekking tot leerlingenvervoer? Omdat de financiën, dat staat hier in de zomernota, wordt doorgetrokken tot 1 januari 2025. Staat er niet bij, maar tot einde van dit jaar. En wat is de situatie van de financiële vergoeding naar de gemeenten? Is dat wel stilgelegd of loopt dat nog door?

Voorzitter: Uw vraag is helder.

Mevrouw Hoek: Het dictum van ...

Voorzitter: Mevrouw Hoek, het moet een korte vraag zijn. Het is helder. Twee vragen gesteld.

Mevrouw Hoek: Het is een ingewikkeld proces en situatie.

Voorzitter: Helder. De heer Van Schie gaat hem beantwoorden.

De heer Van Schie: Voorzitter, het grootste probleem dat de gemeenten nu hebben met het leerlingenvervoer zit hem niet in de middelen die ze ter beschikking daarvoor hebben, maar met de uitvoeringskrachten ook weer. En ook met het inregelen van het nieuwe schooljaar is altijd ingewikkeld, maar in dit geval ook. Wij worden daar door de gemeenten op de hoogte gesteld, hebben daar geen formele rol meer in, maar we hebben ook wel het aanbod gedaan dat waar mogelijk we ons vangnet OV ook ter beschikking kunnen stellen om problemen op te lossen. Daar wordt in enkele gevallen misschien gebruik van gemaakt. De meeste gemeenten hebben nu het leerlingenvervoer ondergebracht bij partijen die dat kunnen verzorgen en wij hebben daar geen rol meer in. Dat is de situatie van het moment.

Voorzitter: Als mevrouw Hoek de microfoon uit wil zetten, mijnheer Nagtegaal, dan krijgt u het woord.

De heer Nagtegaal: Dank, voorzitter. Even interruptie naar de gedeputeerde en ik zal heel kort houden. Ik ben een purist als het gaat om kerntaken van de provincie en dat wij ons daar aan moeten houden. Maar dit probleem speelt al heel lang met verschillende uitvoerders. We zien dat er gewoon kinderen ...

Voorzitter: Geen betoog alstublieft. Korte vraag of een kort punt.

De heer Nagtegaal: Mijn vraag is gewoon: is de gedeputeerde dan daar niet eens met mijn fractie en denk ik ook met 50PLUS, dat we dan toch uiteindelijk een wel meer regierol op ons moeten nemen als provincie, want het is wel een gemeenteoverschrijdend probleem.

Voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Nee, voorzitter, ben ik het niet eens. We hebben daar geen rol meer in. Het is aan gemeenten en die doen dat juist ook in gezamenlijkheid. Het is dus een gemeentelijk stuurgroep die ook daar gezamenlijkheid aan besteedt en gezamenlijkheid ook besluiten daar over neemt zonder een formele rol van de provincie. In dit geval gaan we daar ook geen taak op ons nemen. Dat willen de gemeenten ook niet. Heb ik natuurlijk ook gevraagd naar aanleiding van de motie. Gemeenten willen dit zelf oplossen. Zij voelen die verantwoordelijkheid voor de inwoners en zijn er ook druk mee bezig om dat zo goed mogelijk te organiseren. Voorzitter, dan vroeg de heer Breur naar de groene bolletjes, hoe dat toch altijd weer

vreemd lijkt, omdat we toch ook niet waarmaken wat we waar willen maken op OV, hoewel wij onze taak vervullen. Dat is natuurlijk wel een systeem, ga ik over hoe we de PNC-producten inrichten. De commissie Janssen heeft er voorstellen voor gedaan die ook uitgevoerd worden. Ik wil heel graag in sowieso op het aanbod van de heer Breur om nog een kop koffie te drinken. Gratis cappuccino is altijd welkom. Maar de rol van indicatoren invullen, dat is natuurlijk ook wel aan de Staten uiteindelijk. We zullen daar voorstellen voor doen en als er aanvullende criteria gewenst zijn door de Staten, dan staan we daar natuurlijk voor open. Maar dat speelt niet alleen bij mobiliteit natuurlijk, maar ook bij andere domeinen. Hoe we meer een realistisch beeld kunnen krijgen van de effecten van het beleid en niet alleen maar op de inspanningen daarvan. Regiotaxi ben ik al uitgebreid op ingegaan. Dan had de SGP nog vragen over de N233 en de N484. We verwachten eind januari, dus dat is best wel heel snel, de resultaten van die onderzoeken. En dan nog een vrij technische vraag, voorzitter, over de middelen van het onderzoek naar ongevallen. Er is een overschot naar de reserve mobiliteit, die dan in 2025 het onderzoek gaat uitvoeren. Het onderzoek loopt nu wel, maar de kosten worden volgend jaar gemaakt. Daarom moet het nu eerst even naar de reserve en volgend jaar er weer in, maar loopt het onderzoek al wel. Dus dat is een technische schuif van het budget om te voorkomen juist dat het budget voor het onderzoek niet meer beschikbaar is. Als nog nader technische toelichting nodig is, dan verzorgen wij die natuurlijk ook graag, voorzitter. Ik denk daarmee de meeste vragen beantwoord te hebben. Het liefst natuurlijk allemaal.

Voorzitter: Dank. Ik kijk even rond of iemand nog, of er een fractie is die vragen onbeantwoord heeft. Ik zie daar niemand op reageren. Dus dan kijk ik naar de heer Bakker voor ... De vragen over het statenjacht zijn volgens mij nog niet beantwoord en daarvoor dacht ik naar u te kijken, maar kennelijk niet.

De heer Bakker: Wij hadden de hoop dat de heer Van Essen die vraag zou beantwoorden. Die zit misschien nog in de call.

Voorzitter: Dan is er wat verwarring en dan is het misschien de heer Van Essen ... Ik weet zelf niet in welke portefeuille dat valt, dus of dat ...

De heer Van Essen: Ik kan er kort iets over zeggen. Volgens mij was het vooral een vraag van commissieleden aan elkaar. Zo heb ik hem geïnterpreteerd. Volgens mij was het geen concrete vraag aan ons college.

Voorzitter: Prima. Dan is dat het bruggetje naar de tweede termijn. Komt het college er zo vanaf. Er zijn wat vragen en opmerkingen gesteld. Ik ga niet het hele rijtje langs, maar steek de hand op als er een fractie is, die in tweede termijn wat wil zeggen. Ik zie mevrouw De Man. Laat ik nog even het aanvullen. Ook als er moties of amendementen al in gedachten zijn, noem ze, want dan weten we hoe we dit statenvoorstel verder kunnen brengen. Mevrouw De Man was de eerste die een hand opstak. Gaat uw gang voor een tweede termijn.

Mevrouw De Man: Dank u wel, voorzitter. Kan de vraag dan even herhaald worden over het statenjacht? Als we daar dan een discussie over moeten voeren, dan wil ik wel graag de vraag nog even horen.

Voorzitter: Er waren, geloof ik, twee fracties. In ieder geval de heer Travaille en er was volgens mij nog een fractie. Maar goed, u was uitgebreid, dus gaat uw gang.

De heer Travaille: Dank u wel. Het was inderdaad vooral een vraag aan PS. We weten dat er op de korte termijn een revisie nodig is van de motor. Er zijn mogelijkheden om in plaats van die diesel daarin elektriciteit als bron te nemen. We willen eigenlijk kijken of we daar een voorstel voor kunnen maken om dat te onderzoeken als optie.

Voorzitter: Dank. En had Volt ook hier iets over gevraagd? Ja, mijnheer Van Lunteren.

De heer Van Lunteren: We hadden niet zozeer iets gevraagd, maar vonden het eigenlijk al bij voorbaat zo'n leuk idee. Dus wij zien het graag gebeuren.

Voorzitter: Prima. Dus mevrouw De Man, dat was de vraag. Wilt u daar nog op reageren? Op dit moment niet. Zijn er nog andere fracties? Ik zie mevrouw Matser wil daarop reageren, de heer Vermaat en daarna kom ik weer bij u, mijnheer Travaille. Mevrouw Matser.

Mevrouw Matser: Het was heel leuk om met elkaar op het statenjacht te zijn, om dat te zien. En het wordt nog leuker als die geëlektrificeerd wordt. Dus zeker steun hiervoor en we gaan graag samen verder in optrekken. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u. De heer Vermaat wil hierop reageren en dan de heer De Hartog had ook een reactie.

De heer Vermaat: Voorzitter, dank u wel. Ik wil ook even reageren op de gedeputeerde op zijn reactie over die solar carports. Ik begrijp dat het toch versneld kan worden.

Voorzitter: Een ogenblik. U mag reageren, maar u krijgt geen antwoord van de gedeputeerde. In de tweede termijn zijn geen vragen of opmerkingen meer richting college. Maar u mag altijd reageren. Dat is aan u.

De heer Vermaat: Wil ik een compliment geven, mag het niet. Ik zou zeggen: ga door met die versnelling. Hoop dat u eind van het jaar tien solar carports heeft vergund en geen onvoldoende. Dus te weinig. Voorzitter, de vraag over de statenjacht. We hebben mooi daarop gevaren. Aan de andere kant denk ik van, in de beantwoording van de gedeputeerde staat op uw vraag al van, het is aan de stichting. Dus daarom moeten we de stichting niet voor de voeten lopen. Dus daarom zou eerst de vraag zijn: hoe kijken zij ertegenaan, voordat wij hier als Staten op reageren. En ik dacht dat de ChristenUnie ook een vraag had gesteld, maar die had ik niet helemaal scherp meer. Over de Bikker-gelden.

Voorzitter: Wacht even, hoor. Ik ga eerst even naar de heer De Hartog, want die wilde volgens mij hier op reageren. Dan kom ik daarna bij anderen.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Ik ben het eens met de SGP. Als een stichting daarover beslist, dan beslist de stichting daarover. De vraag is natuurlijk altijd: waar komt het geld richting die stichting dan vandaan? Die hebben dan stiekem toch ook best wel wat invloed. Volgens mij is dat ook wel PS of in ieder geval de provincie. Het is voor ons natuurlijk heel obvious dat elektrificering van het statenjacht out of the question is. Wat mij betreft blijven daar gewoon prima een dieselmotor in zitten, mede vanwege onze standpunten over het klimaat. Maar ten tweede: het is echt een serieus andere manier van voortdrijving die veel extra kosten met zich meebrengt. En ik vind het niet terecht, dat we daar ons belastinggeld verder aan gaan uitgeven. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Voordat ik naar de... Wacht, ik zie ... Hier op dit onderwerp? Ja? Dan D66.

De heer Borger: Dank u wel. Ik had eerder mijn hand al opgestoken, maar net even buiten het blikveld. Het lijkt ons een goed idee om te verkennen of het statenjacht bij de volgende revisie geëlektrificeerd kan worden, ook al is dat primair natuurlijk aan de stichting om daarover te beslissen. We zouden daarop graag aanvullen dat we het zo mooi vonden, dat de bouw van het statenjacht destijds met behulp van studenten of mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gedaan is. En we zouden dat graag bij een volgend project ook aandacht geven. Eventueel ook om te kijken of lokale bedrijven een rol kunnen spelen bij de invulling van de revisie. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Travaille, u had uw hand op. Ging dat hierover, of over een nieuw onderwerp?

De heer Travaille: Ik wilde gewoon graag gebruik maken van mijn tweede termijn.

Voorzitter: Omdat dit ook uw vraag was. Het was niet helemaal duidelijk of hierop wilde reageren.

De heer Travaille: Misschien mag ik nog een korte reactie hierop geven?

Voorzitter: Ja en daarna uw tweede termijn en daarna kom ik bij de ChristenUnie, mochten die dit willen. Gaat uw gang.

De heer Travaille: Ik begrijp ook wel dat we hier de energietransitie niet mee organiseren. We hebben wel een voorbeeldfunctie. Ons verzoek is ook niet om het te doen, maar om te onderzoeken als een van de opties en wij hebben daar inderdaad een rol in. Wij betalen bijvoorbeeld ook het jaarlijkse onderhoud van het statenjacht in antwoord op de vraag van de Forum voor Democratie.

Voorzitter: En u had nog een verdere inbreng voor de tweede termijn richting uw collega's. Gaat uw gang.

De heer Travaille: Ja, dat was eigenlijk de vraag om te kijken of we inderdaad een alternatief kunnen bedenken voor het OV tevredenheid. Ik heb een aantal positieve reactie daarop gezien, ook op de app. Dus dank daarvoor. Ik denk dat het gaat leiden tot een voorstel.

Voorzitter: Dus dat is een voorstel, is een motie. Nemen we mee. Dan werd er net ... Wilt u hierop reageren? Of een tweede termijn? Want ik wil eerst nog naar de ChristenUnie, die werd net genoemd, iets wat vergeten was. Dan ga ik eerst even naar de ChristenUnie, kom ik zo bij u. Mevrouw Kooij?

Mevrouw Kooij: Dank u wel. Is toch wel handig als mijn vraag helder is, anders krijg ik geen antwoorden. Het ging over de Bikker-gelden en met name het deel wat bedoeld is voor de verbetering van het aanbod van OV. Waarvan het voorstel nu is vanuit Gedeputeerde Staten om een groot deel daarvan te gebruiken voor compensatie herijking studenten-OV. En of andere partijen het met de ChristenUnie eens zijn, dat het geld bedoeld voor verbetering aanbod daar ook zoveel mogelijk aan besteed moet worden. En we de partijen dus ook aan onze zijde vinden bij de behandeling van de statenbrief straks of in ieder geval bij het lezen van de statenbrief, dat ze kritisch met ons meekijken. Dat dat zoveel mogelijk gebeurt.

Voorzitter: Dank u, helder. Dan ga ik naar mevrouw Ghijsels. Neemt u dan in uw beantwoording ook even deze vraag mee? Maar u wilde zelf ook nog een punt inbrengen of iets vragen of zeggen. Gaat uw gang.

Mevrouw Ghijsels: Nee, want ik wil niet reageren op dit punt, maar eigenlijk op het vorige agendapunt. Of ben ik nu te laat?

Voorzitter: Nee, hoor. Gaat uw gang.

Mevrouw Ghijsels: Even een constatering ook, dat we hier dus eigenlijk langer debatteren of het gesprek hebben over het elektrificeren van een jacht en feitelijk de hamvraag over de energietransitie en hoe we die hubs tijdig gerealiseerd krijgen, toch heel snel weggewuifd wordt. Dat komt goed en dat zien we wel. Ik vind het gewoon uit verband.

Voorzitter: Dat is een constatering. Het staat iedereen vrij om daar een oproep toe te doen, dus als er fracties zijn die daarop willen reageren, daar is deze tweede termijn voor bedoeld. Dus voor fracties: neem deze oproep van de BBB mee. Ik zie, de heer Nagtegaal wil reageren op een van de vorige punten. Gaat uw gang.

De heer Nagtegaal: Iedereen wordt gevraagd naar zijn mening over de statenjacht. Er zijn wel eens van die dagen dat we hier veertien uur zitten. De volgende dag zit ik aan de eettafel samen met mijn vriendin.

Waar heb je het dan de hele dag over? En dan vertel ik wel eens wat. En dan zegt ze bij sommige onderwerpen ook van, ben je daar je tijd aan het verdoen? En dat gevoel krijg ik nu ook weer dat als ik hierover zou vertellen tegen mijn vriendin, dat wij op een boot zijn geweest en dat er een fractie is die zegt: dat is diesel, dat moeten we allemaal niet willen en dat we daar een plan voor indienen. Ik ...

Voorzitter: Mijnheer Nagtegaal, we hebben deze vorm gekozen om fracties vrij te laten om onderwerpen in te brengen en daarop te reageren. Ik denk niet dat het gepast is om een onderwerp dat een andere fracties inbrengt onzin te noemen. Uiteraard, het staat u allen vrij om er wel of niet op te reageren en het wel of niet belangrijk te vinden, maar laten we respectvol omgaan met de invulling die fracties geven aan een tweede termijn om met elkaar in gesprek te gaan. Gaat u verder met uw eigen inbreng.

De heer Nagtegaal: Dus dat gevoel krijg ik er een beetje van. Ik denk dat het wel goed is om op termijn te kijken of zo'n voertuig elektrisch kan, hoor. Alleen dan zou mijn voorwaarde wel zijn dat er dan zo'n geluidskastje bij komt met zo'n bromgeluid, want ik vind dat geluid ook wel fijn.

Voorzitter: Dank u. Zijn er nog fracties die ... Ja, ik zie de heer Hossain. Gaat uw gang.

De heer Hossain: Ik wil nog heel even kort reageren, voorzitter, op het voorstel van de heer Travaille over die meting. Want daar hebben wij in het verleden als VVD ook al om gevraagd. Eigenlijk willen we alle inwoners bedienen of in potentie bedienen met openbaar vervoer. Dus wij zijn daar zeer in geïnteresseerd. Vooral ook wat voor vorm dat dan zou kunnen krijgen. Want kunnen natuurlijk niet, denk ik, een ov-bedrijf vragen onderzoek te doen naar mensen die niet klant zijn. Dus dan moet het een soort marktonderzoek of inwonersonderzoek door de provincie zelf zijn. Dus we zijn heel benieuwd naar hoe de Partij voor de Dieren dat voor zich ziet.

Voorzitter: Wellicht is dat iets voor nadere uitwerking buiten deze vergadering, tenzij Partij voor de Dieren dat nu al heeft. Maar volgens mij komt dat ... De heer Travaille kan hierop reageren, maar het is alleen een aankondiging. Het is nog niet een uitgewerkte motie. Die komt richting PS pas. Maar gaat u gang.

De heer Travaille: Ik zie die tijd wegtikken, dus een beetje voorzichtig met dat soort antwoorden. We weten het ook nog niet, maar ik ben blij dat u in ieder geval de noodzaak en de vraag herkent.

Voorzitter: Dank u. Ik zag daar mevrouw Bikker.

Mevrouw Bikker: Het gaat in zijn algemeenheid over de zomernota en of daar nog moties en amendementen te verwachten zijn. Die vraag. In het volgende agendapunt dan gaat het over een amendement wat wij willen voorstellen. Daar is dekking voor nodig, dus dat kan gevolgen hebben. Dat wil ik nu in ieder geval genoemd hebben. Maar straks komt het aan de orde.

Voorzitter: Helder. Dan weten we dat ook alvast voor het volgende punt, dat dat een bespreekpunt gaat worden in PS. Zijn er nog fracties die een tweede ...

Mevrouw Veen: Voorzitter, mag ik een punt van orde maken?

Voorzitter: Mevrouw Veen, dat mag altijd. Gaat uw gang.

Mevrouw Veen: Dank u wel. Even voor mijn begrip ook van de nieuwe werkwijze. Volgens mij had dit debat over het statenjacht ook gewoon meegenomen kunnen worden in alle partijen hun tweede termijn, toch? En we hebben nu een heel apart debat gevoerd. We hebben best wel veel tijd met elkaar besteed eraan en volgens mij is het in de nieuwe werkwijze het idee dat we dat doen in onze tweede termijn.

Voorzitter: Dit is de tweede termijn.

Mevrouw Veen: Maar er zijn nu partijen geweest die hierop gereageerd hebben, nu ook nog een tweede termijn willen. Dus dat is even mijn punt. Volgens mij moeten we voor de volgende keer met elkaar afspreken dat als we zo'n punt hebben, dat we dat dan gewoon meenemen in onze tweede termijn en als je daarop wil reageren, dan kan je dat meenemen in je tweede termijn. Want we hebben een extra rondje gedaan en nu komt er nog een tweede termijn. Dat lijkt me wat omslachtig.

Voorzitter: Dan is er denk ik een misverstand, want dat was niet mijn bedoeling om nu een aparte tweede termijn nog te houden. Fracties die nog niet aan het woord zijn geweest en het is aan fracties om in hun tweede termijn wel of niet te reageren op de verschillende voorstellen van andere fracties. Nu had de heer Oude Wesselink het woord, maar volgens mij heeft GroenLinks nog niet gereageerd. Ik zie mevrouw Hoek daarna. Dus reageer of breng in wat u wil in uw tweede termijn.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel, voorzitter. Als eerste wil ik reageren op het voorstel van Partij voor de Dieren ten aanzien van de OV-enquête. Daar denkt GroenLinks graag in mee over hoe we dat praktisch en technisch kunnen realiseren, zodat de OV-mening van iedere inwoner gemeten wordt. En niet alleen van de OV-reiziger. Naar ChristenUnie zou GroenLinks willen reageren dat wij in elk geval positief zijn, dat de Bikker-gelden nu in elk geval met deze aanpassing in de vorm van een nieuw statenvoorstel wel weer terugvloeit naar openbaar vervoer. Daar zijn we dus heel positief in. Ten aanzien van het compensatie studentenreisproduct zullen wij ons nog even verder in moeten verdiepen. Dus daarvoor zoeken wij wellicht nog individueel contact met de ChristenUnie.

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Hoek, gaat uw gang.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Toch openbaar vervoer ook even nog. 50PLUS zou graag aandacht willen vragen voor die dorpen die eigenlijk niet aan een lijn zitten waar een langere route loopt. Bijvoorbeeld de 120, die loopt van Utrecht naar Amsterdam. Dat is duidelijk. En die komt op veel plaatsen langs, maar niet overal. En dan heb je die kant op en die kant op van die rechte lijn heb je heel veel hele kleine dorpen waar eigenlijk geen openbaar vervoer komt. Of er komt een cirkelbusje alleen maar overdag en niet op zaterdagavond en helemaal niet op zondag. Dus het houdt in dat die dorpen op dit moment toch verstoken zijn van openbaar vervoer. En zeker voor ouderen en mensen die geen auto hebben. Want we gaan er wel vanuit dat iedereen auto heeft, maar dat is natuurlijk niet altijd zo. Toch zou ik daar aandacht voor willen vragen. Maar misschien, voorzitter, zegt de gedeputeerde: wij komen met een motie en dan kunnen we kijken of we het kunnen uitvoeren, want dan heb je een opdracht oftewel een amendement, misschien wel op de zomernota. Want een motie kan je ook nog naast zich neerleggen. Ik wil dit even onder de aandacht brengen nog.

Voorzitter: Dat is prima. In tweede termijn komt er geen reactie van gedeputeerde meer. Dat is de nieuwe werkwijze. U heeft uw aandachtspunt meegegeven en het is dan aan de aanwezigen om daar wel of niet iets mee te doen. Dank. Alle fracties in tweede termijn aan het woord geweest? Dan wordt het in ieder geval een besprekingspunt met een motie van de Partij voor de Dieren in het verschiet. De brief van de ChristenUnie was nog geen motie. Partij voor de Dieren wil nog iets toevoegen hieraan?

De heer Travaille: Ja, mogelijke motie voor dus die twee onderwerpen, statenjacht en OV.

Voorzitter: Dat wordt in ieder geval dan een besprekingspunt richting PS en dan de week voor PS kunnen de moties dan wel of niet ingebracht worden voor verdere duidelijkheid ook richting de VVD. Goed. Dan ronden we dit agendapunt af. Dan zijn we ongeveer halverwege de vergadering. Hou nog even vol. Vanwege de mobiliteit wil ik toch even vijf minuut schorsen dat we even benen kunnen strekken, sanitaire stops en daarna doorgaan met agendapunt 10 vol frisse energie.

9. SV Vaststelling Provinciaal Inpassingsplan Uitbreiding transformatorstation Breukelen-Kortrijk 380-150 kV, gemeente Stichtse Vecht

Voorzitter: Beste mensen, als u weer plaats wil nemen, dan gaan we verder met de vergadering. Mevrouw Flink, mevrouw Bikker, mijnheer Van Schie, mevrouw Hoek, mijnheer Nagtegaal, mevrouw De Man. Wil iedereen alstublieft plaatsnemen of in ieder geval stil zijn, zodat we verder kunnen? Dan gaan we verder met agendapunt 10. 9, excuus. Ik ben iets te voortvarend. Het statenvoorstel vaststelling provinciaal inpassingsplan uitbreiding transformatorstation Breukelen-Kortrijk 380-150 kilovolt, gemeente Stichtse Vecht. Hele mond vol. Het gaat dus over het besluit over het inpassingsplan. PS heeft 14 december 2022 besloten om dit project te benoemen tot een project van provinciaal belang. Ook deze bespreking zal weer plaatsvinden in twee termijnen volgens het nieuwe systeem. We hebben net even geoefend. Eerste termijn kan GS nog vragen beantwoorden en tweede termijn gaat u met elkaar in gesprek, als u dat wenst. Ik zal nu netjes de fracties langslopen voor de eerste termijn, dan hoor ik of fracties een inbreng hebben. Ik begin bij de BBB. Heeft u een inbreng op dit onderwerp? Niet? Dan GroenLinks. Mevrouw Matser, gaat uw gang.

Mevrouw Matser: Dank u wel. Netcongestie en de energietransitie zijn hele abstracte begrippen, maar met hele tastbare gevolgen als we niks doen. Gelukkig doen we met dit plan wel wat. Niet abstract, maar heel erg tastbaar. Dat gaat natuurlijk gepaard met zorgen. En wat GroenLinks betreft zijn die goed geadresseerd in nota van beantwoording en kunnen we dan ook steun verlenen aan dit voorstel. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. De VVD, mevrouw De Man. Geen inbreng. D66 een inbreng. Mevrouw Veen.

Mevrouw Veen: Heel kort. We kunnen helemaal instemmen met dit voorstel. We waren alleen even benieuwd of de gedeputeerde kan aangeven wanneer die toekomstvisie onze kant opkomt. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan CDA. Inbreng? Ja, mevrouw Welschen, gaat u gang.

Mevrouw Welschen: Dank u wel. Voor ons ligt een besluit. En het is wat ons betreft ook een besluit in algemeen belang en wat dat betreft ook een hamerstuk. Maar dat neemt niet weg dat het impact heeft op de omgeving. Zeker in zo'n dichtbevolkt gebied als onze provincie. Daarom toch een oproep aan de uitvoerders en ook aan gedeputeerde dus daarbij. Houd oog voor en rekening met de bewoners bij de uitvoering van dit besluit, als ook bij het beheer en het onderhoud van het station. En geef ook verder duidelijkheid over toekomstige plannen als die er zijn en betrek de inwoners daar dan tijdig bij. Tot zover.

Voorzitter: Dank u wel. Dan de Partij van de Arbeid, mevrouw Flink.

Mevrouw Flink: Voorzitter, goed dat we aan de slag gaan met oplossen van netcongestie. Lijkt me heel goed dat het op deze plek komt. Ook gezien de uitgebreide onderbouwing, de overwegingen die ook in een participatietraject zijn meegenomen van andere locaties, is dit de beste plek. En wat ons betreft is het dan ook een hamerstuk. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. De Partij voor de Dieren, mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. In de beantwoording op onze technische vragen staat dat de provincie zelf ook zal toezien op de juiste uitvoering van het landschapsplan. Dat is inderdaad de houding die wij ook verwachten van provincie Utrecht en die past bij de zorgen van bewoners. Onze vraag is nu: hoe wordt dit gedaan, terwijl we weten dat de capaciteit van handhaving eigenlijk al jaren een probleem is? Onze tweede vraag: op welke manier is het landschapsplan formeel onderdeel van het besluit dat we nemen met de PIP?

Voorzitter: Dank u wel. De ChristenUnie. Mevrouw Rikkoert, gaat uw gang.

Mevrouw Rikkoert: Bedankt, voorzitter. Mooi dat er een plek is gevonden voor het nieuwe station. We hebben de zienswijzennota gelezen en ook de verdere stukken en de beantwoording van de technische vragen. Concluderend kunnen wij ermee instemmen en hebben we voor nu geen vragen. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. UtrechtNu, mijnheer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dank u, voorzitter. Ik denk dat we het allemaal maatschappelijk verantwoord vinden om dit station uit te gaan breiden. Het is ook een handige plek, omdat er natuurlijk al een transformatorstation staat. En hij wordt volgens mij bijna verdubbeld qua grootte. Het is wel goed om even mee te geven aan de gedeputeerde in ieder geval, dat ik het heel belangrijk vind, dat Provinciale Staten gewoon elke keer in dit proces, nu ook. Ik heb ook begrepen dat TenneT nu al in overleg ook is met de grondeigenaren, dat dat mogelijk ook een optie zou kunnen zijn dat er een onteigeningsprocedure moet komen, maar dat wij daar over worden geïnformeerd, dat we daar iets van kunnen vinden nog in het proces. Maar al met al is het een prima statenvoorstel. Kan dit wat mij betreft ook als hamerstuk naar de Statenvergadering.

Voorzitter: Dank u wel. Dan Volt. Mijnheer Van Lunteren, gaat uw gang.

De heer Van Lunteren: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. Wat Volt betreft gewoon lekker bouwen, dat ding.

Voorzitter: Dat is kort maar krachtig. De SGP. Wie kan ik het woord geven? Mijnheer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik kan ook relatief kort zijn. Wij zien het algemeen belang van de uitbreiding van dit TenneT-station, dus daarvoor steun. Wel hebben we nog een kleine vraag naar aanleiding van de beantwoording. Want er wordt op basis van artikel 3.26, lid 5 van de wet ruimtelijke ordening 10 jaar genoemd dat de gemeenteraad van Stichtse Vecht en de gemeente Stichtse Vecht buitenspel wordt gezet bij een eventueel nieuw bestemmingsplan. En ik was benieuwd in hoeverre dat ook aan de orde is geweest met de gesprekken met de gemeente en wat hun reactie daarop was? Want dat stond niet in beantwoording en ik ben benieuwd of dat ... Want er is volgens de wet ruimtelijke ordening ook ruimte om een ander getal dan 10 jaar vast te stellen. Dus ik was benieuwd of de gedeputeerde daar nog kort op kon ingaan. Dat was het voor nu. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u. Forum voor Democratie. Nee, eerst de PVV. Excuus. Mijnheer Van der Star.

De heer Van der Star: Bedankt, voorzitter. Ook wij zien het belang ervan in. We zijn voor en verder geen vragen.

Voorzitter: Dank. Dan de heer De Hartog.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. In het kader van de tijd geen verdere inbreng. Dank u.

Voorzitter: Dank. Mijnheer Breur.

De heer Breur: Geen inbreng op dit moment. Dank u.

Voorzitter: Dank. En mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. De gemeente Stichtse Vecht heeft zich tot het uiterste verzet voor de eerste fase van wat er nu al staat, omdat daardoor een belemmering optreedt dat daar die grond niet

meer gebruikt kan worden voor andere zaken, in ieder geval niet voor woningbouw. En het is ook nog eens een keer zo dat het luchtruim daar bezaaid is met leidingen, elektrische draden en dergelijke, waaronder niet gewoon mag worden. Er staan nu al boerderijen leeg en er staan huizen leeg daardoor. Het is niet meer terug te draaien, maar ik wil toch even gemeld hebben. Nu komt er dus die uitbreiding. Daar was ook niks tegen te doen. Dus er komen nog meer draden in de lucht. Want dat gaat allemaal niet ondergronds voor zover wij geïnformeerd zijn. En hier staat ook nog eens een keer dat ze ook nog verdere plannen hebben, om nog eens 125 meter verder een inpassingsplan uit te breiden. Het is een feit, je kan het niet tegenhouden, maar ik wil toch opgemerkt hebben dat hierdoor wel heel veel grond niet meer gebruikt kan worden, bijvoorbeeld voor woningbouw, waar we dus zo ontzettend veel behoefte aan hebben. Maar ook voor de agrarisch aan die kant, want het is een heel groot agrarisch gebied. Die komen uiteindelijk ook steeds meer in de problemen met de boerderijen en dergelijke. Dus dat wilde ik toch even opmerken. Het is niet alleen maar halleluja. Natuurlijke energie, dat moet ook op de een of andere manier getransformeerd worden naar, maar dit is wel een bijkomstigheid waar we niet blij mee zijn. 50PLUS niet, maar ook de gemeente niet. Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we de eerste termijn gehad van de commissie. Ik kan nog steeds de heer Van Essen niet zien, maar ik vermoed dat een schorsing niet nodig is. Dat de vragen ook meteen beantwoord kunnen worden. Dan geef ik u het woord, gaat uw gang.

De heer Van Essen: Dank, voorzitter. Dank ook voor vragen en reacties vanuit de Staten in eerste termijn. Misschien toch goed om te memoreren: vanuit de netbeheerders is nog wel eens een zorg dat overheden traag zijn in ruimtelijke procedures. Ik denk dat ook in de voortvarende manier waarop u ook eerder dit onderwerp steeds behandeld heeft als Staten, hier ook echt hebben laten zien als provincie Utrecht, ook samen met de gemeente, dat we dit heel vlot kunnen en heel zorgvuldig kunnen. Ik denk dat dat belangrijk is, want de urgentie op deze uitbreiding is enorm. En het heeft inderdaad ook, ik denk terecht dat mevrouw Hoek dat memoreert, er zijn ook ruimtelijke implicaties, dus zorgvuldigheid is zeer belangrijk. Maar dit is echt een cruciaal onderdeel. Ik durf wel te zeggen het allerbelangrijkste onderdeel qua netuitbreiding in onze provincie om netcongestie het hoofd te bieden. Dus ik denk dat dit een heel belangrijke mijlpaal is, als dit inpassingsplan door u hopelijk de eerstvolgende staatsvergadering wordt vastgesteld. Dan kom ik bij de vraag vanuit een aantal fracties: toekomstvisie. Daar wordt aan gewerkt. De verwachting is dat ergens volgende maand dat gereed is, zodra dat ... Moet dat meteen uw kant op komt, zodat er eerst even een misschien als dat bestuurlijk in overleg aan de orde komt, maar zodra dat openbaar is, komt dat uiteraard ook uw kant op, de conclusie voor deze poll voor dit gebied. Het CDA vraagt terecht aandacht voor bij de verdere, ook als het eenmaal er staat, beheer onderhoud, om gewoon inwoners bij te betrekken. Dat vindt natuurlijk door TenneT plaats, maar we zullen uw aandachtspunt daarbij meegeven. Want het is een terecht punt. Dit is iets wat aandacht nodig blijft houden, ook als het eenmaal staat. De Partij voor de Dieren vraagt een landschapsplan. Dat is geborgd ook via de regels van het inpassingsplan, daar wordt naar gewezen en het landschapsplan zelf is een bijlage. Dus waar is, dat dat ook juridisch geborgd is. Artikel 8 om precies te zijn van de regels. Dus dat heeft in die zin rechtskracht. Ook de naleving daarvan, in beginsel taak van de gemeente. Maar dat is ook iets waar ook zullen aanspreken en is natuurlijk ook iets waar de omgeving ook bij mee meekijkt. Dat op het moment dat mensen zien van, dit staat in het plan, het gebeurt niet, nou dan kun je er zeker van zijn, dat daar ook de gemeente op aangesproken wordt. Even kijken. Dan vraagt UtrechtNu van, mocht er nou ook in het vervolg, de grondverwerving bij TenneT, maar mochten daar nog ... Er ligt ook een onteigeningsprocedure voor nodig zijn, wat we natuurlijk allemaal niet hopen, maar je weet nooit hoe zoiets loopt, dan uiteraard zullen we daar actief en geregeld over informeren. Dat is vanzelfsprekend. Dat daar geen misverstanden over zijn. SGP vraagt naar die termijn van 10 jaar. 10 jaar is ook een wettelijke termijn. Gemeente weet dat en die heeft daar ook geen enkel probleem mee. Het is ook een gebruikelijk eigen punt bij ieder inpassingsplan, dat de provincie in het verleden ook heeft afgeteld. Het is ook bij bestemmingsplannen altijd aan de orde met hoe bestemmingsplan wordt vastgesteld is in principe dat voor 10 jaar. Er zit hier

wel een uit. Mevrouw Hoek refereert ook aan 125 meter waar TenneT op termijn nog een uitbreiding voor willen. Dat is ook in het bestemmingsplan zo opgenomen dat dat eventueel wel ook mogelijk is, dus daar is in voorzien. Even kijken. Volgens mij heb ik daarmee alle vragen van de commissie alweer gehad. Houden we de vaart er een beetje in vanmiddag.

Voorzitter: Excuus. Ik ben even afgeleid. Dit was uw inbreng? Ik heb even het laatste niet meegekregen.

De heer Van Essen: Volgens mij heb ik alle vragen van de commissie beantwoord. Mocht dat niet zo zijn, dan hoor ik dat graag. Ik sloot af met: we houden de vaart er een beetje in vanmiddag, voorzitter.

Voorzitter: Heel goed. U krijgt nog een vervolgvraag of ontbrekende vraag? Een interruptie? Een interruptie.

Mevrouw Ghijssels: Geef het een naam. Ik wilde even reageren als dat mag.

Voorzitter: U krijgt een interruptie. Gaat uw gang.

Mevrouw Ghijssels: Naar aanleiding van dit proces wil ik even heel kort terug naar het punt wat ik eerder vandaag maakte over de lange procestijden, financierbaarheid en ambities die we hebben op het gebied van de aantallen hubs die we willen ontwikkelen. En mijn vraag is concreet aan de heer Van Essen: is het misschien een suggestie om terug te kijken als deze gereed is qua leerproces? Ook voor de vervolprocessen en dan misschien ook een iets realistischer tijdspad te maken of te heroverwegen.

Voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Ik probeer even de vraag te vatten, want het tijdspad voor dit inpassingsplan, ik denk dat we dat redelijk goed gevolgd hebben met elkaar. Het heeft niet tot vertraging geleid. Ik denk dat voor andere inpassingsplannen vanaf nu, projecten sluiten voor stations, we hiervan kunnen leren. Waarbij wel, denk ik, het grote verschil is, dat dit direct is naast een bestaand station. En op het moment dat je een nieuw station in een greenfield vaak letterlijk moet gaan realiseren, dat natuurlijk wel weer extra uitdagingen met zich meebrengt. Ik weet niet of dit helemaal de vraag is van mevrouw Ghijssels. Ik kon hem niet helemaal duiden, als ik eerlijk ben.

Voorzitter: Ik kijk naar mevrouw Ghijssels. Is dit ... Stelt uw vraag.

Mevrouw Ghijssels: Ik zal hem iets korter samenvatten. We zijn vanaf 2022 bezig, dus we zijn nu bijna in 2025 als ik het even afrond. En ik zit gewoon te tellen en ik maak mij zorgen over de volgende twaalf, of die haalbaar zijn, gezien het totale termijn op deze eerste hub.

Voorzitter: Helder, dus mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Uiteindelijk hebben we het verzoek ik geloof inderdaad eind 2022 gekregen, begin 2023. En wat is het? Eén, anderhalf jaar een heel inpassingsplan opstellen is buitengewoon snel, hoor. Dus dat is ook wel een beetje wat ook met inspraaktermijnen en alles en dat vraagt om zorgvuldigheid. Dus ik moet zelf zeggen, dat als we andere plannen ook zouden kunnen doen in deze snelheid, dan zou ik daar vandaag direct voor tekenen. Het is wel inderdaad, wat ik al aangaf, zeker voor nieuwe stations, op een plek waar nog niks staat, zal er vaak wat meer tijd voor nodig zijn. En dat is ook natuurlijk het gesprek dat we met de netbeheerders veelvuldig hebben. Hoe zorgen we dat die vaart erin hebben, gegeven dat we ook die processen zorgvuldig te doen hebben. Ik vind dat mevrouw Hoek dat terecht ook memoreerde. Het heeft echt wel impact op de omgeving, dus dit vraagt ook echt weer zorgvuldig meenemen van inwoners. En wij zijn ook via overleggen ook met de P-MIEK project, belangrijkste uitbatingsprojecten, hebben we

ook voor verschillende van die uitbreidingen bestuurlijk overleg met betrokken gemeentes, precies hierover, en met de netbeheerders om zoveel mogelijk...

Voorzitter: Houdt u het kort, mijnheer Van Essen. Het is een reactie op een interruptie. Die zijn ... Maar het is volgens mij helder. Volgens mij zijn alle vragen beantwoord. Ik zie geen handen omhooggaan. Dan is de eerste termijn afgerond, gaan we naar de tweede termijn. En mijn verwarring waardoor ik even was afgeleid, is dat bij het vorige agendastuk werd een amendement aangekondigd voor dit agendapunt. Klopt dat? Omdat het niet in eerste termijn iets over gevraagd is. Mevrouw Bikker, gaat uw gang.

Mevrouw Bikker: U bent heel scherp, voorzitter. Nee, dat heeft betrekking op het volgende agendapunt.

Voorzitter: Prima. Dank u. Er was wat verwarring, omdat we daar nog niet over gesproken, maar dan is er een fractie die behoefte heeft aan een tweede termijn? Ik hoorde van verschillende kanten hamerstuk, geen moties of amendementen aangekondigd. Kan ik dan samenvatten dat we geen tweede termijn nodig hebben en dat dit als hamerstuk naar PS kan? Geen bezwaren? Dan noteren we dat en ronden we daarmee dit agendapunt af. Dank.

10. SV Actualisatie Programma Toekomst N201, studiefase 3

Voorzitter: Dan gaan we naar het volgende agendapunt: het statenvoorstel actualisatie programma toekomst N201, studiefase 3. Het gaat bij dit voorstel om de uitwerking van een motie door PS aangenomen op 14 december 2022 over een studie naar de locatie van een fietstunnel te Mijdrecht. Ook hier weer twee termijnen. Eerste termijn GS, tweede termijn commissie onderling. En we weten nu al dat er een amendement aangekondigd is. Ik ga weer de ronde af en alle fracties die inbreng willen geven, doen dat. We beginnen bij de BBB. Een inbreng? Een wisseling: mevrouw Zagt, gaat uw gang.

Mevrouw Zagt: Dank u, voorzitter. BBB wil pleiten voor de realisatie van de fietstunnel bij de N201. Met name vanwege de veiligheidsaspecten en de groeiende behoefte aan een goede infrastructuur in de regio Mijdrecht. Ten eerste: de veilige ontsluiting van het buitengebied. De N201 is een drukke weg, waar dagelijks veel verkeer passeert. Gelijkvloerse oversteek vormt een onnodig risico voor fietsers, vooral voor scholieren en recreanten die dagelijks gebruik maken van deze route. Een fietstunnel zal de verkeersveiligheid drastisch verbeteren, wat essentieel is op de weg met zoveel verkeersbewegingen. Sorry, ik ben een beetje verkouden. Daarnaast staat er in de omgeving een middelbare school, wat betekent dat veel jongeren dagelijks deze weg moeten oversteken. Juist voor hen is het belangrijk om de oversteek veilig te kunnen maken. Een fietstunnel zou hier een directe oplossing bieden en het fietsverkeer naar school aanzienlijk veiliger maken. Ook kijken we naar de toekomst. In de omgeving van Wilnis zullen binnenkort nieuwe wijken worden gebouwd, waar waarschijnlijk veel gezinnen met jonge kinderen komen te wonen. Dit zal leiden tot een toename van het fietsverkeer, zowel voor woon- en werkverkeer, als voor schoolgaande kinderen. Het is nu het moment om te investeren in de veilige infrastructuur, zodat deze nieuwe inwoners veilig kunnen fietsen. Daarnaast begrijpt BBB niet waarom de provincie heeft besloten om de fietstunneltest in februari/maart uit te voeren, juist in een periode waarin er weinig scholieren op de weg zijn vanwege de voorjaarsvakantie. Bovendien regent het vaak in februari, waardoor er ook weinig recreanten op de weg zullen zijn geweest. Deze timing levert dus een verkeerd beeld op van de werkelijke verkeersdrukke en de behoefte aan veilige oversteekplaatsen. Dit roept vragen op over de effectiviteit en de zinvolheid van deze test. BBB vraagt zich af, of dit geen onnodige verspilling van tijd en geld is. Kortom, de fietstunnel is niet alleen een investering in veiligheid, maar ook in de leefbaarheid en bereikbaarheid van de regio. Wij roepen u daarom op om deze tunnel te realiseren voor de veiligheid van onze huidige en toekomstige inwoners. En daarom zullen wij het amendement van de CDA mee indienen. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. GroenLinks. Mijnheer Oude Wesselink, gaat uw gang.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel, voorzitter. Wat mij betreft qua inhoud heeft de BBB het eigenlijk heel goed verwoord. Dus daar heb ik niks aan toe te voegen. Dus dan kom ik nog wel op een vraag aan de gedeputeerde. De provincie heeft een MKBA uitgevoerd. De gemeente heeft nu een eigen MKBA uitgevoerd en die komt op verschillende onderdelen en ook in de conclusie veel positiever uit. GroenLinks heeft begrepen dat dit komt wegens de gehanteerde uitgangspunten. Ik vroeg me af of de gedeputeerde kan ingaan op deze uitgangspunten en of deze wellicht door de gemeente gehanteerde uitgangspunten beter zijn? Daarnaast zijn we dus inderdaad wel teleurgesteld dat die die fietstunnel er niet komt. Daarvoor hebben we eerder met het CDA al die motie ingediend. En daarom gaan we nu ook opnieuw een amendement daarvoor indienen samen met het CDA. Dank u wel.

Voorzitter: Dank u wel. Dan de VVD. Mijnheer Hossain, gaat uw gang.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. De VVD is nog altijd heel blij dat het na anderhalf jaar gelukt is om de bocht bij Mijdrecht, binnen onze fractie jarenlang bekend als Bobs bocht, te strekken. Dit belooft verbetering in de doorstroming op het grootste verkeersknelpunt op ons provinciaal wegennet, grotere verkeersveiligheid, maar ook een serieuze verbetering van de leefbaarheid van Mijdrecht en kansen voor ontwikkeling van een nieuw bedrijfsterein. Het project is in 2019 echter flink uitgekleeft, onder andere door het vervallen van meerdere fietstunneltje die er zouden komen. Met het oog op de uitdaging die we net bij de zomernota ook bespraken – financieel, personeel, vergunningen enzovoorts – is dat begrijpelijk. Je kunt elke euro en FTE maar één keer uitgeven, maar het blijft wel wrang. En op het moment dat een MKBA duidelijk negatief is, is de VVD in beginsel geen voorstander van grote hoeveelheden geld zomaar uitgeven. Maar zoals twee weken geleden bleek, is een MKBA sterk afhankelijk van de aannames die erin worden gestopt. Van een half gingen naar ruimschoots twee. Dan nog zijn er gelegenhedenkosten en je zou prioriteit moeten geven aan die projecten met de hoogste MKBA. Helaas blijkt een accurate inschatting van de merites van verschillende potentiële tunnels, bruggen enzovoorts, erg moeilijk te maken wanneer zij nog niet een studie zijn. Een hoop van de toptopties in onze autolijstje blijken nu toch ingewikkelder en daarom ook duurder. En dus hebben wij als Staten ook maar beperkt overzicht en dat maakt onze afweging lastiger. Dan ingaand op de MKBA's zelf. Wat de VVD betreft moet je appels niet met peren vergelijken en helpt de second opinion van de Ronde Venen dus niet echt met de prioriteit aangeven. Maar wat het wel doet is, het relativeert of de investering meer zou kunnen opleveren, dan wat die kost. En naar aanleiding daarvan en ook in het verlengde van de eerder gestelde technische vragen, had ik behoefte aan nog wat verdere duiding en één technische vraag was ook niet beantwoord. Allereerst, die baselinekosten van het plateau in het nulontwerp.

De voorzitter: Ja. Ik dacht, maakt u uw zin af, maar u was al snel gestopt. De heer Oude Wesselink heeft een interruptie.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel, voorzitter. Ja, de heer Hossain had het net over appels met peren vergelijken. Volgens mij, wordt hierin twee keer dezelfde maatregel vergeleken. Hoe bedoelt hij dat precies? Of, misschien om het te relativieren, bedoelt hij misschien dat dezelfde appel of misschien wel twee appels, maar verschillend kleur of gewicht of zo.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, geeft u uw fruitantwoord.

De heer Hossain: Ik bedoel, dat bijvoorbeeld in honderd jaar of dertig jaar afschrijven, maakt natuurlijk een heel groot verschil. En niet elk project of elk tunnel zal op dezelfde manier misschien daardoor beïnvloed worden. Maar het betekent wel, dat als we een rangschikking willen maken tussen tunneltje A, B en C, dan moeten we ze alle drie volgens dezelfde systematiek, bijvoorbeeld in dertig jaar of in honderd jaar afschrijven. Anders weet je niet, welke de beste investering is voor je euro. Dus dat is wat ik bedoel, met appels en peren vergelijken.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Oude Wesselink: Voor volgend ... Ja. De baselinekosten van het plateau zijn in het nulontwerp in de studie van Arcadis, waren niet meegenomen. En de technische beantwoording geeft aan, dat dat weinig impact op de MKBA heeft. Dat verraste mij een beetje, want die kosten waren dacht ik meer dan een half miljoen. Dus zijn de meerkosten van de tunnel ter hoogte van de Veenweg dan ineens twaalfenhalf miljoen in plaats van dertien miljoen? Eerste vraag. Tweede vraag, hoe kan het dat wij van één verkeersdode zijn uitgegaan? Terwijl ik begrijp, dat in het, terwijl ik begrijp dat in het Bestand geRegistreerde Ongevallen Nederland, BRON, er twee doden staan. Want het lijkt ook volgens onze eigen ambtenaren, dat dat een grote impact heeft op wat er uiteindelijk uit die MKBA komt. Of je één of twee doden aanneemt en volgens mij waren er twee, die ook in de media zijn geweest. Ten derde had ik een vraag gesteld, of een vorm van risicodeling met de gemeente in de vorm van een subsidie of iets anders, denkbaar is. Daar is niet echt op ingegaan, aangezien zij het vertrouwen hebben, dat die realisatiekosten een stuk lager kunnen uitvallen. En dit leidt ook meteen tot de volgende vraag over, hoe het gesprek met de gemeente verloopt. Is gedeputeerde bereid om met de wethouder in gesprek te gaan over, hoe zij kunnen helpen om dit besluit een beetje makkelijker voor ons te maken? De gemeente betaalt bijvoorbeeld al een beetje mee aan het strekken van de bocht. Is een aanvullende beperkte bijdrage of een deling van een risico, drie van die dertien miljoen euro is gewoon een dertig procent risico-opslag, omdat het project wat complex is, denkbaar als daarmee een fietstunnel binnen bereik komt? Dat is meer een politieke vraag. De VVD-fractie is langs geweest en heeft samen met haar lokale fractie gezien, hoezeer dit onderwerp hè de inwoners van Mijdrecht en Waverveen aangrijpt en treft. En volgens mij, hebben heel veel anderen van jullie in de zaal dat ook gedaan. Dus daarom overwegen wij heel serieus samen met andere fracties in het huis, om een amendement hierover mede in te dienen. Want met het amendement van onze CDA-collega mevrouw Bikker van december 2022, zijn er bij inwoners ook verwachtingen gewekt. En belangrijker misschien nog, voor ons bestuur is ook vooruitzien. Want wat ons betreft, gaat het bedrijventerrein De Bocht verder groeien met veel werkgelegenheid voor praktisch opgeleide inwoners. Realiseren we minstens die achtenveertighonderd woningen, die nu gepland staan. En pakken we ook de kans, om veel goedkoper een tunnel aan te leggen bij de aanleg van een nieuwe weg, dan wanneer je achteraf moet ondertunnelen. Maar tegelijkertijd, voorzitter, vind ik het ook wat ongemakkelijk. Maar natuurlijk vind ik de veiligheid van kinderen, die naar school fietsen in De Ronde Venen ontzettend belangrijk. En natuurlijk vindt de BBB dat ook en de Partij voor de Dieren en mevrouw Bikker van het CDA, al helemaal. Maar mij bekruipt toch een beetje het gevoel, dat we een first come-first serve systematiek aan het hanteren zijn, als het op dit soort investeringen aankomt. Als we dat met zijn allen blijven doen, dan komt er volgens mij alle goede bedoelingen ten spijt, een moment dat we concluderen, het geld is op. Daarom wil ik ook eigenlijk graag met jullie allemaal als mede-Statelieden in gesprek, hoe we daarmee omgaan. Nu een aanzet misschien tot het gesprek. En er is ook in de technische beantwoording beloofd, dat we nog een nieuw overzicht krijgen. Dus misschien kunnen we het gesprek dan ook voortzetten. Want, hoe gaan we dan in het vervolg daarmee om, zodat we niet ten prooi vallen aan onze eigen goede bedoelingen? We krijgen nu eenmaal niet tien fietstunnels tegelijk voorgeschoteld, waar we dan zes moeten uitkiezen die we kunnen realiseren en vier hebben pech. We krijgen ze één voor één en we vinden ze altijd belangrijk en altijd het geld waard. Dus hoe gaan we die afweging in het vervolg zuiverder, hier wel en daar niet maken? En dan tot slot, voorzitter, is voor de VVD heel belangrijk, dat we ook goed nadenken over de dekking. Hoe gaan we een verhoging van het kapitaallastenplafond van ruim vier ton, want daar hebben we het eigenlijk over, financieren? We hebben in het coalitieakkoord wel zestig miljoen afgesproken voor het oplossen van fietsknooppunten. Maar volgens mij, maar ik ben geen financieel specialist, kan dat niet zomaar naar de kapitaallasten toe. Dus misschien worden we dan toch nog wel gedwongen tot moeilijke keuzes maken, want dat geld moet ergens vandaan komen. Maar wat ons betreft, maken we die keuze dus wel, want veiligheid en doorstroming zijn voor de VVD ontzettend belangrijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil u meegeven, dat u aan de laatste minuut van uw spreektijd gaat beginnen, de rest van de dag. U gaf zelf aan, dat een aantal van uw vragen zeer technisch is. Ik stel voor, die niet hier te behandelen, maar schriftelijk daar op terug te gaan komen. Ik laat het even aan de gedeputeerde, maar ze zijn zeer technisch. En, had mevrouw Matser nu een interruptie? Oh, ik dacht, dat ik een hand omhoog zag gaan. Maar dank u voor uw bijdrage. Dan gaan we naar D66, de heer Kamp.

De heer Kamp: Ja, dank u wel, voorzitter. Een Statenvoorstel, wat een lange aanloop heeft en wat zich vooral nu lijkt toe te spitsen op de fietstunnel. Maar ik wil ook even de vijf projecten benoemen, die daarboven staan hè. Want het gaat vandaag en straks bij het Statenvoorstel niet alleen maar over die fietstunnel, maar ook over die vijf projecten als trekker van de bocht, die ook heel belangrijk zijn. Dus ik denk dat in die zin, dat Statenvoorstel wat mij betreft, vanuit D66 ook zo gelezen moet worden. Ik beschouw dit nog als een beeldvormende fase. We hebben vorige week woensdagavond inspraakronde gehad, praten met de Staten. En ik moet eerlijk zeggen, de vijf insprekers die ik gehoord heb, die hebben me wel geraakt. Geraakt, ook in politieke zin hè, meer vanuit een soort menselijke kant. Ik snap hier, dat we ook met elkaar kijken naar dit Statenvoorstel aan de hand van feiten. Maatschappelijke kosten-batenanalyse, dat is een hulpmiddel. Het is niet een doorslaggevend middel, het is een hulpmiddel. Ik snap, dat we werken met lijstjes. Maar ik wil ook wel in herinnering roepen, het voorstel waar we mee begonnen. We hadden het eerst over vijf tunnels. Ja, dat zou nu uiteindelijk uitmonden in, geen tunnel. Ik heb een vraag. Omdat ik in het voorstel lees dat er staat, dat de nu voorliggende variant niet haalbaar is, wordt eigenlijk negatief bevonden. Betekent dat, dat er nog meer varianten zijn of houden we het hierbij? Ik heb begrepen, dat er meer varianten zijn onderzocht. Maar omdat er zo nadrukkelijk staat, de nu voorliggende variant. Blijft het hierbij of hebben we zeg maar, nog meer keuzemogelijkheid? Dat is mijn eerste vraag. Ja, ik noemde al, de inspraakavond en de contra-expertise. Ik heb dat ook doorgelezen. Andere fracties hebben er ook al vragen over gesteld. Ik heb me laten vertellen, dat normaliter ook zo'n tunnel vijf tot zes miljoen euro kost qua investering. En ik vroeg me af, waarom het nu zo is, dat deze tunnel naar de dertien, ruim dertien miljoen gaat hè. Heeft dat inderdaad met die toerekening te maken? En zouden wij daar ook zeg maar, dat is eigenlijk mijn derde vraag. Ook in het verlengde wat de VVD stelt. Ik heb na afloop het informele deel nog even met de wethouder gesproken. Bij het strekken van de bocht, bij het bezoek destijds heb ik haar ook gevraagd, kan de gemeente ook nog iets doen hè, ons tegemoet komen? Diezelfde vraag heb ik ook bij de fietstunnel gezegd, aan haar gesteld. En daar liet ze zich niet negatief over uit hè. Dus ik ben wel op zoek hier naar een soort draagvlak met elkaar. Nogmaals, het is voor mij niet alleen maar techniek. En ik heb eigenlijk misschien wel een mooi citaat, waarmee ik misschien wel wil beginnen als het Statenvoorstel hier wordt besproken. Dat is als volgt. Niet alles wat telt, kan geteld worden en niet alles wat kan worden geteld, telt. Dat lijkt me mooi afsluiter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan, lang verwacht, mevrouw Bikker met het amendement. Ga uw gang.

Mevrouw Bikker-Trouwborst: Dank voor het woord, voorzitter. Eerst maar even beginnen bij het begin. Want inderdaad, vandaag bespreken we na bijna twee jaar na het aannemen van de motie 117 op 16 december 2022, bespreken wij nu het Programma Toekomst N201. We zijn natuurlijk heel blij, dat dit onderwerp nu voorligt, tezamen met de andere onderwerpen die op het Statenvoorstel staan. Ja, het CDA is eigenlijk, heeft een hele consistente lijn aangehouden op dit betreffende onderwerp. Namelijk, we vinden het ontzettend belangrijk, dat er een ondertunneling plaats gaat vinden bij een kruising van de N201. Dat was ook, wat we in die motie met elkaar Statenbreed hebben gevraagd aan het college. Namelijk, te onderzoeken waar op het traject, nabij de Veenweg of het Wavenveensepad een fietstunnel het meest kansrijk en effectief is en deze fietstunnel te implementeren in het plan. Het is dus een vrij, maar duidelijke motie geweest in de zin van niet zozeer, dat was in ieder geval de basisgedachte of, maar waar. Dus we zijn consistent in die lijn, we houden graag vast aan die fietstunnel onder de N201. Die is ongelooflijk belangrijk voor de regio. En dat hebben ook al gemerkt, ja, toen we daar waren. En nu ook ongetwijfeld alle inwoners en mensen die we gesproken hebben, die dat ook heel duidelijk aangaven. En

even terug dus naar het begin. Waarom vinden we het onder andere belangrijk, dat die fietstunnel er komt? Eén is eigenlijk wel, dat er eigenlijk ten tijde van de plannen voor het strekken van de bocht aangegeven is van, dat er een fietstunnel ook zou komen. Dus dat heeft draagvlak bij de inwoners gebracht. De huizen, die niet bereikbaar zijn daardoor, die worden bereikbaar, enzovoorts. Dus dat is wel één ding. Dus het heeft met vertrouwen ook te maken dat we dit ook, deze lijn doorzetten. Tweede is, bereikbaarheid en leefbaarheid. Dat gaat om die regio. Daarom is die heel belangrijk. Ik noem ook toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van bijvoorbeeld het bedrijventerrein en nieuwe woningen, die daar gepland zijn. Het volgende punt is zeker ook verkeersveiligheid. Ik wil toch ook eens even kijken naar inderdaad dat praten met de Staten, wie waren daar nu bij? Wie hebben dit punt ook benoemd? De wethouder.

De voorzitter: Mevrouw Bikker, ik wil er even op wijzen, dat uw laatste minuut spreektijd ingaat, dus. En we wachten volgens mij, nog op het amendement. Maar ga uw gang.

Mevrouw Bikker-Trouwborst: De wethouder, voorzitter van de Ondernemersvereniging en de voorzitter van de Fietsersbond. En inderdaad, de rector van de lokale scholengemeenschap. En hij raakte mij, dat hij er ook was om aan te geven van ja, de impact die het heeft als er een ongeluk plaatsvindt, die is gigantisch. Ja, dat vond ik echt wel iets om te horen. Ik denk, ja, dat is goed, dat dat gezegd wordt. Zoveel scholieren die daar ook oversteken, laat hem dat zeggen. We houden dus gewoon vast aan die fietstunnel. Natuurlijk is het heel belangrijk om ook kostenefficiëntie te benoemen en goed na te denken daarover met elkaar. Dus laten we dat ook doen. En ik roep iedereen op om amendement wat we gaan indienen, wat we van plan zijn, mee in te dienen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door met PvdA, mevrouw Flink.

Mevrouw Flink: Ja, dank u wel, voorzitter. Als relatief nieuw Statenlid, die niet de hele geschiedenis van dit project heeft meegekregen is het best even slikken, als je een brief of een Statenvoorstel staat waarbij staat, dat je een oplossing hebt die niet heel veel mensen zal helpen, maar die wel dertien miljoen euro kost. Dertien miljoen euro, die je niet aan andere projecten zou kunnen uitgeven. Aan andere dingen, om fietsveiligheid, verkeersveiligheid te kunnen verbeteren. En het was daarom ook, dat ik een aantal technische vragen had gesteld. Enerzijds, om die verschillen tussen het rapport van Arcadis, wat we vanuit de provincie hebben uitgevoerd en het rapport van Witteveen en Bos, dat vanuit de gemeentes is laten uitvoeren. Waarom, dat de uitkomsten daar financieel zo groot waren? Maar ook mijn vraag naar, waar op die prioriteitenlijst wat we op basis van het afwegingskader van provincie Utrecht maken, waar de grootste knelpunten nu zitten? Want je zou toch willen, dat als we investeren in verkeersveiligheid, in fietsveiligheid, dat je daar zoveel mogelijk fietsers mee kan helpen. En het antwoord dat ik daarop kreeg was, op basis van de criteria en dat zit hem in bijvoorbeeld, aantal fietsers, dat zit hem in, hoe groot de nut en noodzaak is, zijn er zeventig knelpunten opgesteld. En dit punt bij de Veenweg, de kruising met de N201, die zit daar niet in. Dus dan geven we dertien miljoen euro uit aan een punt, die niet prioriteit heeft op basis van de kaders. Niet bij de top 70 grootste plekken, waar de grootste noodzaak is om verkeersveiligheid aan te pakken voor fietsers, daar zit hij niet bij. Tegelijkertijd hoor ik, de zorg. Ja, wat de heer Kamp van D66 ook gaf, niet alles is te tellen, niet alles is te meten. Maar daarmee wil ik wel waken voor een punt, wat net ook door de VVD werd gezegd. Dat we nu geld uitgeven, heel veel geld uitgeven, dertien miljoen aan de plek die het eerste komt, de plek die ons het meest weet te raken. En daarmee zijn we ook niet de meest betrouwbare overheid. Want daarmee laten we wel onze beslissingen, vooral door emotie geven. Nadat ik die lijst eindelijk zelf een keer heb gevonden. Dat heeft me ...

De voorzitter: Een ogenblikje, u krijgt een interruptie van de heer Oude Wesselink.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel. Ja, u heeft het over een betrouwbare overheid als argument, om dus deze fietstunnel niet te doen. De hele regio gaat er juist vanuit, dat die fietstunnel er wel komt en hebben juist aanspraak gemaakt op juist een betrouwbare overheid, om die dan juist wel in te dienen. Kunt u dan toch nog wat meer toelichting geven, hoe ziet u dan toch, dat juist het niet doorgaan van de fietstunnel een betrouwbare overheid zou opleveren?

De voorzitter: U bedoelt, kan mevrouw Flink daar een toelichting op geven. Ik kan ...

De heer Oude Wesselink: Uiteraard, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Flink, ga uw gang.

Mevrouw Flink: Ja. Mooi om te filosoferen over, precies de betekenis van betrouwbare overheid. Ik denk, dat betrouwbare overheid enerzijds ook is, de criteria waarop wij een plek bepalen en dat we daaraan vasthouden. En die criteria, die hebben wij vooraf gepubliceerd. Die lijst, die is al sinds 2021 bekend en deze ene plek, die staat daar niet op. Maar ik wilde eigenlijk net een ander punt maken over die lijst, over die criteria. Dus ik vervolg mijn betoog en eventueel kan de heer Oude Wesselink nog verder interrumperen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Flink: Dank u wel, voorzitter. Hoewel dit ene specifieke punt niet op die lijst staat, is een kleine control-F op die N201, levert meerdere hits op op de lijst van zeventig fietsknelpunten. Waaronder, een kruispunt met Hofland en N201, dat zit eigenlijk ten linkerzijde van de Veenweg en het kruispunt N212, ten rechterzijde. De Veenweg, die zit daar precies tussenin. Het grappige is ook als je daarnaar kijkt, het kruisen met Hofland zou twee keer zoveel fietsbewegingen tellen of potentiële fietsers en het kruispunt ter rechterzijde met de N212, ook twee keer zoveel. Maar dit ene punt met de Veenweg, een stuk minder. En ik vraag me eigenlijk af, als we nu dit punt naar het midden hè? We willen per se een fietstunnel onder de N201. Dat is, wat het CDA heeft aangegeven destijds met GroenLinks erbij, dat is waar we als Staten een motie voor een onderzoek naar hebben uitgesproken. Is dit punt een oplossing, die eigenlijk het doel, verkeersveiligheid verhogen daadwerkelijk gaat doen? Gaan mensen de omweg nemen naar het midden tussen die twee punten in hè, de achthonderd fietsers die misschien bij de N212 er onderdoor willen. De achthonderd fietsers, die bij Hofland, die nu al geholpen zijn met het strekken van de bocht hè, want daardoor vervalt dat kruispunt, zullen die straks de omweg nemen? En mijn vraag daarbij is ook wel en dat is eigenlijk de politieke vraag, die hier voor ons ligt. Willen wij met die dertien kijken, of mensen die omweg gaan nemen? Of zeggen we, als deze plek niet de meest juiste is waar niet, waar maar driehonderd mensen eronderdoor gaan, is dat die dertien miljoen waard? Dat zou ik graag ook wel van andere fracties in de tweede termijn willen horen, in nadere reflectie. Ik zie een interruptie.

De voorzitter: Dank. De heer Hossain.

De heer Hossain: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vind het, het is een goede vraag van mevrouw Flink. Omdat ikzelf diezelfde control-F had gedaan. En wat mij opviel daarbij en ik ben benieuwd hoe mevrouw Flink daarover denkt is, dat die lijntjes opgesteld zijn, voordat die bocht werd gestrekt. En dat bij een nieuw aan te leggen weg, het natuurlijk makkelijker ondertunnelen is, dan wanneer die weg er al ligt. En dat ook lokaal lijkt het zo te zijn, ik ben benieuwd of u dus al signalen heeft gehoord, mijnheer de voorzitter. Er lijkt een voorkeur te zijn voor bij de Veenweg, in plaats van de N212. Die staat wel op het lijstje. Ja, nee.

De voorzitter: Geen betoog nu, alstublieft. Gewoon, de vraag. Mevrouw Flink.

Mevrouw Flink: Ja, wat ik lokaal hoor en dat is eigenlijk precies hetzelfde wat CDA ook heeft aangegeven is, we willen, we willen een ondertunneling. Het is een drukke weg, het wordt veiliger met een ondertunneling. Maar ik verwacht, dat meer gemeenten, dat meer gemeenteraden dat zullen zeggen tegen ons van, wij hebben een drukke provinciale weg, ondertunnel het. We hebben het net ook bij de N233 gehoord en die staat ook niet op de lijst van zeventig knelpunten. Dus ik denk, dat die wens daar altijd zal zijn. Maar het is wel aan ons om in het algemeen belang, die keuze te maken. En te bedenken, of wij daar dertien miljoen aan willen uitgeven ten koste van eventueel andere plekken.

De voorzitter: U krijgt een tweede of tenminste, u krijgt een interruptie. Eerste interruptie van de heer Van der Linden. Ga uw gang.

De heer Van der Linden: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, aanhakend op dit punt. Ik begrijp inderdaad, dat het van de Hoflandweg is weggehaald. Maar tegelijkertijd, was de opdracht van de motie om te kijken van, waar op de N201 kan die het beste ingepast worden? En daar is dit uitgekomen. Is dan mevrouw Flink het met ons eens en met CDA eens, die heeft het amendement voorbereid, dat dit dan wel als het gaat om dat lijstje, dat deze dus juist daarin, voor in de plaats is gekomen?

De voorzitter: Mevrouw Flink.

Mevrouw Flink: Ik denk, dat het beste, dat dat een best wel breed begrip is. Het beste kan in het kader van dit onderzoek ook zijn hè, waar raakt het niet een waterleiding? Dat is volgens mij, wat we in het Statenvoorstel hebben gelezen. Maar het beste kun je ook zien, waar help je de meeste fietsers ermee? En als er maar driehonderd fietsers van deze plek gebruik maken, terwijl op andere plekken er achthonderd fietsers gebruik van zouden kunnen maken, dan denk ik niet dat dit de plek is in de zin van, het beste waar je de meeste fietsers mee helpt.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Flink: Ja. Kortom, voorzitter. Ik vind het heel leuk dat we hier of leuk, het is een gevoelig en zwaar onderwerp, maar ik vind het heel waardevol, dat we hier het debat met elkaar over kunnen voeren. Ik ben heel nieuwsgierig naar de inbreng van de andere partijen in de tweede termijn. Mijn oordeel staat nog niet vast. En dat is voor nu alles, wat ik erover te zeggen heb. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de Partij voor de Dieren, de heer Travaille.

De heer Travaille: Dank u wel, voorzitter. Ja, een fietstunnel op deze plek is niet alleen goed voor fietsers, maar ook goed voor autorijders en voor buurtbewoners, en vooral ook voor ouders van dertienhonderd scholieren. Wij wilden hiervoor een amendement opstellen, maar misschien is het wel verstandig om gewoon aan te sluiten bij het initiatief van mevrouw Bikker. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de ChristenUnie. Ja, mevrouw Kooij, ga uw gang.

Mevrouw Kooij: Ja, voorzitter, dank u wel. Hoewel het agendapunt groter is, zal ik omwille van de tijd me richten op de fietstunnel en het instrument van de MKBA. In aansluiting op wat GroenLinks heeft gevraagd, zijn wij ook wel benieuwd naar de reactie van Gedeputeerde Staten, over de achterliggende criteria en hoe ze kijken naar de criteria elders. En in aansluiting bij de VVD. De MKBA is in beginsel een heel mooi instrument, om niet alleen maar naar wat er telt te kijken, maar ook naar de maatschappelijke impact van dingen. Maar het wordt ook heel complex, als er twee bureaus zijn met eenzelfde situatie en heel verschillende uitkomst. Daaruit blijkt ook wel, dat inderdaad helderheid over de aannames en bronnen, waaruit je put en met name over de beweegredenen achter de keuze in de aannames, cruciaal is. We zouden dan ook graag het gesprek onderling aangaan, bij welk project, kies je nu welke criteria? Ga je voor

de dertig, de vijftig, de tachtig, de honderd jaar? Dat kan echt ook van project naar project verschillen. Met de huidige verschil in de uitslag en vanuit politiek oogpunt kijkend naar de second opinion, vinden we de criteria die daar zijn gekozen, dus de aannames die daar zijn gekozen, volstrekt legitiem. Juist ook, omdat we hier ja, als je kijkt naar de cruciale factor die van een lage MKBA naar een hoge gaat. Dat je daar ziet, dat bijvoorbeeld verkeersdoden een hoge impact heeft. En dat willen we dan ook zwaar laten wegen in deze, en zouden we voor de fietstunnel zijn.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Oude Wesselink.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel, voorzitter. Ja, in het betoog van ChristenUnie horen we ook de uitgangspunten en dan ook die van de dertig, wat misschien ook wel honderd jaar zou kunnen zijn. Daar heb ik eerder inderdaad ook gevraagd aan de gedeputeerde. Maar eigenlijk vind ik die nog het minst spannend, ook omdat wij ...

De voorzitter: Geen betoog, mijnheer Oude Wesselink. Graag een vraag. Of een opmerking.

De heer Oude Wesselink: Ja. We hebben hier afgesproken met elkaar, dat we uitgaan van dertig jaar bij alle infrastructurele maatregelen. Bent u dan ook eens met GroenLinks, dat als we daarvan willen afwijken, we dat dan generiek voor alle infrastructurele maatregelen moeten doen? En, dat we dan dus bij dit onderzoek wel kunnen blijven vasthouden aan deze dertig jaar?

De voorzitter: Mevrouw Kooij.

Mevrouw Kooij: Ja, dank u wel voor de vraag. Dat ik het heb over dertig, vijftig, tachtig of honderd jaar, wil niet zeggen, dat ik daar het meest gewicht aan hang. Maar, omdat ik dat even het makkelijkste voorbeeld vind van een aanname. Reagerend om wat u aangeeft. Ja, ik weet, dat de provincie hiervoor gekozen heeft, voor dertig jaar. Ik vind dat nog wel een discussie waard, of dat voor alle infrastructurele projecten voor dertig jaar zou moeten zijn. Het gaat namelijk ook over de exploitatieduur van de infrastructurele maatregelen, die we dan nemen en waar die bijvoorbeeld vijftig of tachtig jaar zou kunnen zijn, gewoon in bestaan. Dan zou daar het ook vijftig of tachtig jaar kunnen zijn. Ik zou voor meer maatwerk willen pleiten.

De voorzitter: Dank. Volgens mij, was u ook aan het eind van uw betoog hè?

Mevrouw Kooij: Ja, want ik had al gezegd, wij zouden voor een fietstunnel zijn en zouden dan ook graag meelesen met het amendement van CDA. Dank u wel.

De voorzitter: Prima. Dan UtrechtNu, de heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Jottem. Voorzitter, het is een beetje een lastig onderwerp, het Statenvoorstel. Ik ben in ieder geval heel blij met het Statenvoorstel, omdat het eigenlijk best wel een lang proces is geweest, ook voor mijn tijd. Mevrouw Flink, die refereerde ook al aan de tijd, voordat wij in de Staten zaten, want ik zat daar ook de vorige periode niet in. En volgens mij, loopt het zelfs nog langer. Er ligt nu een heel pakket aan maatregelen vast in dit Statenvoorstel. En ja, daar ben ik heel blij mee. Mijnheer Kamp refereerde er ook al aan dat, het gaat toch wel vandaag over meer dan alleen die fietstunnel. Kijk, ik ben wel een principemens en mijn fractie vindt wel, dat als er een motie ook eerdaags is aangenomen, motie 117, ik heb hem hier voor me, 2022, waarbij ... Kijk, het was een onderzoeksmotie, maar er werd wel gezegd van, dit moeten we gaan implementeren in dat plan. En ja, ik krijg er toch wel een beetje een knoop van in mijn maag, dat het college dit dan nu in deze fase eigenlijk afschiet. Maar, ik ja, ik ga ook wel in mijn gedachten weg, dat wat mevrouw Flink ook zegt, dat er natuurlijk ook weer heel veel tegenargumenten te geven zijn voor die fietstunnel. Daarom is onze keuze voor dit Statenvoorstel ook nog niet in kannen en kruiken. En is het gewoon heel belangrijk dat we ook nu van de gedeputeerde nogmaals uit zijn mond gaan horen, waarom

die fietstunnel er niet moet komen. Ik heb wel oren naar het amendement van het CDA, ik wil daar graag naar meekijken. Maar ik zit echt nog in twijfel over, wat wij politiek met die fietstunnel gaan doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan Volt, wie kan ik ... Mevrouw Blextoon, ga uw gang.

Mevrouw Blextoon: Ja, dank, voorzitter. Er is vandaag al veel gezegd door andere partijen over die variabelen, die zijn gebruikt in de MKBA. Waar ook in vanuit Volt opmerkingen heb. Die tijdstippen van de meting, namelijk op momenten, dat er geen scholier te bekennen is. Het feit, dat die lijst met knelpunten al drie jaar oud is. Toekomstig bedrijventerrein in woonwijken. De loopduur, die niet ver genoeg in de toekomst ligt van dertig jaar is in deze tijd, waarin we nadenken over onze volgende generaties, niet voldoende. En dan de insprekers, dat raakte me ook. Het second opinion rapport, dat door de gemeente is aangevraagd, helpt in de beeldvorming en komt wat realistischer over. Ik heb een vraag, voorzitter. Want in de berekening van de provincie is dertig groei voorzien en door de gemeente, honderd procent. Maar dat zou geen invloed hebben. Hoe werkt dat dan? En het achteraf moeten realiseren van een fietstunnel is wat Volt betreft, echt een gemiste kans. Wij zijn nieuwsgierig naar het amendement van het CDA en staan daar nu al positief tegenover. Uiteraard, moet er wel geld naartoe. Dus dat is nog wel even een gesprek waard. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u. Ook uw vraag was wat technisch van aard, over bedragen. Ik laat even afhangen, of dat niet schriftelijk beantwoord kan worden. Dan SGP, de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ik kan kort zijn. We zijn blij met, dat het Statenvoorstel naar ons toe komt. En als het gaat op de fietstunnel, sluit ik me aan bij de woorden van de BBB en het CDA. En doen we graag mee met het amendement, dat CDA heeft aangekondigd. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Star.

De heer Van der Star: Ja, bedankt, voorzitter. Veel is al gezegd en ja, toch, wil ik ook mijn verhaal doen. Tijdens de insprekavond Praten met de Staten is gebleken, dat er nogal wat zorgen zijn bij inwoners met betrekking tot fietsers, die de N201 willen oversteken. Er zijn helaas al ongelukken gebeurd en ook met trieste en fatale afloop. Ik heb zelf ook nog een telefoongesprek gehad met de rector, die deze avond ook zijn betoog hield. En ook hij kon nogmaals zijn zorgen benadrukken over de schoolgaande jongeren, die deze drukke weg met de fiets moeten oversteken. Een fietstunnel zou wellicht een oplossing kunnen zijn voor fietsers, zoals de schoolgaande jeugd, om veilig aan de overzijde van de N201 te komen. Hoeveel is het uitgedrukt in geld waard, om omwille van de veiligheid en het voorkomen van ongevallen met letsel of zelfs erger, te voorkomen? Hopelijk is het financieel toch mogelijk, om deze fietstunnel in het project te realiseren. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer De Hartog.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de twijfel van vele partijen. Ik kijk uit naar het amendement. En Forum voor Democratie is zeer van mening, dat veiligheid heel belangrijk is. En dat het ja, heel lastig is, om dan vanwege financiën maar dit soort ogenschijnlijk serieuze grote concessies te moeten gaan doen, aan veiligheid van onze toekomstige generatie. Dus wij kijken ook erg uit naar het amendement. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. De heer Breur.

De heer Breur: Ja, dank u wel, voorzitter. Er is al veel gezegd, dus ik kan het kort houden. Veiligheid is inderdaad zeer belangrijk. En die fietstunnel, die moet er eigenlijk gewoon komen, dus wij staan zeer positief tegenover het amendement. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. En mevrouw Hoek, 50PLUS.

Mevrouw Hoek: Ja, dank u, voorzitter. 50PLUS is voorstander voor deze fietstunnel. Wij vinden ook dat namelijk, als het er komt, dat in het kader van veiligheid, dat er ook verlichting moet komen in die tunnel. En, ook camera's, één of twee. Want je weet toch, het is, we hebben zomer en winter. En in de winter is het eerder donker en dan is het voor de veiligheid toch wel heel handig, als er sowieso verlichting is. Maar ook camera's, om allerlei andere idioterieën wat daar, wat in die tunnel kan gebeuren, wat geregistreerd gaat worden. En ik wil nog wel even zeggen, over het bedrag van dertien miljoen. Een schadeclaim als een kind buiten schuld aangereden wordt en overlijdt en dergelijke, misschien nog wel twee kinderen, omdat ze naast elkaar fietsen, misschien wel drie, dan zijn de schadeclaims zomaar zo boven de miljoen. En als wij, ik wil toch als afsluiter, voorzitter, als wij zeven miljoen over hebben voor de Vuelta, waar je net drie, vier minuten plezier aan hebt, omdat ze dan alweer vertrokken zijn, het zijn ook fietsers, dan denk ik, dan is toch dertien miljoen helemaal niets. Dus laat maar komen, die tunnel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Tot zover de eerste termijn van ... Oh, was er een, wel of geen interruptie? Nee. Tot zover, dat ik al zei, de eerste termijn van de commissie. Ik kijk even naar de heer Van Schie, kan de beantwoording direct starten? Dan roep ik u op, om kort en krachtig de beantwoording te voeren.

De heer Van Schie: Ja, voorzitter, daar ga ik mijn best voor doen. Maar het is natuurlijk geen eenvoudige keuze, waar de Staten voor staan. Want we hebben natuurlijk de motie uitgevoerd, mevrouw Bikker refereerde daar natuurlijk ook aan. En geconstateerd dat, we hebben ook ingepast en alles, maar dat het echt een maatregel is die niet kosteneffectief is, omdat we op andere plekken gewoon ook de verwachting hebben, dat we nog heel veel moeten investeren in onze provinciale infrastructuur. En ook zien aankomen, dat de middelen daarvoor op enig moment in de nabije toekomst niet meer toereikend zullen zijn, om alle wensen die wij hebben, ook uit te kunnen voeren. En heer Kamp gaf al aan van, het is soms optellen en conclusies trekken. Maar uiteindelijk is het natuurlijk ook onze verantwoordelijkheid, om daar in de breedte afwegingen in te maken. Daar spelen kosten een belangrijke rol bij, dat kan ik niet ontkennen. En daarom hebben we natuurlijk ook het instrument van die MKBA toegepast. Als college toch besloten van, ja, als die zo negatief is, dan kunnen we niet met goed gemoed zeggen, dat we hier een voorstel voorleggen aan uw Staten, waarin we dertien miljoen uittrekken voor een tunnel met een beperkt bereik. Tegelijkertijd, hebben wij natuurlijk ook dezelfde overwegingen, die u heeft als u zegt, veiligheid is het belangrijkste wat er is. En elk verkeersslachtoffer probeer je te vermijden. En het liefst wil je natuurlijk, overal een zo veilig mogelijke of een optimaal veilige route in onze provincie realiseren van A naar B. Dus ik begrijp ook heel goed het dilemma waar de Statenleden voor staan, omdat je elke euro maar één keer kan uitgeven. Ik heb wel eens iemand horen zeggen van, ja, een begroting is gewoon een lijst getalletjes en die pasje aan en dan is dat de nieuwe werkelijkheid. Maar de realiteit gebiedt ons natuurlijk te realiseren, dat onze provinciale middelen beperkt zijn. En ik snap dus heel goed uw dilemma. Maar ik dacht de woorden van de heer Kamp, ik kan ook tellen hè. Dus ik zie ook, dat wel een overgrote meerderheid hier nu al op voorhand zegt, wij willen een tunnel. En dat is financieel niet het verstandigste, wat u kan doen. En tegelijkertijd moet het college ook aangeven, dat we natuurlijk niet tegen fietstunnels zijn of tegen veiligheid. Het is uw keuze, u gaat over het budget en wij doen dat niet.

De voorzitter: De heer Nagtegaal heeft een interruptie.

De heer Nagtegaal: Ja, dank, voorzitter. Kijk, ik ben nog heel erg in conclaaf met mezelf. Wat zou het concreet betekenen, als die fietstunnel er wel komt en we dat geld dus wel moeten uitgeven?

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Op dit moment zoals het nu is ingericht, zou het betekenen, dat we dat investeren en dat we dan ons kapitaallastenplafond naderen. En dat ik dan volgend jaar bij u moet komen van ja, ik heb weer een plan voor een fantastische rotonde of een fietstunnel of een provinciale weg, om een nieuwbouwlocatie te ontsluiten. Maar helaas, ik heb er geen geld meer voor. En dan moet uw Staten de keus maken, om op andere provinciale domeinen te bezuinigen om de keus die dan voorligt, alsnog te financieren. En dan kan het binnen mobiliteit, maar ook daarbuiten. Dan kunt u zeggen, we vinden nu andere aspecten minder belangrijk. Dus dat is wel de keus die uw Staten moet maken, als u de middelen toewijst en daarom hebben we het ook zo expliciet mogelijk aan u willen voorleggen.

De heer Oude Wesselink: Mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Oude Wesselink heeft ook een interruptie. Ga uw gang.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel, voorzitter. De gedeputeerde praat eigenlijk over schaarste. We hebben echter meegekregen, dat wij ook een andere vorm van schaarste in de provincie hebben. Namelijk, voldoende ambtenaren om al het werk goed uitgevoerd te krijgen. Daarmee vraagt GroenLinks zich eigenlijk af, is dit vermoedelijk wel de grootste schaarste die er is? Of, is de kans eigenlijk ook heel groot, de heer Hossain refereerde er al aan, dat we in plaats van de zes, van de tien, dat we maar een beperkt aantal tunnels aanleggen?

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Oude Wesselink: Terwijl, we ze eigenlijk allemaal kunnen aanleggen, want ...

De voorzitter: U heeft uw vraag gesteld, mijnheer Oude Wesselink. De heer Van Schie.

De heer Van Schie: Nee, voorzitter. Terecht punt, dat de heer Oude Wesselink maakt. Kijk, we zijn nu bezig met dit project en volgend jaar doen we weer andere projecten en we hebben nog heel veel projecten in uitvoering en in studie. Ja, en wat we de komende vier, vijf, zes jaar gaan doen, dat bepalen we onder andere met dit traject op de N201, waar we natuurlijk flink investeren nu en ook de komende jaren mee aan de gang gaan. En het ligt niet voor de hand, dat we de komende jaren dus met aanvullende investeringsvoorstellen op dit traject gaan komen. Maar wel op andere plekken. Maar ook daar zijn de middelen eindig. En dan zal niet al misschien ja, of misschien ook al wel in deze coalitieperiode zo zijn voor de verkiezingen, dat we al het kapitaallastenbudget plafond naderen. Maar het kan ook zijn, dat dat pas in de volgende termijn gebeurt en dat uw ambtsopvolgers te maken krijgen met keuzes, die u heeft gemaakt. Wij hebben als college geconstateerd, dat we op dit moment die keuze niet zouden maken. Omdat wij voorzien, dat er andere projecten zijn die maatschappelijk meer relevantie hebben, dan deze. Niet, daarmee niet gezegd, dat dit geen relevant project is. Integendeel. Ik ga toch ook een aantal vragen beantwoorden, voorzitter, na deze aftrap. Een aantal zijn natuurlijk gegaan over die MKBA en, wat moet je nu meten en tellen? En hoeveel fietsers heb je nu op welk moment? En hoeveel jaar doet de afschrijvingstermijn erover? En hoeveel verkeersongevallen schrijf je toe aan een weg in de toekomst? Want het liefst wil je natuurlijk in de toekomst, helemaal geen verkeersongevallen meer. Daar proberen we onze wegen natuurlijk ook zo veilig mogelijk in te richten. Dus het is een ongemakkelijke discussie. De heer Hussain had het over appels en peren. Wij hebben van uw Staten de opdracht gekregen, hoe we met investeringsbesluiten omgaan, hoe we die waarderen en hoe we daarmee rekenen. En de gemeente heeft andere uitgangspunten gebruikt en komt dus ook tot een andere uitkomst. En als wij dat op al onze projecten zouden toepassen, dan zouden die allemaal op een andere uitkomst uitkomen. Dan zou dit nog steeds niet een hoog prioritaire project zijn, objectief gezien. En tegelijkertijd, wat u ook aangeeft, de argument in die MKBA over bijvoorbeeld een langere afschrijvingstermijn van een tunnel, die snappen wij

ook. Want wij weten ook wel, dat we over dertig jaar die tunnel niet gaan dicht storten. En dat met nieuwe tegeltjes, nieuw asfalt en andere verlichting, na dertig jaar niet honderd procent van het investeringsbedrag nodig hebben, om die tunnel weer dertig jaar mee te laten gaan. Dus het is een legitieme vraag om ons te vragen van, kijk nog eens goed naar die afschrijvingstermijnen. Maar dat, de opdracht daarvoor heeft uw Staten aan ons gegeven en daar hebben we ons aan te houden. Maar ik kan me voorstellen, dat u de vraag nog een keer stelt aan de heer Bakker als het gaat over de Nota Investeren, of over de manier waarop we nou ja, kapitaallasten berekenen in onze provincie. Dan heb ik daarmee veel vragen over de MKBA denk ik, beantwoord. Uiteindelijk is het een relatieve, maar ook een absolute waardering natuurlijk die je kunt geven over, hoe u zich moet verantwoorden om dit investeringsbesluit, wel of niet te nemen. Dan gaat het ook nog over varianten. Dit is de meest kansrijke variant in deze regio. Die hebben we onderzocht, hebben we ook uitgewerkt, weten we de kosten van. Mevrouw Flink, die vroeg er ook naar van, kan het na, een eindje verderop nog? Of, een eindje terug. We hebben nu ons geconcentreerd op deze regio, omdat het natuurlijk directe nabijheid is. Waarvan ook de gemeente aangeeft en de bewoners, die hebben behoefte aan een veilige verkeersoversteek. Ik ben het met mevrouw Flink eens als ze zegt van, ja, gaan alle fietsers die dan bij de andere kruispunten komen doorfietsen, om het fietstunneltje te gebruiken in plaats van het kruispunt? Ik denk het niet. En tegelijkertijd, als mensen een hele grote waarde hechten aan veilig oversteken, dan kan ik me best voorstellen dat ze zeggen van, ik fiets liever een stukje om, om door een tunneltje te gaan, dan dat ik hier nu een drukke weg overstek. Aan de andere kant, zijn het wel allemaal gereguleerde kruispunten waar je veilig kunt oversteken. En ik wil ook niet het beeld laten ontstaan in deze Staten, dat een reguliere, gereguleerde kruising met stoplichten een onveilige oversteekplaats is. Dat is gewoon, daar richten we ons op in, dat is veilig. En bij normaal gebruik krijg je daar geen ongelukken. Maar helaas, is er ook soms niet normaal gebruik en hebben we toch ongelukken te betreuren. We hebben, zeg ook een vraag van de heer Kamp, of dit nu ook de prijs is waar we het voor moeten doen, een hoog bedrag, dik een half miljoen. Mevrouw Flink, de heer Hossain had het daar in de bijdrage ook al over, het is echt een hele hoop geld. Maar goed, onze berekeningen geven dat aan. Het is een risicovol project, er gaat een opslag overheen. Dat is de systeem, wat we altijd gebruiken. Als het meevalt, valt het altijd mee natuurlijk. En dan heeft u weer geld voor een halve fietstunnel op een andere plek. Maar wij moeten er op dit moment rekening mee houden, dat we deze kosten gaan maken. Anders, houden we onszelf ook een beetje voor de gek. Dus dat is de keus waar u voorstaat, het dilemma wat u heeft, om dat wel of niet te doen. Ook nog een vraag of de gemeente, als de gemeente helpt, of dat helpt. Natuurlijk helpt het enorm als de gemeente helpt. Mijnheer Kamp heeft blijkbaar met de wethouder daar ook al over gesproken. Heel hoopvol. Dus ik zeg u graag toe, dat ik dat gesprek ook nog aanga. Maar dat zou natuurlijk wel fijn zijn als we voor de Statenbehandeling, daar dan ook licht op kunnen hebben. Dus ik zal daar niet te lang mee wachten ja. Ja, mevrouw Zagt en mevrouw Bikker hebben natuurlijk allerlei argumenten gegeven, die u allen ook kent over, waarom een tunnel wel of niet verstandig is. Ik ben ook blij met een aantal bijdragen uit uw Staten, voorzitter. Die hebben aangegeven, het is wel een heel project en het is ook heel fijn om nu te realiseren, dat we die hele weg kunnen gaan aanpakken. En heel belangrijk, dat dat de verkeersveiligheid in de breedte ook gaat verbeteren en de bereikbaarheid en de doorstroming en de leefbaarheid, allemaal een positieve wending krijgt.

De voorzitter: U krijgt een interruptie van de heer Hossain.

De heer Hossain: Ja, nog een aanvullende vraag, voorzitter. Op basis van wat de gedeputeerde zegt. De tijd loopt trouwens. Maar dat is, u zegt, het is een heel project, maar we knippen het ook op. Worden we dan voortaan, voor al die losse dingen krijgen we een rapportage, of kan het nog steeds in één grote rapportage, ook al wordt het voor de financiële systematiek als losse projectjes beschouwd?

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Nee, we gaan nu gewoon via de reguliere cyclus informeren, over de voortgang van de projecten. En het is vooral ook opgeknipt, omdat het ook gefaseerd wordt uitgevoerd. We kunnen niet alles tegelijkertijd doen, zou ook onverstandig zijn voor de verkeersoverlast. Dus een heleboel van die deelprojecten, die zult u pas later in de verantwoording gaan terugzien en een deel zal het misschien overlappen. Maar het is wel, het is ook een beetje een, we eten de ...

De voorzitter: Het antwoord is helder. Gaat u verder.

De heer Van Schie: Plakje voor plakje. Criteria over de MKBA hebben we het al over gehad en dan verwijs ik toch naar collega Bakker, om daar samen met u een keer een goed gesprek over te voeren. Waarbij wel moet worden aangemerkt, dat door mijn mobiliteit natuurlijk in grote mate afhankelijk is van die financiële systematiek, ook in de budgettering en het kapitaal als het plafond. Dus dit is wel een grote vraag, zullen we maar zeggen, die echt op de financiële tafel beantwoord moet worden, maar die ons wel raakt in de mogelijkheden voor investeringen.

De voorzitter: Mevrouw Flink heeft haar hand op, ga uw gang.

Mevrouw Flink: Ja, voorzitter. Ik heb nog een interruptie voor de gedeputeerde met betrekking tot, het kapitaallasten plafond en de mogelijkheden om te investeren. Want waarbij mij een hele grote zorg is, is als we die dertien miljoen nu investeren, gaat het dan ten koste van andere projecten voor fietsveiligheid? En de gedeputeerde gaf net al in zijn beantwoording aan, dat het ...

De voorzitter: Kort, hou het kort. Geen betoog, een vraag of opmerking.

Mevrouw Flink: Ja. Ten koste kan gaan van andere programma's, afhankelijk van onze keuze als Staten. En ik vroeg me af, wat voor waarborgen de gedeputeerde mij en misschien ons als Staten zou kunnen geven, dat dit niet het geval gaat zijn als we nu voor deze dertien miljoen aan deze fietstunnel geven. Zijn er mogelijkheden, om dat puur binnen investeren, misschien andere provinciale infrastructuur, maar niet buiten dat programma. Wat voor een waarborgen zijn ervoor? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Nee, voorzitter. Die garantie kan ik niet geven. Integendeel, de systematiek wijst natuurlijk uit, dat het gewoon binnen het programma moet worden bekostigd. Dat betekent, dat we normaal gesproken dus binnen het programma dan op een gegeven moment tegen grenzen aanlopen. Dat kan zijn, omdat we dan over tien jaar een nieuwbouwwijk willen ontsluiten, waar een provinciale weg naartoe moet en we zeggen, we hebben geen middelen meer. Dan ligt aan uw ambtsopvolgers de keus voor, om extra middelen uit te trekken om het kapitaallasten plafond structureel te verhogen. Of, om aan de andere draaiknoppen waar u als Staten aan zit, te gaan draaien om het alsnog mogelijk te maken.

De voorzitter: Een tweede interruptie.

Mevrouw Flink: Ja, gedeputeerde geeft in zijn beantwoording aan, mogelijk andere draaiknoppen. Ziet de gedeputeerde ook mogelijkheden, om de opcenten te verhogen om deze fietstunnel en eventuele toekomstige infrastructurele projecten te bekostigen, als we tegen de grenzen aanlopen?

De voorzitter: Ik denk, dat deze vraag iets buiten de reikwijdte gaat van dit onderwerp. Gedeputeerde Van Schie.

De heer Van Schie: Als gedeputeerde verwijs ik naar de coalitieafspraken, die erover zijn gemaakt en de financiële systematiek en verder naar collega Bakker. En ik denk ook, het moment dat dit aan de orde

komt, zijn de verkiezingen alweer geweest en ligt er een hele andere samenstelling van deze Staten, die dan nieuwe keuzes maakt. Zo is het.

De voorzitter: Gaat u verder.

De heer Van Schie: Ja, voorzitter, ik heb al veel gezegd over de MKBA. Dus ik weet niet, of ik de fractie van Volt nog precies moet bedienen op de dertig en honderd procent groei. Wij zijn gewoon uitgegaan van de gegevens, die in onze modellen zitten. Ja natuurlijk, als je er meer instopt, krijg je er meer uit en is het maatschappelijk relevanter. Blijft, dat er natuurlijk ook heel veel plekken in onze provincie zijn, waar we heel veel meer groei verwachten dan op deze plek. Desniettemin, is ook hier groei voorzien en de bedrijvigheid en de nieuwbouwwoningen. In keuze afweging van, waar investeren we het meeste, zullen we toch zien dat de hoogste investeringen nodig zijn op de plekken, waar we de meeste woningen gaan bouwen. Dus op de grote NOVEX-locaties, daar gaan we ook forse bedragen investeren natuurlijk voor de bereikbaarheid. Daar ga ik uw Staten natuurlijk ook om vragen. En in het licht van die investeringen is dit natuurlijk een hoog bedrag, maar ook weer niet heel gek gezien de aantallen, die daar natuurlijk zijn. Dus het is echt een keus aan uw Staten, voorzitter, want ik ga nog even vertellen ...

De voorzitter: U heeft een interruptie.

Mevrouw Flink: Ja, gedeputeerde mag best even uitspreken wat mij betreft, hoor. Ik wou nog even terugkomen, op dat omfietsen namelijk. Maar als hij eerst nog iets wil afmaken, is dat ook prima.

De voorzitter: Stelt u uw vraag. Ik denk, dat dat het vlotste gaat.

Mevrouw Flink: Nee, om terug te komen op het omfietsen hè van, gaan die vele fietsers dan omfietsen, die nu bijvoorbeeld bij Hofland dan verwacht zijn? Ja, dat hele punt wordt daar, daar wordt de weg gestrekt, dus dat valt weg. Dus die fietsers, die gaan vrijwel zeker gebruik maken van ...

De voorzitter: Een interruptie is een korte vraag, niet een betoog, alstublieft.

Mevrouw Flink: Is de gedeputeerde daar inderdaad, realiseert hij zich dat ook? Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Schie.

De heer Van Schie: Ja, voorzitter. Als ik me aan één ding niet ga wagen is, aan het voorspellen van het gedrag van fietsers. Dus, maar we weten natuurlijk en we hopen dat als je een fietstunnel aanlegt, dat mensen daar gebruik van gaan maken. Maar we weten ook dat uit de bewonersavond is gebleken, dat er bewoners, die zeggen, fietstunnel ga ik 's avonds niet doorheen. Ik fiets liever om. Dus ja, daar kunnen we ons echt niet aan wagen in voorspellende kracht. We weten natuurlijk wel van andere plekken, dat ja, fietstunnels een functie vervullen in ons netwerk, daarom leggen we ze ook aan. Maar we weten ook, dat er een ambitie ligt om dat op veel meer plekken te doen. En als we het hier doen, dan komt uiteindelijk een keer de rekening en dan kunnen we het over drie, vijf, tien of twintig jaar ergens anders, niet. Zo simpel is het ook. Voorzitter ...

De voorzitter: De heer Nagtegaal heeft nog een interruptie.

De heer Nagtegaal: Ja, dank, voorzitter. Wat ergens ja, wel beetje geinig is of ongemakkelijk ergens is, dat tuurlijk twee jaar geleden motie 117 ook mede is ingediend door Statenlid Van Schie. En nu gedeputeerde Van Schie iets, zeg maar driehonderdzestig graden anders vertelt. Wat is er in die tussentijd gebeurd, wil ik eigenlijk u vragen.

De voorzitter: Ik, ja, de heer Van Schie kan dit wel beantwoorden, maar ...

De heer Van Schie: Voorzitter, wat er gebeurd is, dat we onderzocht hebben wat dit ongeveer kost en waar de mogelijkheden liggen. En dat blijkt dat het een investering is, die niet hoog scoort op maatschappelijke relevantie. En dan moeten wij ook bestuurlijk de keuze maken, de verstandige keuze maken. Wij moeten als college toch de belastingmiddelen, die onze inwoners allemaal opbrengen en die uw Staten aan ons ter beschikking stelt om goed zinvolle projecten mee te doen, goed besteden. Wij denken, dat deze middelen beter op een andere plek besteed kunnen worden. Maar uiteindelijk, is het oordeel aan u.

De voorzitter: Een vervolg, tweede interruptie van de heer Nagtegaal.

De heer Nagtegaal: Dus ik neem aan, dat u dan constateert, dat Statenlid Van Schie het in die tijd niet helemaal bij het goede eind had.

De heer Van Schie: Ja, voorzitter, is een beetje een herhaling van zetten. Statenlid Van Schie vond het een heel goed idee om te onderzoeken, wat de mogelijkheden waren en of die er waren. Want dat was ook nog maar de vraag. Of het technisch überhaupt mogelijk was om een tunnel te realiseren, was ook een van de onderdelen van het debat op dat moment. En nu heeft gedeputeerde Van Schie, verantwoordelijk voor de provinciale middelen, die u ter beschikking stelt aan ons college. En wij willen heel graag groen, gezond, duurzaam en ondernemend alle problemen te lijf gaan in onze provincie. Maar die zijn groot en het zijn er veel. En elke euro geven wij heel bewust uit en wij adviseren u, om deze dertieneneenhalf miljoen euro niet aan deze tunnel uit te geven. Maar te bewaren, voor een ander moment waarop het beter tot zijn recht komt, om onze ...

De voorzitter: Dit is herhaling, dank u. Gaat u ook verder, rond u af? Want ...

De heer Van Schie: Ja, tot slot, voorzitter. Het is altijd, dat is dan in dit geval fijn. U vindt het vaak vervelend, mevrouw Hoek, als u als laatste bent, maar u krijgt nu ook als laatste het antwoord. U heeft nog een paar vragen gesteld over de fietstunnel, verlichting en camera's. Ik ben het zeer met u eens, dat een goed verlicht tunneltje heel belangrijk is. Dus dat gaan we zeker zo aanleggen. Er is volgens mij geen enkele plek, waar wij camera's aanleggen in onze tunnels. Ik zou dat ook niet per se op voorhand noodzakelijk vinden. Maar in overleg met gemeenten kunnen we natuurlijk altijd kijken, wat zij nog kunnen doen om de omgeving en de verkeersveiligheid daar te verbeteren. Maar het lijkt me niet per se een signaal dat we ook willen afgeven, dat het nodig is om in al onze fietstunnels camerabewaking op te hangen. Iemand moet het dan ook weer gaan uitlezen. Maar misschien kunnen we op een later moment daar nog op terugkomen ook, voorzitter, om de voor- en nadelen van camera's in fietstunnels nog een keer met elkaar te bespreken. Voor dit project is in elk geval geen voorstel om dat te doen.

Mevrouw Hoek: Voorzitter, mag ik nog ...

De voorzitter: Dank u. Ja, mevrouw Hoek heeft nog een interruptie. Ga uw gang.

Mevrouw Hoek: Ja. Er zijn meerdere tunneltjes onder de 201, ook de 201. Dan is de tunnel recht onder de weg, is van de provincie.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, kom tot een korte vraag.

Mevrouw Hoek: En aan een afrit of, hoe noem je dat bij de ...

De voorzitter: Mevrouw Hoek, ik vraag u om een kort en een vraag. Een interruptie is niet meer bedoeld voor een heel betoog.

Mevrouw Hoek: Ja, maar dit duurt alleen maar langer. Ik ben bij, meteen aanvullend bij mijn vraag.

De voorzitter: Stelt u uw vraag.

Mevrouw Hoek: De op- en, de in- en uitrit van de tunnel is dan van de gemeente. En dan wil het soms zo zijn, dat daar geen verlichting komt, omdat daar de gemeente over komt. Daar spreek ik mijn zorg over uit, voorzitter. Dus mijn vraag is aan de gedeputeerde, wilt u het in de gaten houden, dat niet alleen in de tunnel verlichting komt, maar ook de op- en afrit, of inrit en uitrit? Dat dat ook veilig gesteld wordt. Dat men daar veilig erin en eruit kan en dat niet het spelletje gaat gebeuren ...

De voorzitter: Dank u, het is helder.

De heer Van Schie: Nee, voorzitter. En ik zeg de Staten graat toe, dat ik daarover het gesprek met gemeente Ronde Venen daarover ook zal aangaan en zal terugkoppelen, wat de resultaten daarvan zijn. Want uiteraard is ook de gemeente Ronde Venen zeer wel aan gelegen, om ervoor te zorgen, dat de verkeersveiligheid voor al het, verkeersdeelnemers in en rondom een eventuele tunnel goed zijn. Vooralsnog ga ik nog even uit van, geen tunnel, want dat is ons voorstel. Maar een goed verlicht, gelijkvloerse overgang voor fietsers op die plaats.

Mevrouw Hoek: Voorzitter, dat al rond was, dat de tunnel er zou komen, zijn wij er in de meerderheid ...

De voorzitter: Mevrouw Hoek, u heeft het woord niet gekregen.

Mevrouw Hoek: Nee, maar ...

De voorzitter: Dus u hoeft het ook niet te nemen. Ik kijk even achter, wat Han ... De heer Hossain heeft nog een interruptie. Ga uw gang.

De heer Hossain: Ja, mijnheer voorzitter. Ik heb volgens mij, het antwoord op de vraag gemist over die één versus twee verkeersdoden. Die volgens mij, wel heel belangrijk waren voor de uitkomst van de MKBA. Waren het er nou één of twee?

De voorzitter: Volgens mij, heb ik over die vraag ook gezegd, dat hij vrij technisch is en dus niet beantwoord hoeft te worden, liefst schriftelijk. Dus als de heer Van Schie dat nu uit zijn hoofd kan in twee tellen, alla. Maar anders ...

De heer Van Schie: Voorzitter, ik vind het eigenlijk niet zo gepast om, als het gaat om verkeersslachtoffers daar een ja, een afweging van te maken van, hoeveel waren het nou, hoeveel worden het er nou en daar een inschatting van te maken. Ik weet, dat het een rol speelt in die MKBA. Maar laten we dat nou niet gebruiken als politiek argument, of wel of niet voor zo'n voorziening te kiezen. Ik denk dat het goed is, dat we ons met zijn allen realiseren, dat elke weg die wij aanleggen, elke gebruiker die daaroverheen gaat, risico's loopt. En dat we natuurlijk ons best doen, om dat zoveel mogelijk te voorkomen, dat die risico's tot slachtoffers leiden.

De voorzitter: Dank u. Volgens mij, dat was al een spontane vraag. Maar volgens mij, zijn alle vragen beantwoord. Heb ik de indruk. Dan is dit de eerste termijn geweest. Ik zie een hand. Is dat, omdat er een vraag gemist is of, is dit voor tweede termijn? Is me niet helemaal ...

Mevrouw Hoek: Voorzitter, een verlate interruptie, als u het mij toestaat. En anders, gaat het in de tweede termijn.

De voorzitter: Nee, de tweede termijn biedt geen mogelijkheid onbegrensd. Dus als het een interruptie is aan de gedeputeerde, dan heeft u daar nu de kans voor.

Mevrouw Hoek: Ik begreep net, dat je in de tweede termijn ook een reactie mag en misschien is dat wel genoeg. Ik ervaar hetzelfde ongemak als Gedeputeerde Staten als het gaat over, praten over verkeersdoden. Maar tegelijkertijd, is het in de MKBA een doorslaggevend element, uit de beantwoording van de technische vraag komt dat, of die positief of negatief is. Dus we moeten het er toch over hebben.

De voorzitter: Ja. U stelt niet een vraag. U geeft inderdaad een mening, dat u het erover wil hebben. Maar goed, gedeputeerde heeft al aangegeven, dat het hierbij wil laten. Dus uw mening is genoteerd. Laten we het daar even bij houden. Dan de tweede termijn. Er is natuurlijk een amendement. Verschillende fracties hebben al aangegeven, daarin mee te gaan, daaronder te staan, mee in te dienen, in welke vorm. Zijn er fracties die behoefte hebben aan een tweede termijn, om onderling met elkaar in debat te gaan? Steek even handen op, want dan, ik zie meerdere handen. Dan ga ik even gewoon de fracties af. Ja, er is, ik denk, de meeste fracties hebben al in eerste termijn aangegeven, wat ze van het amendement vinden, voor zover iets bekend is. Dat mag nog een keer in tweede termijn, als dat nog niet gedaan is. En als er andere punten zijn voor tweede termijn, breng die dan in één beurt in. Begin ik even bij de BBB. Mevrouw Zagt, heeft u nog een tweede termijn of reactie? Nee? Ik zag volgens mij, de heer Oude Wesselink hand opsteken. Ga uw gang.

De heer Oude Wesselink: Dank u wel, voorzitter. Ja, we werden uitgedaagd door de PvdA, die vroeg inderdaad naar onze argumenten. Los van de inhoudelijke argumenten die de BBB heeft toegelicht, wil ik daarop nog aanvullen. Is, dat dit eigenlijk gewoon een hele mooie goede kans is eigenlijk, om nu een van de fietstunnels die we de komende jaren willen gaan realiseren, dat hier te doen. Nu is er een concreet project waar dat kan, nu gaan we hiermee aan de slag. En nu is dit een kans om ook naast de automobilititeit, die de N201 dient nu ook daarvoor dan een goede en veilige maatregel voor de fietsers te treffen. Dat is wat ons betreft, die dertien miljoen goed waard, om dat te doen. Daar houd ik het bij. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Hossain, behoefte aan een tweede termijn?

De heer Hossain: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben ook heel benieuwd, wat de rest van de Staten vindt van die afweging die we maken, waar ik ook al aan refereerde in mijn eerste termijn. Want ik, we neigen ook naar het steunen van dit amendement. Maar we moeten ook denk ik, dat gesprek echt aan over, hoe zorgen we ervoor, dat we gewoon elke keer vóór elke uitgaven zijn hè? Leuke dingen voor de mensen. Dit is een heel belangrijk ding. Het heeft ons allemaal aangegrepen, volgens mij. Die rector die kwam inspreken en het verhaal natuurlijk van die school, dat schooljongetje. Maar hoe gaan we dat in het vervolg proberen te doen? Want ik deel een hoop van de zorgen, die mevrouw Flink ook heeft geuit. En ik denk ook, dat we dus kritisch moeten kijken naar, hoe gaan we dit dan financieren hè? Want een amendement, daar hoort wat de VVD betreft ook altijd een afweging in van, als je de euro hier uitgeeft, waar geef je hem dan niet uit? Dus ik ben nogmaals ook benieuwd, hoe anderen ernaar kijken als het uit die zestig miljoen voor fietsknooppunten oplossen, kan. Want dat is het eigenlijk. Dan zou ik dat een heel goed ...

De voorzitter: U bent door uw spreektijd heen.

De heer Hossain: Ik rondde inderdaad mijn zin af, want ik zag het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar D66, de heer Kamp. Ga uw gang.

De heer Kamp: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil eigenlijk alle Statenleden hier aanwezig, commissie, een groot compliment geven, want dit is precies wat democratie over gaat. Ik vind het inhoudelijk in de kern

een goede discussie, maar politiek is keuzes maken. Het is ook belangenstrijd hè, ergens voor staan en niet alles is altijd heel rationeel te beredeneren. Maar ik vond dit een goede discussie. Dus compliment en ook richting de PvdA. Ik denk, dat je heel goed ons een spiegel voorhoudt, ook al is dat niet makkelijk. Want dat geld kan inderdaad ook maar één keer uitgegeven worden. Naar de gedeputeerde wil ik ook zeggen. Ik vind het fijn, zoals u hierin staat en ook met ons meedenkt. En over die rol van de vorige periode, u heeft nu een andere rol. Het is overigens niet driehonderd zestig graden, maar honderdachtig graden. Want anders, kom je op hetzelfde punt uit. Maar goed, ik zie, dat Utrecht nu weg is. Nee, ik denk, dat dit een hele goede discussie is. Ben ook erg benieuwd naar het amendement, heb de tekst nog niet gezien. En we zullen meedenken in de discussie over de dekking. Ja, wat ik zei, ik denk ook, politiek is ook een stukje gevoel hebben. Daar komt bij, dat er nu een kans ligt. Dat zal anders zijn over vijf, zes jaar. Dus ik denk, ja, dat we het een kans moeten geven. Maar inhoudelijk, of je nu voor of tegen bent, ik vind voor alle kanten wat te zeggen. En dit is echt waar politiek over gaat, dus dank jullie wel.

De voorzitter: Dank u voor de complimenten, allen. En ik geef ook mee, dat u aan uw laatste minuut spreektijd begint. Dan, CDA heeft eigenlijk amper spreektijd, geloof ik, nog een paar seconden. Waar, mevrouw Bikker wil die gaan benutten. Doe je best, heel snel.

Mevrouw Bikker-Trouwborst: Ja, dank u wel. Allereerst, heel veel dank voor de steun die nu al uitgesproken wordt voor het amendement en voor de fietstunnel. Echt geweldig is dat. Ook respect natuurlijk voor de keuzes, die in eerste instantie gemaakt zijn. Maar ja, inderdaad, politiek is keuzes maken en laten we vooral deze kans pakken. Want het is alleen maar winst, wat ons betreft. In het amendement komt ook een stukje dekking.

De voorzitter: Dank u. Ja, nu wordt het, ja, dat valt echt buiten de spreektijd.

Mevrouw Bikker-Trouwborst: Ja, oké. Maar daar zal ook een stukje dekking in komen. Ik denk, dat dat ook wel belangrijk is en beantwoordt aan de vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Prima, dank. Dan, mevrouw Flink.

Mevrouw Flink: Voorzitter, ik had mijn hand heel kort opgestoken. Want ik wilde eigenlijk een interruptie op mevrouw Bikker doen, als dat nog mag?

De voorzitter: Interrupties mag en daar mag mevrouw Bikker ook kort op reageren, ondanks dat ...

Mevrouw Flink: Ik ging aan op het woordje, dekking en daar hadden we het net al even op. Ik vroeg me af, of het CDA wat verder in zou kunnen gaan op, waar ze die dekking zouden zien. En, hoe ze voor ons als Staten en eventueel voor PvdA als wij overwegen mee te tekenen, willen waarborgen, dat het niet ten koste gaat van andere fietsveiligheid of fietsprojecten en dat het niet ten koste gaat van andere programma's. Dank u wel.

De voorzitter: Ja. Ik wil wel meegeven, mevrouw Flink. Zowel de vragen en interrupties als de beantwoording, moeten wel zo kort mogelijk. En u daagt mevrouw Bikker wel heel erg uit voor een lang antwoord. Dus mevrouw Bikker, ik doe echt een beroep op u, hou het kort, maar ga uw gang.

Mevrouw Bikker-Trouwborst: Dank u wel. Nee, inderdaad, ik zal het relatief kort houden. Nee, de financiële dekking is gewoon een heel relevant punt, maar dat is altijd bij besluiten zo hè. Dus dat is niet iets nieuws nu. Dat is gewoon iets waar, altijd moeten we keuzes maken. En die keuzes hebben ook altijd gevolgen, dus daar moeten we ook gewoon helder in zijn naar elkaar toe. Die dekking, die willen we halen uit de verhoging inderdaad van het kapitaallasten plafond, zoals de VVD net ook al aangaf. Daar moeten we ook verder nog even goed naar kijken, maar dat zou de lijn zijn die wij daarvoor kiezen. En ja, we

hebben twee MKBA's. En die tweede, die maakt nou juist duidelijk, dat juist wel die maatschappelijke kosten-batenanalyse positief uitvalt naar de tunnel. Dat is ook iets, wat we meenemen. Dus dan is juist wel de impact positief. Dus dan houdt, dan is juist de tunnel een heel goed besluit. Dat vinden we sowieso, maar ook op basis van die data. Ik denk, dat dat de beantwoording van uw vraag is.

De voorzitter: Dank u. En ik wil ook even meegeven, ik wil het hierbij houden. Mevrouw Bikker gaat dit natuurlijk indienen bij PS en dan is nog uitgebreid de kans, om met mevrouw Bikker het inhoudelijke gesprek te voeren hierover. Ja? Had u verder, want u was, dit was een interruptie, maar u had nu ook het woord voor tweede termijn.

Mevrouw Flink: Ja, dank u, voorzitter. Wat ik graag kwijt wil in mijn tweede termijn is, dat de PvdA vóór fietsveiligheid is en dus ook voor fietstunnels. En dat houdt wel ook in, dat voor het geld waar we hier één fietstunnel kunnen realiseren voor driehonderd mensen, we misschien twee of drie fietstunnels op een andere plek waar we meer fietsers zouden kunnen helpen, kunnen realiseren. Daarom ben ik heel blij, dat CDA ook echt wil nadenken over de dekking. En ik ga graag met het CDA in gesprek, hoe we ervoor kunnen zorgen, dat deze fietstunnel niet ten koste gaat van andere fietstunnels, andere plannen die de verkeersveiligheid ten goede zouden komen, maar al helemaal niet ten koste van andere programma's binnen onze provincie. Ik kijk uit naar het amendement van het CDA en u zult ons besluit in PS horen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de Partij voor de Dieren? Geen tweede termijn inbreng, prima. ChristenUnie, behoefte aan een tweede termijn? Ja, ik zie mevrouw Kooij, ga uw gang.

Mevrouw Kooij: Dank u wel, voorzitter. Reagerend op de VVD gaan we graag in gesprek over, wanneer we welke aannames bij welke projecten, toepassen. Ik denk, dat dat heel waardevol is. Ook om de kwaliteit van onze besprekingen, waarom dit soort projecten te verbeteren. Dank ook aan de PvdA, voor het starten van een waardendiscussie. Er zijn nu door twee gerenommeerde bureaus, want wij gebruiken ook wel eens Witteveen en Bos heb ik gezien, verschillende aannames gedaan en dat riep in elk geval bij de ChristenUnie, genoeg vragen op. En daarmee, voelden wij ons als partij ook wel teruggeworpen op weer een eigen afweging maken, hoe het algemeen belang te dienen. Voor de ChristenUnie zijn zaken als de leefbaarheid, de veiligheid en het stimuleren van fietsgebruik plus realistische investeringstermijnen doorslaggevend geweest. Vanuit dit oogpunt volgen we dan ook de second opinion en de uitkomst van de MKBA, die daar wordt geconcludeerd. Dat deze keuze flinke financiële implicaties heeft, ja. Tegelijkertijd willen we ons daar niet door laten verlammen en een balans hebben tussen, kiezen met het oog op de toekomst, maar ook elk project op zijn eigen merites beoordelen. Deze situatie leidt dat voor de ChristenUnie tot keuze voor deze fietstunnel bij dit project.

De voorzitter: Dank u wel. UtrechtNu is even afwezig. Dan, Volt, heeft u behoefte aan een tweede termijn? Geen behoefte. Dan de SGP? Ja, de heer Van der Linden. Ga uw gang.

De heer Van der Linden: Dank u wel, voorzitter. Ja, naar aanleiding van de beantwoording heb ik nog een paar opmerkingen. De belangrijkste redenen waarom wij denken, dat de fietstunnel te realiseren belangrijk is, zijn doorstroming en verkeersveiligheid. En als het gaat over het laatste, dat gaf ChristenUnie zojuist aan. Daarom is het juist ook belangrijk, om de juiste cijfers te hanteren. Ook als het gaat om verkeersslachtoffers bij het MKBA, omdat dat zwaar wordt meegerekend. En dan nog richting de PvdA. Als het gaat om het aantal gebruikers in de MKBA van de Ronde Venen. Dan gebruiken ze cijfers van de provincie zelf, gaan ze uit van dubbel zoveel gebruikers dan bij de MKBA en de fietstelling die de provincie zelf mee heeft gerekend. Daarnaast wil ik de coalitie herinneren, aan wat in het coalitieakkoord staat over een betrouwbare overheid. Ik citeer. De manier waarop de organisatie denkt, moet aansluiten op de manier waarop de samenleving denkt en doet. Door goed te luisteren, laten zien dat we betrokken en

bekwaam zijn. En zien inwoners, instellingen, bedrijven en andere overheden, dat ze ons kunnen vertrouwen. Zodat wij kunnen laten zien, dat we het vertrouwen waard zijn. Einde citaat. Dat wou ik graag nog meegeven, ook als het gaat om deze fietstunnel. We hebben het idee gewekt en dat heeft ook tot voor kort in de plannen gestaan, om die fietstunnel te realiseren. Dus deze zaken afwegende, is de SGP van mening, dat een fietstunnel belangrijk is op deze weg. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan, de heer Van der Staaij, behoefte aan een tweede termijn? Geen behoefte. De heer De Hartog, behoefte aan tweede termijn? Ja, ga uw gang.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Er is al voldoende gemeld over de emoties, die inderdaad toch wel voelbaar waren bij de sprekers. Om als eerste even antwoord te geven op het verzoek van de heer Hossain van de VVD. Hoe kunnen we dit soort dingen in het vervolg afwegen? Ik denk, dat het goed is om het even in het juiste kader te zetten. We hebben een begroting geaccordeerd. En later blijkt met sprekers, dat de belangrijkheid van fietstunnels hier toch veel zwaarder weegt, dan we origineel bij het aannemen van de begroting misschien wel hadden bedacht. Dus het is gewoon een kwestie van voortschrijdend inzicht. En volgens mij, heeft de PS dan ook de mogelijkheid om de financiën dan om zwaarwegende redenen, dan uiteindelijk toch her te verdelen. Dus die optie hebben we ook. Daarnaast, denk ik dan. Als Forum zijnde, hebben we natuurlijk genoeg suggesties, om ergens anders geld vandaan te halen. En jullie weten de antwoorden al, windturbines. We hebben net vijftig miljoen extra uitgegeven voor versnelling van de energietransitie. Maar dat betekent dus dat jullie nu de keuze maken, dat het belangrijker is om wat meer huizen te isoleren, dan om veilige fietstunnels voor scholieren aan te leggen. Dat is de keuze, die dus nu ook gemaakt is. En voor mij ...

Mevrouw Flink: Voorzitter.

De voorzitter: Excuus, wie? Ja, mevrouw Flink heeft een interruptie. Sorry. Achter u zag ik ook een hand.

Mevrouw Flink: Nee, nee. Ik hoor de heer De Hartog zeggen van, we kunnen net zo goed schrijven van andere programma's, haal het bij energie weg. Ik wilde daar twee vragen over stellen. Aan de ene kant, ik heb net aangegeven dat ik niet wil, dat het bij andere programma's weggaat. Dus hoe ziet de heer De Hartog de dekking binnen het programma Mobiliteit? Want dat was de vraag, die ik aan het CDA stelde. En tweede kleine vraag. U strooit met cijfers of, via de voorzitter. De heer De Hartog, die heeft het over, dan stoppen we toch met isoleren van huizen of doen we dat minder snel, dan kunnen we daar fietstunnel van bouwen. Wat ik had aangegeven bij de Zomernota was, dat ik het heel mooi vond, dat we twee miljoen extra uittrekken voor het isolatie offensief. Dat staat niet in verhouding tot de dertien miljoen, die we extra uittrekken voor deze fietstunnel. En ik zou graag een kleine reflectie op die cijfers van de heer De Hartog horen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer De Hartog, twee vragen naar u. Ga uw gang.

De heer De Hartog: Dank u wel. Als eerste vraag, om te kijken naar het, binnen het programma. Ja, binnen in het programma is denk ik, best wel weinig ruimte. Dat ben ik met u eens. Maar ik, daarom kijk ik nu juist naar buiten het programma. En dan kunt u zeggen van, ja, maar dit is de begroting, die hebben we afgesproken, dus we kunnen niet van het ene programma naar het andere programma overhevelen. Nou ja, ik zou graag wel zien, dat we dat als, indien nodig, wel kunnen doen. We hebben natuurlijk niet voor niets een begroting gemaakt, obviously. Maar ja, als zwaarwegende redenen daarvoor zijn, dan zou dat wat mij betreft moet, mogelijkheid gevonden moeten kunnen worden. En voor uw tweede vraag. De cijfers, u noemde twee miljoen extra. Volgens mij, is er ook een serieuze versnelling energietransitie uitgave besloten. En als ik dan de mogelijkheid openhoudt, dat dat tussen programma's overgeheveld zou kunnen worden. Dat daar een begrotingswijziging voor zou moeten komen, dan kan je daar dus ook van dat soort dingen. En ik heb nog, ik wil een vraag gaan uitstellen. Hoeveel geven we eigenlijk uit, aan het

verminderen van de CO2-uitstoot? Volgens mij, is het stiekem serieus veel geld. Dus ja, wat ons betreft, hoeft dat geld niet daaraan uitgegeven te worden. En ik ben er meer voor, om dat bijvoorbeeld aan de veiligheid van onze scholieren uit te geven. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, dank. Antwoord was ... Ja, ik zit even te kijken, was er nu wel of geen interruptie van Volt, want ik zag een hand bewegen. Maar er was geen interruptie. Mijnheer De Hartog, was u ook klaar met uw inbreng?

De heer De Hartog: Dit was de beantwoording van de interruptie.

De voorzitter: Als u nog inbreng heeft, ga uw ...

De heer De Hartog: Ja. Maar volgens mij, is mijn punt verder helder. Dus hoef ook niet meer woorden aan te besteden.

De voorzitter: Dank u. Dan kijk ik naar de heer Breur, behoefte aan tweede termijn? Geen behoefte. Mevrouw Hoek, behoefte aan een tweede termijn? Ja.

Mevrouw Hoek: Niet echt, voorzitter. Ik heb al uitgesproken, dat ik voorstander ben. Ik wil nog wel een andere tunnel. Namelijk, onder de Vecht door bij Vreeland, kost geloof ik zeventig miljoen. Maar ja, dat zien we tegen die tijd dan wel. Maar het spaart wel heel veel kilometers uit op de vluchtstrook van de A2, het spaart heel veel vervuilde uitstoot uit en extra energie. Dus dat wil ik nog wel even meegeven. Maar dat is voor de toekomst voor de gedeputeerde. In uw volgende termijn, ben ik er ook nog, dan bent u er ook. Dan gaan we daar lekker over praten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Hoek. En ik wil u aangeven, dat u in uw laatste minuut van spreektijd bent beland. Volgens mij, zijn alle fracties nu, hebben hun mening gegeven in tweede termijn. Dus daarmee, kunnen we ook dit agendapunt afronden. Er is één amendement aangekondigd. Ik heb niet, geen andere ingrepen noem ik het maar even, gehoord. Dus dan is het een bespreekstuk met één amendement, zo zullen we het naar PS brengen. Prima. Dan ronden we dit agendapunt helemaal af.

11. SB Middellangetermijnstrategie Circulaire Samenleving

De voorzitter: Dan gaan we naar het laatste agendapunt. Waarbij ik uiteraard een beroep op u doe, om dat allemaal netjes nog voor 18.00 uur met elkaar af te ronden. Dat moet kunnen. De heer Bakkers spoedt zich hier naartoe. Ik zie de heer Travaille, heeft een vraag. Ga uw gang.

De heer Travaille: Punt van orde.

De voorzitter: Punt van orde.

De heer Travaille: Wij hebben de spreektijden ingericht op een vergadering van drie uur, het lijkt nu een vergadering van vier uur te worden. Heeft dat invloed op de spreektijden, die wij hebben per fractie?

De voorzitter: Nee. Is het korte antwoord, nee. De spreektijden zijn de spreektijden. Heeft te maken met het feit, dat interrupties gratis zijn geworden. En anders past het niet binnen een, binnen de tijd die ervoor staat. Dus u heeft de spreektijd gekregen voor drie uur vergaderen. En het uur daarna is technisch, interrupties, schorsingen. Anders redden we het niet. Dus hier zult u het mee moeten doen, zoals de rijdende rechter het ook altijd zegt. Dan gaan we door naar het laatste agendapunt, de Statenbrief Middellangetermijnstrategie Circulaire Samenleving. Op 15 mei vond een werksessie Circulaire Samenleving plaats. Afgesproken is, dat de tachtig procent versie van de Middellangetermijnstrategie aan

PS zou worden voorgelegd. Dat is de reden, dat deze Statenbrief ter bespreking op de agenda staat en zoals alles, in twee termijnen behandeld zal worden. Daarnaast heeft u de mogelijkheid, om tot 25 september schriftelijk te reageren op deze tachtig procent versie. Dat kan via de griffie. Eind dit jaar zal de Middellangetermijnstrategie ter besluitvorming aan u worden voorgelegd. In het voorzittersbericht is aangehaald, dat het onderwerp Circulaire Samenleving op de Strategische Lange termijn agenda van PS staat. Eind november is er nog een sessie gepland over dit onderwerp. De vraag is ook, wie er eventueel mee zou willen denken over de invulling van deze sessie. Dat kunt u ook bij de griffie kenbaar maken. Dan doe ik een, weer een eerste termijn ronde, waarin GS bevestigd kan worden. Houdt u rekening mee, met uw nog resterende spreektijd, voor degenen voor wie dat nog geldt. Dan begin ik weer bij de BBB, heeft u een eerste termijn? Mevrouw Van den Broek, ga uw gang.

Mevrouw Van den Broek: Ik wou eigenlijk zeggen, nee, dank u wel. En ik heb nog drie minuten te koop voor ...

De voorzitter: Nee. Nee, helaas werkt dat nog niet zo, maar goed. Tenzij, u als PS daartoe gaat besluiten. GroenLinks? Ja, mevrouw Matser. Ga uw gang.

Mevrouw Matser: Graag, dank u wel. Ja, met veel interesse en enthousiasme ben ik begonnen aan het stuk over circulaire samenleving. En ik ben heel erg blij, dat hij nu voor ons ligt en dat we daar met elkaar over in gesprek kunnen. Ik werd ook enthousiast van de inleiding alleen al, waarin de gedeputeerde sprak over, hoe ruikt nu die circulaire samenleving? En, dat dat niet alleen maar lekker ruikt, maar ook zal stinken, want er zullen ook bepaalde toch nog chemische processen moeten plaatsvinden. En die eerlijkheid kan ik heel erg waarderen. Tegelijkertijd, zal ik me helaas in de bijdrage die ik nu zal doen, niet alleen richten op wat er allemaal goed is gegaan in het stuk, maar vooral op wat we kunnen verbeteren. Want daar krijgen we nu de ruimte voor. En dan wil ik beginnen met het stukje leiderschap. Meer dan de helft van de, nee, gemeentes geven aan, dat ze het belangrijk vinden, dat de provincie leiden, een leidende rol inneemt. Wat die leidende rol dan precies is, heeft de provincie nu nog niet precies ingekleurd in het stuk, wat voorligt. Wel geeft meer dan de helft van de gemeentes aan, dat ze daarbij het belangrijk vinden, dat er netwerk en kennis wordt opgebouwd. Dat personele inzet beschikbaar is. Dat innovaties worden gestimuleerd, onder andere door subsidie beschikbaar te stellen. En dat er hulp nodig is bij het circulair inkopen. Dit wordt enigszins vormgegeven onder het kopje, dat we ons willen inzetten voor de coördinatie onder het onderdeel coördinatie. Alleen, bij dat stukje coördinatie lees ik vooral over, hoe we netwerk gaan creëren, hoe we kennis gaan creëren en faciliteren bij de gemeente en over, hoe we ze gaan ondersteunen bij het circulair inkopen. En ik hoor nog, lees daar nog niet duidelijk in, hoe we aan de slag gaan met de twee andere vragen, namelijk personele inzet en subsidie. Mijn suggestie zou dan ook zijn, om dit alvast verder uit te gaan werken. Het tweede onderdeel waar ik op wil focussen is, zijn de beleidsthema's. Leiderschap is namelijk ook keuzes maken en ik ben blij om te zien dat we dat doen, met het stuk dat voorligt. Een van de keuzes die we maken is, om te kiezen voor de sector bouwen. Het is goed, dat het team focust. Maar zoals ik eerder al zei, ik ben bang dat de circulaire samenleving een soort van duizend dingendoekje wordt. En ik mis dan toch ook, dat we nu niet inzetten op de thema's landbouw en mobiliteit. We focussen wel namelijk op RO en op wonen en op economie. Maar de scherpste bij die doelstellingen zullen op andere plekken vorm moeten gaan krijgen, in de andere commissies. Ik ga mijn fractiegenoten vragen, om dan ook op hun dossiers landbouw en mobiliteit daar scherp op te zijn, dat die doelstellingen er wel komen als die niet verder in dit stuk gaan landen. Ik roep andere fracties op, om vooral hun fractiegenoten ook aan te sporen, om dat te doen. Met de ketenregisseurs maken we ook een verdere keuze. Namelijk, voor welke sectoren we willen, verder willen gaan helpen in het circulaire maken van onze samenleving. Uit de beantwoording van mijn technische vraag blijkt, dat er al een ketenregisseur op het oog is of, op het oog is om die aan te trekken voor de zorg. Ik ben benieuwd, of voor andere ketens ook al is gekozen welke ketenregisseurs er moeten komen, of voor welke ketens die er moeten komen. Deze keuze voor de zorg, juicht GroenLinks in ieder geval toe. Maar het geeft ook aan, dat het kopje waar dit onder valt, dat heet

bedrijven en ketens misschien wel een beeld schept, wat een beetje kort door de bocht is. Zorg wordt namelijk niet alleen geleverd door bedrijven, maar ook door corporaties, stichtingen, maatschappelijke organisaties. Laten we dus zorgen, dat ook in het stuk duidelijk naar voren komt, dat het niet alleen bedrijven zijn die aan de lat staan hiervoor, maar ook maatschappelijke organisaties. Dan het derde punt, de tastbaarheid van dit stuk. Vorige week waren de pioniers in de circulaire samenleving, die waren hier. Ik werd erg enthousiast van hun verhalen die we daarna nog hebben uitgewisseld over, hoe zij langsgaan op scholen, het plezier dat ze hebben ...

De voorzitter: Mevrouw Matser, ik wijs u even op uw laatste minuut. Gaat u verder.

Mevrouw Matser: Ja. Dat ze zien, dat mensen plezier hebben in het maken van spullen en de sociale functie, die een repair-café ook heeft. De circulaire ambachtscentra worden nu genoemd als een mogelijke blinde vlek en ik ben blij, dat dat in het vervolg van dit stuk verbeterd zal worden. Er ligt namelijk echt een kans hier voor de provincie, om heel tastbaar op te treden en resultaat te behalen. Ook de NMU ondersteunt deze oproep. Dan nog de lineaire economie. Een van de richtingen, die het Rekenkamerrapport ons aanwijst waar we over na moeten denken is, de afbouw van de lineaire economie. De huidige passage daarover is best minimaal en wijst op een onderzoek in de toekomst. En ook in mijn technische vragen daarover, wordt naar het afbouwen van lineair naar de toekomst verwezen. Het lijkt me belangrijk, dat we daar meer duidelijkheid over gaan krijgen. Dat we niet alleen beginnen met het zoet nu, namelijk het opbouwen van circulaire dingen. Maar ook gaan onderzoeken, hoe we het zuur gaan vormgeven, namelijk het afbouwen van lineair. Tot slot, heeft de NMU een brief gestuurd. En ik zou ook graag een reflectie van de gedeputeerde horen over, hun voorstel om in te zetten op een sociale transitie en een dashboard te creëren als provincie. Dus samenvattend, voorzitter. Hoe ruikt het? Nu nog naar papier, maar ik kijk uit naar de volgende papieren versie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Man had volgens mij, heeft geen spreektijd meer. Dan D66, de heer Harinck. Ga uw gang.

De heer Harinck: Ja, daar gaat hij, top. Voorzitter, de mens put de aarde uit. En zeker hier in Nederland is onze consumptieverbruik enorm. Dit wordt goed geïllustreerd door die Earth Overshoot Day. Als iedereen zou consumeren als hier in Nederland, dan zouden we vier aardes nodig hebben om die capaciteit bij te benen. Dit moet dus minder, als wij die aarde willen convers... to conserve. Maar goed, jullie snappen het. Voor de volgende generaties. Dus in het stuk staat ook van eindeloze groei, van eindeloze naar selectieve groei. En dat is eigenlijk precies, waar de visie van D66 bij aansluit. De provincie heeft hierbij een belangrijke coördinerende rol. En net als bij de klimaataanpak, waar we dat natuurlijk ook hebben gezien en die ook weer gaan bespreken, moeten we ook erkennen, dat het niet alleen maar met bewustwording is, maar we ook echt keuzes moeten gaan maken hierin. Dus ook blij dat wij die keuzes maken, met die focus verleggen. Inhoudelijk zijn we het eens met de strategie, maar wij zouden graag willen weten, hoe wij dit over een aantal jaar gaan evalueren. De indicatoren die er nu zijn, zijn te weinig wat ons betreft. En ik zie, dat mijn tijd op is. Graag een reactie van de gedeputeerde daarop. Maar complimenten voor dit stuk, echt goed gedaan.

De voorzitter: Dank u wel. Ook het CDA heeft geen spreektijd meer. Dus dan gaan we naar de PvdA, mevrouw Flink.

Mevrouw Flink: Dank u wel, voorzitter. En dank aan de gedeputeerde, voor dit mooie concept. Wij zijn heel blij om te zien, dat woningbouw de Middellangetermijnstrategie heeft gehaald. En we hadden nog wel een suggestie voor de gedeputeerde, om eventueel in overweging te nemen of inderdaad, een stuk ook de link te maken van woningbouw naar landbouw. Want als wij meer circulair willen bouwen, ander soort producten nodig hebben als bouw materiaal of als isolatiemateriaal, dan heeft dat misschien ook een

consequentie voor hoe we grond willen gebruiken. Willen we bijvoorbeeld vlas gaan kweken of andere middelen, zodat we ook lokaal weer die kringloop rond kunnen krijgen in manier, waarop wij bouwen. Ik vroeg me af, of gedeputeerde daar een korte reflectie op zou kunnen geven. Daarnaast sluit ik me aan, bij de woorden van GroenLinks omtrent het leiderschap. Welke rol willen we als provincie pakken met deze strategie? Willen wij dit en dat was ook een oproep van de NMU, misschien wat versterken. Willen we meer trekken of aanjagen en op welke manier willen we dat doen? Ziet GS bijvoorbeeld ruimte, een suggestie van NMU was, om dit te versterken door het opzetten van een dashboard. Nu hebben we het eerder in andere commissies en Statenvergaderingen over natuurdashboard gehad. Ik vroeg me af, of de gedeputeerde ook ruimte zag voor een circulair dashboard. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de Partij voor de Dieren. Dan hebben we de heer De Goederen, ga uw gang.

De heer De Goederen: De Partij voor de Dieren blijft toejuichen, dat de provincie toewerkt naar een circulaire samenleving, om zo bij te dragen aan brede welvaart. Daarom drie vragen over de MTS, twee over de hoofdlijn en één over de beoogde plannen. Het perspectief van waaruit deze vragen voortkomen, is een circulaire economie die op een veel lager pitje draait, dan onze economie nu. Een economie van het genoeg, dus een kleinere economie, waardoor juist meer ruimte ontstaat voor de dingen die echt belangrijk zijn, zoals een gezonde leefomgeving en ruimte voor natuur. De Partij voor de Dieren vindt het dan ook opvallend, dat blijkt dat het afbouwen van de lineaire economie nog geen expliciet doel is van de provincie. Zoals, de Randstedelijke Rekenkamer ook al constateerde en ook blijkt uit beantwoording van de technische vragen. Vraag één, is GS ook van mening, dat het direct in kaart brengen van de opties voor afbouwen van de lineaire economie, een prioriteit hoort te zijn? En zo nee, waarom? We sluiten ons aan bij de vraag van mevrouw Matser. En vraag twee, wat is de overweging van GS bij het kiezen voor de halvering in 2035 en niet 2030? Zoals wel eerder genoemd, in onze provinciale doelstellingen en het advies van het PBL. Een vraag over de uitvoering van de beoogde plannen gaat over de mogelijke toepassing van biogas voor landbouw. In de MTS wordt genoemd als optie bij de focusthema, bedrijven en ketens. Wat de Partij voor de Dieren betreft, is biogas uit landbouw vrijwel altijd opgewekt, wat vrijwel altijd wordt opgewekt met mest. Onwenselijk, omdat het voorbouwt op een onhoudbaar lineair systeem. Daarom ook de vraag, vraag drie. Kan GS toezeggen, dat de opwekking van biogas nooit zal gaan over ja, welke vorm het dan ook zou hebben, over mestvergisting? Nog twee ja, bonusvragen noem ik het maar even. Vraag vier, heeft GS ook de brief van het NMU ontvangen, die bij de Statenleden beland is? En vraag zes. Zo ja, zou GS dit ook mee willen nemen in de uitwerking van de MTS? Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel. Bijna net op de nul seconden geëindigd. ChristenUnie? Mevrouw Rikkoert.

Mevrouw Rikkoert: Ja, bedankt, voorzitter. Een mooie Middellangetermijnstrategie wat betreft circulaire economie ligt voor ons. Een punt om eruit te halen, is het zichtbaar leiderschap. Dat gaat dus niet alleen om het, andere gemeenten en anderen te stimuleren en aan te jagen, maar ook zelf het goede voorbeeld te geven. Daar wel meerdere malen op andere wijze aandacht voor gevraagd, maar het zou ook goed zijn in deze context, om dat de aankomende tijd steeds meer te gaan zien. Er worden ook een aantal thema's genoemd, waar deze strategie niet op focust, zoals afval, logistiek, mobiliteit, landbouw, water en energie. En dat lijken ons juist punten, waar heel veel winst te halen valt. Er wordt aangegeven, dat dit valt onder andere programma's, programma's onder de Omgevingswet. Dan denk ik, ja, prima, maar dan kan dat juist toch integraal opgepakt worden? En kan de gedeputeerde hier wat meer duidelijkheid overgeven? Bedankt.

De voorzitter: Dank u wel. Is er niet ... Volt? De heer Limmen.

De heer Limmen: Dank u wel, voorzitter. Op de eerste plaats wilden het team, circulaire team en gedeputeerde een groot compliment uitdelen, voor de kwaliteit van de notitie. Wij lezen met

enthousiasme over de verbindende aanpak naar, richting Europa en het streven naar een selectieve groei, waar wij ook groot voorstander voor zijn. Volt vindt wel, dat de strategie concreter kan, het tempo moet worden opgevoerd en een snelle integrale verankering in de provinciale organisatie, een absolute must is. We verwachten, dat dit in de definitieve versie en in de Uitvoeringsagenda beter is uitgewerkt. In de nota worden visie, ambities uitgelegd. Maar deze blijven wat ons betreft, nog te veel hangen in abstracties, complexiteit en aarzelingen. Wij denken, dat doelen zo niet worden gehaald. Landelijk worden door het ISER, het PBL deze twijfels ook geuit. Toch houdt de provincie vast aan het doel, om in 2050 een circulaire samenleving te zijn. Waar wij overigens heel erg achter staan, eerder zou nog beter zijn. Kan gedeputeerde uitleggen, welke onderdelen van de strategie ervoor gaan zorgen, dat die doelen ondanks onze twijfels, wel op tijd worden gehaald? De monitoring is wat ons betreft, een punt van aandacht. Volgens Volt is het niet nodig, om alles tot in detail meetbaar te maken, om te kunnen monitoren. Vol vindt het echter wel noodzakelijk, dat in 2025 een basis ligt voor een integrale monitoring. Denkt gedeputeerde, dat we met de aanvangsmonitor integraal kunnen toetsen, de doorontwikkeling van de monitor kunnen versnellen, deze jaarlijks bij te stellen en hierop te rapporteren? En, bedoelt gedeputeerde dat met onze doelenboom, zoals dat in het rapport wordt aangegeven, het sturingselement circulaire doelenboom? Zo niet, kan deze wel als basismonitor worden gebruikt? Volt vindt het heel belangrijk, dat de ambities uit de strategie integraal op alle beleidsgebieden van de provincies, in een circulaire hoofdstuk in haar beleidsplannen worden opgenomen. Bijvoorbeeld, landbouw. Wij vinden, dat deze verankering in de organisatie snel moet worden gerealiseerd. Wij zien het als een cruciale verantwoordelijkheid voor alle gedeputeerden, maar ook van het circulaire team. Hoe kijkt gedeputeerde aan tegen de proactieve rol van het circulaire team? Kan hij ingaan op wat nodig is, om deze verankering vóór 2026 voor elkaar te krijgen? Volt ziet kansen, voor een circulaire economische koplopersrol van de provincie in de, van de provincie Utrecht in Europa. Volt beschouwt dit als een kerntaak van de EBU en de ROM. Eén investeringsfonds zou de kennisinstututen en de circulaire ondernemers kunnen versterken in deze ambitie. Kan gedeputeerde dit idee uitwerken, in de Middellangetermijnstrategie? Volt staat achter het toekomstberaad en de co-creatie, omdat draagvlak bij de burgers en ondernemers belangrijk is, voor het afbouwen van de lineaire economie. Kan gedeputeerde nader ingaan in welke vorm hij denkt dat, deze instrumenten in te zetten? Tot slot. Het credo van Volt is te vatten in drie kernwoorden, versnellen, integraal verankeren en praktisch monitoren. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De SGP, de heer Vermaat. Ga uw gang.

De heer Vermaat: Ja, voorzitter, dank u wel. Er ligt een mooi stuk voor ons. Tachtig procent versie, waar we ons licht over mogen schijnen, wat we daarvan vinden. En in het stuk wordt ook gezegd, wat het beleid, de visie is. Het verminderen van milieudruk, het verbeteren van de leveringszekerheid van producten en het ontwikkelen van een toekomstgerichte regionale economie. Voorzitter, u zult begrijpen, daar zijn we niet op tegen. De focus die u aanbrengt, daar staan we ook van harte achter. En we sluiten aan ook bij, hetgeen GroenLinks net zei over stukje wat gereageerd was over landbouw en mobiliteit. Dat is logisch, op die terreinen wordt al heel veel gedaan als het over circulariteit gaat. Duurt misschien wat langer, maar daar is het al volop in beweging. De vraag van GroenLinks over personele inzet, dat dat verder uitgewerkt worden, die steunen wij. Voorzitter, dan was, een punt van aandacht was de financiële gedeelte, veel PM posten, maar er staat, alles wordt uitgevoerd binnen dit budget. Dus daar gaan wij dus ook vanuit. Voorzitter, als laatste verbaast me de koppeling met de landbouw vanuit verschillende fracties, PvdA, Partij voor de Dieren. En voor de SGP staat de landbouw toch echt voor het, voedselzekerheid voor onze inwoners. En als het stukje gaat over de bouw, laten we daarnaar kijken. Maar gaan we niet direct weer de koppeling met de landbouw maken, want die hebben het al zwaar genoeg. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Star.

De heer Van der Star: Ja, bedankt, voorzitter. In het, in de conceptversie wordt gesteld, dat mislukken een onderdeel vormt van innovatie. Men moet inderdaad vaak experimenteren of iets werkt of haalbaar is. Wat ons enigszins zorgen baart, zijn de kosten bij mislukking. In het concept staat, dat het onduidelijk is in hoeverre circulair inkopen tot meer kosten leidt. Het kan dus zijn, dat bedrijven die niet voldoen aan duurzaamheid en circulariteit, qua kosten goedkoper kunnen uitpakken. We vragen ons af, hoe die eventuele afweging zal gaan. Kiezen voor de kosten, of kiezen voor circulariteit. Met betrekking tot welke bedrijven worden toegelaten zich te vestigen, hebben we toch wel enige, onze vraagtekens. Zet het geen rem op de economische groei door bedrijven, die zich willen vestigen en dan te filteren op duurzaamheid en circulariteit? Tot zover, onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Ik wil even meegeven, dat ik geen interrupties meer toesta en dat alleen deze eerste termijn nog afronden, met een reactie van GS. Gezien de tijd. Dan redden we het nog niet binnen, voor zessen, maar dat is het beste wat we ervan kunnen maken. Dan ga ik naar de heer De Hartog.

De heer De Hartog: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden. Misschien ook de reacties nog van de heer Limmen, maar eigenlijk als partijpunt. Wij staan ook voor een van jullie standpunten, namelijk praktisch monitoren. Dus misschien kunnen jullie dan ook gewoon qua CO2 bijvoorbeeld, monitoren wat de CO2-concentratie in de lucht is, want dat is heel praktisch te monitoren. En dan zult u misschien tot verrassende beelden komen. Verder heb ik geen bijdrage meer voor dit punt, omwille van de tijd.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Breur.

De heer Breur: Omwille van de tijd, kies ik voor stilte.

De voorzitter: Dank u. En mevrouw Hoek heeft de zaal net verlaten. Dus dan hoop ik, dat de heer Bakker snel kan beantwoorden. En dan ook nog zo kort mogelijk, alstublieft. Maar, ga uw gang.

De heer Bakker: Snel en kort. Gaat helemaal goed komen, voorzitter. Dank u wel voor alle reacties, voor de complimenten die zijn gegeven. Een deel van het team zit daar, dus ik kan de complimenten zo doorsturen die kant op. Er is hard gewerkt, er is, er is veel opgehaald. Veel werk gemaakt van ook het participatieproces, daar zijn we ook volop mee bezig. En zo zien we ook de bijeenkomst, die we vandaag met u hierover hebben. Alle reacties, die zijn gegeven. En als u dat niet nu hebt gedaan, kunt u dat ook zeker nog schriftelijk doen. Die nemen wij mee, die voorzien wij van een reactie in de nota van beantwoording. Dus, voorzitter, ook met permissie ga ik niet alle puntjes langs. Maar zijn de punten waarvan ik denk, daar moeten we echt even op broeden of daar hebben we nog niet helemaal ons ei op gelegd, die nemen wij mee en daar komen we op, daar komen we op terug. Ik wil wel even een paar punten eruit halen, waarin er heel expliciet nu vragen aan het college werden gesteld. Dan wel, waarom het misschien toch goed is, om even iets van kleur te geven. Even voordat we beginnen. Ik merk een aantal partijen en dat is alleen maar goed en fijn en dat zien wij als een steun in de rug. Maar die zeggen, ja, kan het niet sneller? Het moet eigenlijk morgen. Kom op, pak je rol. Dat doen we graag, maar dat doen we natuurlijk wel binnen bepaalde beperkingen. Dat kan financieel zijn, dat kan ook gewoon zijn, wat is onze rol, wat is onze taak? Wij gaan de circulaire transitie en de circulaire samenleving niet bereiken en wij gaan dat het beeld van minder grondstoffenverbruik, minder afval, minder verspilling en zoals we dat ook zelf beschrijven, van groei naar bloei ... Die hele transitie gaan wij niet alleen als provincie kunnen inzetten. Daar hebben we ook de EU voor nodig, we hebben ook de Rijksoverheid voor nodig. En daar zijn echt wel een paar beleidsmaatregelen en daar gaan we ook zeker op inzetten via deze strategie, die daarin echt wel zouden kunnen helpen en dat zouden kunnen stimuleren. Dat heeft ons niet geleid dat wij zeggen, we gaan die handschoen oppakken, maar dat heeft wel de discussie heel sterk met elkaar gehad. Daar heeft u ons ook eerder toe opgeroepen. Namelijk, ga nu daar, waar je het verschil kan maken als provincie. En ga nu daar, waar je de meeste impact kan maken. Dat is de reden, dat u die sectoren en domeinen ziet, die

hier nu in staan genoemd. Een punt en wij zullen dat echt nog wel eens even kijken. Hebben we dat nu helemaal goed en duidelijk verwoord en maken wij dat nu voldoende inzichtelijk? Maar ik hoor landbouw wat vaker oppoppen, maar ik hoor ook mobiliteit. Dat zijn onderwerpen en vergeef me even, ik weet niet meer welke, wie van de sprekers dat nou heel treffend zei in de zaal, beetje aan het einde was het. Maar daar gebeurt al heel erg veel op. Die doen al, de heer Vermaat, bingo, er gebeurt al heel erg veel op. Op landbouw is circulair een van de kernthema's van het, de, landbouwbeleid dat wij voeren. Op mobiliteit, daar heeft u ook een tijdje geleden een mooi visiedocument over gekregen, over bijvoorbeeld aanbestedingen in de infrastructuur. Dat gaat heel erg over duurzaamheid, dat gaat over circulariteit, dat gaat over eigenlijk al die facetten. We zullen zorgen dat dat, dat we dat duidelijk over de bühne brengen. Maar we hebben hier gekeken, de circulaire samenleving als centrale opgave. Waar kunnen wij nou binnen de provincie en ook daarbuiten het verschil maken? En aan welke knop moet je dan draaien? En dan komen we uit bij de thema's, die hier op zijn gekomen. Dan was er ook nog een vraag, die kwam bij enkelen terug. Ja, kunnen we dat nu niet wat concreter maken? Dit is eigenlijk het stuk tussen de visie en, wat gaan we nu de komende twee, drie jaar doen? Dat is dat uitvoeringsprogramma, dat hebben we nog niet af. Daar zijn, wordt nu op dit moment druk aan geschreven. Dat krijgt u gelijktijdig ter informatie met het vast te stellen Middellangetermijnstrategie. Dat zal de uitwerking zijn. Maar wat zijn dan ook de activiteiten en de concrete acties die hieruit, uit deze selectie? Dus we gaan steeds een stapje verder in de trechter. Wat gaan we dan de komende tijd ook doen daarbinnen? Dus ik hoop, dat dat ook een aantal van de behoeften gaat, invulling gaat geven. Dan ga ik nog even een paar partijen af. GroenLinks even kijken, u vroeg nog wat over de ketenregisseurs. Welke ketens zijn dat? Inderdaad, zorg is er daar één van. Bijvoorbeeld eentje die heel kansrijk is, gaat over bedrijventerreinen. We hadden, net in de lunchsessie waren een aantal Statenleden bij met Building Balance. Dat ging over, van land naar pand. Eigenlijk, hoe gaan we nou bijvoorbeeld ook de architectenbranche daarin verder nemen. We zien dat als een hele concrete kansrijke keten, om de circulaire transitie ... Maar die heeft ook winst, zeg ik ook tegen de heer Vermaat, in de landbouwsector. Boeren zien dit ook als een mooie mogelijkheid om te diversificeren. Dus dat zijn de ketens, waar wij zeker aan denken. Dan was er de vraag over de afbouw naar lineair, werd door een paar andere partijen gesteld. We zijn bezig met een grote transitie. En we staan in die zin, nog maar eigenlijk aan de vooravond daarvan. En zouden we willen dat het sneller wordt? Er is onlangs ook weer door het PBL daarover gerapporteerd, absoluut. Maar we weten ook, dat we niet alles in één of twee jaar kunnen. Dus wij zeggen nu, ja, we zetten eigenlijk alles wat we op dit moment kunnen doen ... Bijvoorbeeld, een onderzoek naar, hoe zou onze ruimtelijke ordening, ruimtelijke ontwikkeling nu meer circulair moeten zijn? En wat moet dan in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening gaan landen? Dat is een onderzoek, zeg ik ook tegen mevrouw Matsers, dat we gaan we doen. Wordt ook aangekondigd. Dus dat zijn van die voorbeelden, waar je die keuzes natuurlijk gaat maken, waarin je van een lineaire naar een circulaire economie gaat. Dat we daarbij en dat, ik merk, ik heb er zelf ook op zitten kauwen deze zomer. Ik merk, dat het beeld waarin je zegt, we breken een economie af en we bouwen een andere op. Dat het, ik vind dat eigenlijk een negatief beeld. Ik zie het veel meer als een transformatie. We moeten die bedrijven, maatschappelijke organisaties, et cetera helpen om de switch te maken naar minder grondstoffenverbruik of minder afval, minder verspilling. Hoe gaan we dat nu doen? En daar zullen we zeker ook af en toe taaie keuzes uitkomen. Daar willen we eerst ook intern iets meer kennis over doen en dan zeggen wij, ja, dan is het tijd om ook die aanbeveling van de Rekenkamer op te pakken en dat onderzoek uit te gaan voeren. Maar ja, we zien, dit hele stuk is de beweging naar een circulaire Utrechtse economie. Dan waren er een aantal vragen over de NMU. Wij hebben die brief gekregen en de NMU werken we zeer goed mee samen. Dus wij gaan reageren. Ook de voorstellen die zij doen, gaan wij gewoon via de, participatietraject gaan wij netjes beantwoorden en dat gaan we daarin meenemen. Overigens, toch wel goed om te zeggen. Zij krijgen op dit moment ook vanuit de provincie subsidie voor het stimuleren van bewonersinitiatieven, ook op het gebied van de circulaire samenleving. En er gebeurt al heel veel moois, dus dat is er al. D66, die evaluatie. Daar wordt hard aan gewerkt en we nemen die suggestie mee. PvdA, landbouw, heb ik al een en ander over gezegd. En ja, u moedigde, althans uw partijgenoot moedigde de bouw zeker aan. Dus die keten hoort daarbij. Ik hoop, dat ik dat net een beetje heb kunnen uitleggen. Even kijken hoor. Partij voor

de Dieren heeft een aantal zaken. Even kijken, waarom ... Die 2030 vind ik nog wel even een goede om te noemen. Het is een tienjarenplan, dus daarbij is er tot 2035 en eerder ... We hebben heel kritisch gekeken naar, wat is haalbaar, wat is realistisch en wat past bij eerdere doelstellingen? Dus vandaar, dat we op het jaar 2035 uit zijn gekomen. Biogas vond ik even een lastige vraag, dus die gaan we even meenemen. Als in, niet zozeer een lastige vraag, maar dat is niet per se een prioriteit nu vanuit deze Middellangetermijnstrategie. Dat is echt iets, wat meer ligt in het landbouwdossier. Maar misschien kunt u uw vraag nog even schriftelijk daarover verfijnen, dat wij daar een goed antwoord op kunnen geven. De andere onderwerpen, afbouw NMU, heb ik net al beantwoord. ChristenUnie. Iets getracht te zeggen over de rol van de provincie en welke keuzes wij daarin doen. Het zichtbaar leiderschap hè, daar zegt u ook, ook zelf het goede voorbeeld geven. Ja, dat is ook echt heel erg, waarom we dat eerste kopje hebben gekozen. Namelijk, inkoop, subsidies. En ok inderdaad zelf het goede voorbeeld geven, want daar kunnen we echt ongelooflijk veel impact maken. Dus we willen ook via ons, maatschappelijk verantwoord opdracht geven en inkopen. Ieder jaar wordt dat een stukje ambitieuzer en willen we, zeg ik ook even richting de PVV, willen we ook heel graag de markt meenemen en uitdagen. Kan je hem nu bewegen, om iedere keer meer circulair te worden. En het mooie is, dat kwam net ook even naar voren bij de lunchpresentatie, dat er een aantal bijvoorbeeld bouwers is, die zegt, ja, het kost ons nu geen meerkosten om biobased materiaal in te zetten. Dus dat kan eigenlijk al op een marktconforme manier. Daar wil je uiteindelijk naartoe. Dan kom ik bij Volt. Dank voor de complimenten. Het monitoringsdeel, dat zullen wij, dat gaan we meenemen, daar gaan we nog even goed naar kijken. Uitvoeringsagenda, heb ik al het een en ander over gezegd. Ik denk, dat u daar die concreetheid in gaat vinden. U vroeg ook nog, ja, het team circulaire samenleving, die proactieve rol. Dat is ook heel erg, hoe we het zien. Namelijk, dat je een centraal team hebt, dat op die grotere thema echt de versnelling kan brengen, kennis, samenwerking, samen met gemeenten, samen met provincies, samen met bewonersinitiatieven, et cetera verder kan brengen, maar dat je ook intern een team hebt. En ik hoop, dat u dat ook terug heeft gelezen in het stuk, waarin we kunnen zeggen ja, juist op het snijvlak tussen bijvoorbeeld circulair en inkoop of circulair en een ander onderwerp, daar, juist op dat snijvlak, daar gaat dat team opereren. En gaat zorgen, dat je kennis inbrengt en dat we ook stappen met elkaar gaan maken. Dus ik ben juist ja, daarin deel ik uw enthousiasme. Dan denk ik, ja, dat moeten we gewoon verder gaan uitvoeren. En daar staat ons volgens mij, niks in de weg. Ja, draagvlak voor inwoners was nog een, door inwoners, was nog uw laatste vraag. Vind ik inderdaad een, dat is een interessante vraag. Ook, wat is nu de rol van de provincie? We proberen daarin echt de samenwerking ook te zoeken met andere partijen. Er zijn ook een aantal mooie samenwerkingen, zoals de Cirkelregio Utrecht, waarin we dit soort thema's ook met andere overheden ook oppakken.

De voorzitter: Ik heb gezegd, dat ik geen interrupties toesta. Daar hebben we gewoon geen tijd voor.

De heer Bakker: Klopt, had u ook gelijk in. Ik liet me afleiden. Ik ben bijna klaar, voorzitter. SGP, inderdaad, nog even de PM-posten. Want, ook afhankelijk van de keuzes, ook die we naar aanleiding van de participatieronde maken. Maar natuurlijk, het gegeven is, dat het binnen het financiële kader moet vallen. Personele inzet wordt in het uitvoeringsplan van de Middellangetermijnstrategie uitgewerkt. En de rest heb ik al, heb ik volgens mij al beantwoord. Even kijken. De PVV zei een en ander over inkoop en marktconformiteit. We denken juist niet, dat dat een rem zet op economische groei en ontwikkeling, maar dat het juist heel stimulerend kan zijn. En bijvoorbeeld in Vianen zit een heel mooi bedrijf, Faay. Die maken de wandjes voor alle Ikea-vestigingen wereldwijd. Ja. Dat is een prachtig, al decennia bestaand Utrechts bedrijf, wat helemaal biobase doet. Dat zijn volgens mij de voorbeelden, waar we naartoe willen. Tenslotte, Forum voor Democratie zei nog het een en ander over praktisch monitoren. Volgens mij, wat meer een discussie die paste bij de klimaat, de klimaataanpak, monitoring. Maar ja, in den brede geldt, dat het best wel, u stelde een aantal vragen over monitoring. Dat het goed monitoren van de circulaire transitie echt nog wel een uitdaging is. En daar worstelen we, niet alleen wij mee, maar ook bijvoorbeeld het Planbureau voor de Leefomgeving en ook anderen. Dus daarom doen we dat zoveel mogelijk samen.

Maar, zo praktisch mogelijk, als mogelijk. Dat was hem. Zo kort en bondig als mogelijk, voorzitter, de reactie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Daarmee ronden we deze vergadering af. Er zijn nog verschillende momenten die we hebben aangegeven, waarop input geleverd kan worden richting het college. En uiteraard, zullen we dit onderwerp nog vaker hier in de commissie behandelen. Ik dank u voor uw aanwezigheid en inbreng en ik wens u een fijne avond en tot de volgende vergadering.